

Ядролық сынақтарға жан-жақты тыйым салу туралы шартты бекіту туралы

Қазақстан Республикасының Заңы 2001 жылғы 14 желтоқсан N 270-II

Нью-Йоркте 1996 жылғы 30 қыркүйекте жасалған Ядролық сынақтарға жан-жақты тыйым салу туралы шарт бекітілсін.

Қазақстан Республикасының
Президенті

ЯДРОЛЫҚ СЫНАҚТАРҒА ЖАН-ЖАҚТЫ ТЫЙЫМ САЛУ ТУРАЛЫ ШАРТ

Кіріспе

Осы Шартқа қатысушы мемлекеттер (төменде - "қатысушы мемлекеттер" деп аталады),

ядролық қарусыздану саласындағы, ядролық қару арсеналдарын қысқартуды қоса алғанда, сондай-ақ оның барлық аспектілерінде ядролық таратуды болдырмау саласындағы соңғы жылдардағы халықаралық келісімдер мен басқа да оң шараларды қ о л д а й

о т ы р ы п ,

осындай келісімдер мен шараларды толық және дер кезінде жүзеге асырудың маңыздылығын атап көрсете отырып,

қазіргі халықаралық жағдайдың бұдан әрі де ядролық қарусыздануға және ядролық қаруды оның барлық аспектілерінде таратуға қарсы тиімді шаралар қабылдау үшін мүмкіндік беретіндігіне әуелде көз жеткізген және осындай шараларды қабылдауға өздерінің ниеті туралы мәлімдей отырып,

сондықтан осы қаруды жоюдың түпкілікті мақсатымен ядролық қаруды ғаламдық деңгейде қысқарту жөніндегі жүйелі және дәйекті күш-жігерлерді жалғастырудың, сондай-ақ қатаң және тиімді халықаралық бақылау арқылы жалпылама және толық қарусызданудың қажеттілігін атап көрсете отырып,

ядролық қаруды әзірлеу мен сапалы жетілдіруді шектеу және ядролық қарудың

неғұрлым жетілдірілген жаңа тұрпаттарын әзірлеуді тоқтату арқылы ядролық қарудың барлық сынақтық жарылыстарын және барлық басқа да ядролық жарылыстарды тоқтату өзімен ядролық қарусыздану мен оны барлық аспектілерде таратпаудың тиімді шараларын білдіретіндігін мойындай отырып,

сондай-ақ осындай барлық ядролық жарылыстарды тоқтату ядролық қарусыздануға қол жеткізу мақсатымен жүйелі процесті іске асырудағы маңызды кадам болатындығын мойындай отырып,

ядролық сынақтарды тоқтатуға қол жеткізудің барынша тиімді тәсілі - қарусыздану және таратпау саласында халықаралық қоғамдастықтың неғұрлым басымды ежелгі мақсаттарының бірі болып табылатын ядролық сынақтарға жан-жақты тыйым салу туралы әмбебап және халықаралық тиімді бақылауға икемді шарт жасасу болып табылатындығына әуелде көз жеткізе отырып,

Атмосферадағы, ғарыш кеңістігіндегі және су астындағы ядролық сынақтарға тыйым салу туралы 1963 жылғы шартқа қатысушылар білдірген ядролық қарудың барлық сынақтық жарылыстарын мүлде тоқтатуға қол жеткізуге ұмтылысын атай отырып,

сондай-ақ осы Шарт қоршаған ортаны қорғауға көмектесетіндігі туралы білдірілген пікірді атай отырып,

барлық мемлекеттердің осы Шартқа қосылуын қамтамасыз ету мақсатын және ядролық қаруды оның барлық аспектілерінде таралуын болдырмауға, ядролық қарусыздану процесіне тиімді көмектесу, сонымен халықаралық бейбітшілік пен қауіпсіздікті нығайту мақсатын қуаттай отырып, төмендегілер туралы келісті:

I БАП

НЕГІЗГІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

1. Әрбір қатысушы мемлекеттер ешқандай ядролық сынақтарды немесе кез келген басқа да ядролық жарылысты жасамауға, сондай-ақ оның юрисдикциясына немесе бақылауына жататын кез келген жерде кез келген осындай ядролық жарылысқа тыйым салуға және болдырмауға міндеттенеді.
2. Әрбір қатысушы мемлекеттер бұдан әрі кез келген ядролық қарудың жарылыстық сынағын және кез келген басқа да ядролық жарылысты жасау

ниетінен, ынталандырудан немесе қандай да бір қатысудан тартынуға міндеттенеді.

II БАП ҰЙЫМ

A. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1. Қатысушы мемлекеттер осы Шарттың объектісі мен мақсаттарына қол жеткізу, оның сақталуына халықаралық бақылау жөніндегі ережелерді қоса алғанда, оның жүзеге асырылуын қамтамасыз ету үшін, сондай-ақ қатысушы мемлекеттер арасындағы консультациялар мен ынтымақтастық үшін форумды қамтамасыз ету үшін осымен ядролық сынақтарға жан-жақты тыйым салу туралы шарт жөніндегі Ұйымды (төменде - "Ұйым" деп аталады) құрады.

2. Барлық қатысушы мемлекеттер Ұйым мүшесі болып табылады. Қатысушы мемлекет өзінің Ұйымға мүшелігінен айырылмайды.

3. Ұйымның орналасқан жері - Вена, Австрия Республикасы болып табылады.

4. Осымен Ұйымның органдары ретінде мыналар құрылады: Қатысушы мемлекеттер конференциясы, Атқарушы кеңес және Халықаралық деректер орталығын қамтитын Техникалық хатшылық.

5. Әрбір қатысушы мемлекет осы Шартқа сәйкес өздерінің функцияларды орындауда Ұйыммен ынтымақтасады. Қатысушы мемлекеттер осы Шарттың объектісі мен мақсатына немесе ережелерінің жүзеге асырылуына қатысты көтерілуі мүмкін кез келген мәселе бойынша тікелей өзара немесе, Ұйым не Біріккен Ұлттар Ұйымы шеңберіндегі рәсімдерді қоса алғанда және оның Жарғысына сәйкес, басқа да тиісті халықаралық рәсімдер арқылы консультациялар жүргізеді.

6. Ұйым осы Жарғыға сәйкес көзделген бақылау жөніндегі өзінің қызметін осындай қызметтің мақсатына дер кезінде және тиімді қол жеткізуге сай мүмкіндігінше аз араласа отырып жүргізеді. Ол тек осы Шарт жөніндегі өз міндеттерін орындау үшін қажетті ақпарат пен деректерге сұрау салады. Ол осы Шартты жүзеге асыру кезінде оған белгілі болған азаматтық және әскери қызмет пен объект туралы ақпарат құпиялылығын қорғау үшін барлық сақтық шараларын қолданады, және, атап айтқанда, осы Шартта мазмұндалған құпиялылық ережелерін сақтайды.

7. Әрбір қатысушы мемлекет осы Шартты іске асыруға байланысты Ұйымнан сенімділік негізінде алынған ақпарат пен деректерді құпия сапасында қарастырады және осындай ақпаратпен және осындай деректермен айналысудың ерекше тәртібін белгілейді. Ол осындай ақпаратты және осындай деректі айрықша осы Шарт бойынша

өзінің құқықтары мен міндеттеріне байланысты қарастырады.

8. Ұйым дербес мекеме ретінде тиісті жағдайларда қолда бар арнайы білімдерді, сондай-ақ құралдарды қолдануға және Атом энергиясы жөніндегі халықаралық агенттік сияқты басқа да халықаралық ұйымдармен ынтымақтастық негізінде уағдаластық жолымен шығын тұрғысынан қарағанда барынша жоғарғы тиімділікке жетісуге талпынады. Мұндай уағдаластықтар, олардың елеусіз және әдеттегі коммерциялық және келісімшарттық сипаты барларын қоспағанда, қатысушы мемлекеттер Конференциясының мақұлдауына ұсынылатын келісімдерде мазмұндалады.

9. Ұйымның қызметіне арналған шығыстарды қатысушы мемлекеттер жыл сайын Біріккен Ұлттар Ұйымы мен Ұйымның мүшелік құрамындағы айырмашылықтарды есепке алумен түзетілген Біріккен Ұлттар Ұйымы жарналарының шкаласына сәйкес ө т е й д і .

10. Қатысушы мемлекеттердің Дайындық комиссиясына қаржылық жарналары тиісті дәрежеде олардың тұрақты бюджеттегі жарналарынан шегеріледі.

11. Өзіне есептелген жарнаны төлеу жөнінде Ұйымға берешегі бар Ұйым мүшесі, егер оның берешегінің сомасы өткен толық екі жылдағы оған тиесілі жарна сомасын құраса немесе асатын болса, Ұйымда дауыс құқығы болмайды. Дегенмен де қатысушы мемлекеттер Конференциясы, егер төлем осындай мүшеге тәуелді емес жағдайларда төленбегеніне көз жеткізсе, осындай мүшеге дауыс беруге қатысуға рұқсат ете алады.

В. ҚАТЫСУШЫ МЕМЛЕКЕТТЕР КОНФЕРЕНЦИЯСЫ

Құрам, рәсімдер және шешімдерді қабылдау

12. Қатысушы мемлекеттер Конференциясы (төменде "Конференция" деп аталады) барлық қатысушы мемлекеттерден тұрады. Әрбір қатысушы мемлекеттің Конференцияда орынбасарлары мен кеңесшілері еріп жүретін бір өкілі болады.

13. Конференцияның алғашқы сессиясын депозитарий осы Шарт күшіне енгеннен кейін 30 күннен соң кешіктірмей шақырады.

14. Конференция, егер ол тек өзге шешім қабылдаса, жыл сайын өткізілетін кезекті сессияларына жиналады.

15. Конференцияның арнайы сессиясы:

а) Конференция шешімі бойынша

б) Атқару кеңесінің сұрау салуымен; немесе

с) қатысушы мемлекеттердің көпшілігі қолдайтын кез келген қатысушы мемлекеттің сұрау салуымен шақырылады.

Арнайы сессия Конференция шешімінен, Атқару кеңесінің сұрау салуынан немесе, егер тек шешімде немесе сұрау салуда өзгеше көрсетілмесе, қажетті қолдау алғаннан кейін 30 күннен соң кешіктірілмей шақырылады.

16. Конференция, сондай-ақ VII бапқа сәйкес түзетулерді қарау жөніндегі Конференция нысанында шақырылуы мүмкін.

17. Конференция, сондай-ақ VIII бапқа сәйкес Шарттың қолданылуын қарастыру жөніндегі Конференция нысанында шақырылуы мүмкін.

18. Сессия, егер Конференция басқа шешім қабылдаса, Ұйымның орналасқан ж е р і н д е ө т к і з і л е д і .

19. Конференция өзінің рәсім ережелерін қабылдайды. Әрбір сессияның алдында ол өзінің Төрағасын және басқа да қажетті лауазымдық адамдарды сайлайды. Олар лауазымында келесі сессияда жаңа Төраға мен басқа да лауазымдық адамдар с а й л а н ғ а н ғ а д е й і н б о л а д ы .

20. Қатысушы мемлекеттердің көпшілігі кворумды құрайды.

21. Әрбір қатысушы мемлекет бір дауысқа ие.

22. Конференция рәсімдік мәселелер жөніндегі шешімді мүшелерінің көпшілігінің қатысуымен және дауыс беруге қатысушылардың көпшілік дауысымен қабылдайды. Елеулі мәселелер жөніндегі шешімдер мүмкіндігінше ымыраға келу арқылы қабылданады. Егер проблеманы шешуге қою кезінде ымыраға келу мүмкін болмаса, Конференция Төрағасы кез келген дауыс беруді 24 сағатқа кейінге қалдырады және осы мұрсат кезеңінде ымыраға келуге көмектесу үшін барлық күш-жігерін жұмсайды және осы кезеңнің аяғына дейін Конференцияға баяндама ұсынады. Егер 24 сағат өткеннен кейін ымыраға келу мүмкін болмаса, Конференция шешімді, егер осы Шартта өзгеше көрсетілмесе, Конференцияға және дауыс беруге қатысушы мүшелердің үштен екісінің көпшілік дауысымен қабылдайды. Егер осы немесе өзге мәселе мәселенің мәні болып табылатыны қатысында дау туындаған кезде, мәселенің мәні бойынша шешім қабылдау үшін қажетті көпшілік дауыспен өзгеше шешім қабылданбаса, осы мәселе мәселенің м ә н і б о л ы п с а н а л а д ы .

23. Конференция 26 к) тармағы бойынша өзінің функциясын жүзеге асыру кезінде 22-тармақта мазмұндалған мәселенің мәні жөнінде шешім қабылдау рәсіміне сәйкес осы Шартқа 1-қосымшасында берілген мемлекеттер тізіміне кез келген мемлекетті қосуға шешім қабылдайды. Конференция 22-тармаққа қарамастан осы Шарттың 1-қосымшасына кез келген басқа өзгеріске қатысты шешімді ымыраға келу арқылы қ а б ы л д а й д ы .

Өкілеттіктер мен функциялар

24. Конференция Ұйымның бас органы болып табылады. Ол осы Шарттың қолданылу аясы шеңберіндегі кез келген мәселелерді, тақырыптарды немесе проблемаларды, Атқару кеңесі мен Техникалық хатшылықтың өкілеттіктері мен функцияларына қатыстыларды қосқанда, осы Шартқа сәйкес қарастырады. Ол қайсыбір қатысушы мемлекет көтеретін немесе оның назарына Атқарушы кеңес жеткізген осы

Шарттың қолданылу аясы шеңберіндегі кез келген мәселелер, тақырыптар немесе проблемалар жөнінде ұсыныстар беріп, шешімдер қабылдай алады.

25. Конференция осы Шарттың жүзеге асырылуын қадағалайды және сақталуын қарайды және оның объектісі мен мақсатының іске асырылуына көмектесу үшін шаралар қабылдайды. Ол, сондай-ақ Атқару кеңесі мен Техникалық хатшылықтың қызметін қадағалауды жүзеге асырады және олардың кез келгені үшін өздерінің функцияларын жүзеге асыруға қатысты басшылық принциптерін белгілей алады.

26. К о н ф е р е н ц и я :

a) Атқару кеңесі ұсынатын Ұйымның осы Шарттың жүзеге асырылуы туралы баяндамасын және Ұйымның жыл сайынғы бағдарламасы мен жылдық бюджетін қарайды және қабылдайды, сондай-ақ басқа да баяндамаларды қарайды;

b) қатысушы мемлекеттердің 9-тармаққа сәйкес төлейтін қаржылық жарналарының шкаласына қатысты шешімдер қабылдайды;

c) Атқару кеңесі мүшелерін сайлайды;

d) Техникалық хатшылықтың бас директорын тағайындайды (төменде "Бас директор" деп аталады);

e) Атқару кеңесінің соңғы ұсынған рәсім ережелерін қарайды және бекітеді;

f) осы Шарттың қолданылуына әсер етуі мүмкін ғылыми-техникалық жетістіктерді қарау мен шолуды жүзеге асырады. Осыған байланысты Конференция Бас директорға, ол өзінің функцияларын орындау кезінде Конференцияға, Атқару кеңесіне немесе қатысушы мемлекеттерге осы Шартқа қатысы бар ғылым мен техника саласында арнайы консультациялар ұсыну мүмкіндігін беру үшін Ғылыми-консультативтік кеңес құруды тапсыра алады. Мұндай жағдайда Ғылыми-консультативтік кеңес құрамына Шартты жүзеге асыруға қатысы бар нақты ғылыми салалардағы олардың құзыреттілігі мен тәжірибесіне сүйене отырып, өзінің жеке сапасында көрінетін және Конференция қабылдаған жүргізу шеңберіне сәйкес тағайындалатын тәуелсіз сарапшылар енеді;

g) Осы Шарттың сақталуын қамтамасыз ету жөнінде және V бапқа сәйкес осы Шарттың ережелерін бұзатын кез келген жағдайларды түзету және бағыттау жөнінде қажетті шараларды қабылдайды;

h) өзінің алғашқы сессиясында Дайындық комиссиясы әзірлеген және ұсынған кез келген келісімдердің, уағдаластықтардың, ережелердің, рәсімдердің, жедел басшылықтардың, басқарушы принциптердің жобаларын және кез келген басқа құжаттарды қарайды және мақұлдайды;

i) 38 h) тармағына сәйкес қатысушы мемлекеттермен, басқа да

мемлекеттермен және халықаралық ұйымдармен Ұйым атынан Атқару кеңесімен жасауға жататын Техникалық хатшылық әзірлеген келісімдер мен уағдаластықтарды келіссөздер жолымен қарайды және мақұлдайды;

j) ол осы Шартқа сәйкес өзінің функцияларын орындау үшін қажет деп

санайтын қосымша органдарды құрады; және

к) 23-тармаққа сәйкес тиісті жағдайларда осы Шарттың 1-ші қосымшасын жаңартады.

С. АТҚАРУ КЕҢЕСІ

Құрам, рәсімдер және шешімдерді қабылдау

27. Атқару кеңесі 51 мүшеден тұрады. Әрбір қатысушы мемлекеттің осы баптың ережелеріне сәйкес Атқару кеңесінің құрамына енуге құқығы бар.

28. Әділ географиялық бөлісу қажеттігін ескере отырып, Атқару құрамына:

- a) Африкадан он қатысушы мемлекет;
- b) Шығыс Еуропадан жеті қатысушы мемлекет;
- c) Латын Америкасы мен Кариб бассейнінен тоғыз қатысушы мемлекет;
- d) Таяу Шығыс пен Оңтүстік Азиядан жеті қатысушы мемлекет;
- e) Солтүстік Америка мен Батыс Еуропадан он қатысушы мемлекет; және
- f) Оңтүстік-Шығыс Азиядан, Тынық мұхит аймағы мен Қиыр Шығыстан сегіз қатысушы мемлекет енеді.

Әрбір жоғарыда аталған географиялық аймаққа жататын барлық мемлекеттер осы Шарттың 1-қосымшасында санамаланған. Осы Шарттың 1-қосымшасы тиісті жағдайларда 23 пен 26 к) тармақтарына сәйкес Конференциямен жаңартылады. Ол VII бапта мазмұндалған рәсімдерге сәйкес түзетулер мен өзгерістерге жатпайды.

29. Атқару кеңесінің мүшелерін Конференция сайлайды. Осыған байланысты әрбір географиялық аймақ осы аймақтан Атқару кеңесінің мүшесі ретінде сайлау үшін қатысушы мемлекеттерді келесідегідей ұсынады:

a) әрбір географиялық аймаққа бекітілген орындардың кем дегенде үштен бірі, ядролық әлеуетіне, бұл әлеует халықаралық деректер негізінде анықталғандай, сүйеніп ұсынылатын осы аймақтың Шартқа қатысы бар қатысушы мемлекеттерінің саяси мүдделері мен қауіпсіздік мүдделерін, сондай-ақ маңыздылық тәртібінде әрбір аймақ анықтайтын келесі бағдарлық өлшемдердің барлығын немесе қайсыбірін ескере

о т ы р ы п т о л т ы р ы л а д ы :

i) Халықаралық мониторинг жүйесі құрамындағы мониторинг бойынша объектілер с а н ы ;

ii) мониторинг технологиясы саласындағы арнайы білімдер мен тәжірибелер; және

iii) Ұйымның жылдық бюджетіне жарнасы;

b) әрбір географиялық аймаққа бекітілген орындардың бірі, олар қатысушы мемлекеттер болған кезден бері неғұрлым ұзақ мерзім ішінде немесе олардың өкілеттік

мерзімінің соңғы уақытынан бері қайсысы қысқа, соған байланысты, Атқару кеңесінің мүшелігіне енбеген осы аймақтың қатысушы мемлекеттері арасында ағылшын алфавиті тәртібінде бірінші болып табылатын қатысушы мемлекеттердің ротациясы негізінде толтырылады. Осындай негізде ұсынылған қатысушы мемлекет өз орнынан бас тартуды шеше алады. Мұндай жағдайда қатысушы мемлекет Бас директорға бас тарту туралы хат ұсынады және орын осы тармақшаға сәйкес кезек бойынша келесі қатысушы мемлекетпен толтырылады; және

с) әрбір географиялық аймаққа бекітілген қалған орындар осы аймақтың барлық қатысушы мемлекеттері қатарынан ротация немесе сайлау жолымен ұсынылатын қатысушы мемлекеттермен толтырылады.

30. Атқару кеңесінің әрбір мүшесінің Атқару кеңесінде орынбасарлары мен кеңесшілері бірге еріп жүре алатын бір өкілі болады.

31. Атқару кеңесінің әрбір мүшесі өзінің қызметінде, Конференцияның жыл сайынғы кезекті үшінші сессиясының соңына дейін болатын бірінші сайлау кезінде Атқару кеңесіне 26 мүше сайланатындығын есепке алмағанда, осы мүше сайланған Конференция сессиясының соңынан осыдан кейінгі Конференцияның жыл сайынғы кезекті екінші сессиясының соңына дейін болады, және де 28-тармақта көрсетілген сандық үйлесімдерге тиісінше назар аударылады.

32. Атқару кеңесі өзінің рәсім ережелерін әзірлейді және оларды Конференцияның бекітуіне ұсынады.

33. Атқару кеңесі өзінің Төрағасын өз мүшелерінің қатарынан сайлайды.

34. Атқару кеңесі кезекті сессияларына жиналады. Кезекті сессиялар арасындағы кезеңде ол өзінің өкілеттіктері мен функцияларын орындау үшін мүмкін қажетті жиілікте жиналады.

35. Атқару кеңесінің әрбір мүшесінің бір дауысы болады.

36. Атқару кеңесі рәсімдік мәселелер бойынша шешімді оның барлық мүшесінің көпшілік дауысымен қабылдайды. Атқару кеңесі, егер тек осы Шартта өзгеше көрсетілмесе, мәселенің мәні бойынша шешімді оның барлық мүшелерінің үштен екісінің көпшілік дауысымен қабылдайды. Егер осы немесе өзге мәселе мәселенің мәні болып табылатыны қатысында дау туындаған кезде, мәселенің мәні бойынша шешім қабылдау үшін қажетті көпшілік дауыспен өзгеше шешім қабылданбаса, осы мәселе мәселенің мәні болып саналады.

Өкілеттіліктер мен функциялар

37. Атқару кеңесі Ұйымның атқарушы органы болып табылады. Ол Конференцияға есеп береді. Ол өзіне жүктелген өкілеттіліктер мен функцияларды осы Шартқа сәйкес жүзеге асырады. Бұл ретте ол Конференцияның пікірлеріне, шешімдеріне және басшылық принциптеріне сәйкес іс-қимыл жасайды және олардың дәйекті және

тиісінше орындалуын қамтамасыз етеді.

38. Атқару кеңесі:

- a) Осы Шарттың тиімді жүзеге асуы мен сақталуына жәрдемдеседі;
 - b) Техникалық хатшылықтың қызметін қадағалайды;
 - c) осы Шарттың объектісі мен мақсаттарын жүзеге асыруға жәрдемдесу жөнінде одан әрідегі ұсыныстарды қарауға қатысты ұсынымдарды қажеттілік шамасына қарай Конференцияға ұсынады;
 - d) әрбір қатысушы мемлекеттің Ұлттық органымен ынтымақтасады;
 - e) Ұйымның жыл сайынғы бағдарламасы мен жылдық бюджетінің жобасын, осы Шартты жүзеге асыру туралы Ұйым баяндамасының жобасын, өзінің дербес қызметінің жүзеге асырылуы туралы баяндаманы және ол қажет деп табатын немесе Конференция сұратуы мүмкін осындай басқа да баяндамаларды қарайды және Конференцияға ұсынады;
 - f) күн тәртібінің жобасын дайындауды қоса алғанда, Конференция сессиясын ұйымдастырады;
 - g) Хаттамаға немесе оның қосымшасына VII бапқа сәйкес әкімшілік немесе техникалық сипаттағы мәселелер бойынша өзгерістер енгізу туралы ұсыныстарды зерделейді және қатысушы мемлекеттерге олардың қабылдануына қатысты ұсыныстар жасайды;
 - h) Конференцияның алдын ала келісімімен Ұйымның атынан қатысушы мемлекеттермен, басқа да мемлекеттермен және халықаралық ұйымдармен келісімдер немесе шарттар жасасады және,
 - i) тармақшасында ескерілген келісімдер мен уағдаластықтарды қоспағанда, олардың жүзеге асырылуын қадағалайды;
 - i) қызметтің жүзеге асуын қадағалауға қатысты қатысушы мемлекеттермен және басқа да мемлекеттермен келісімдерді немесе уағдаластықтарды мақұлдайды және олардың жүзеге асырылуын қадағалайды; және
 - j) Техникалық хатшылық ұсынуы мүмкін кез келген жаңа жедел басшылықтарды және қолда бар жедел басшылықтарға кез келген өзгерістерді мақұлдайды.
39. Атқару кеңесі Конференцияның арнайы сессиясын өткізуге сұрау сала алады.

40. Атқару кеңесі:

- a) Осы Шартты жүзеге асыруға байланысты қатысушы мемлекеттер арасындағы және қатысушы мемлекеттер мен Техникалық хатшылық арасындағы ынтымақтастыққа ақпараттармен алмасулар арқылы жәрдемдеседі;
- b) IV бапқа сәйкес қатысушы мемлекеттер арасында консультациялар мен түсіндірмелерді жүргізуге жәрдемдеседі; және
- c) Жергілікті жерлердегі инспекцияға қатысты сұрау салулар мен баяндамаларды алады және қарайды және осындай сұрау салулар мен баяндамалар бойынша IV бапқа сәйкес шаралар қабылдайды.

41. Атқару кеңесі осы Шарттың болуы мүмкін сақталмауына және осы Шарт

белгілеген құқықтарды теріс пайдалануға қатысты қатысушы мемлекет білдірген кез келген алаңдаушылықты қарайды. Бұл ретте Атқару кеңесі қатысы бар қатысушы мемлекеттермен кеңеседі және тиісті жағдайларда қатысушы мемлекетке нақты белгіленген мерзімде жағдайды түзету жөнінде шаралар қолдануды ұсынады. Атқару кеңесі бұдан әрі қажетті деп санайтын іс-қимыл шамасында басқалардың қатарында келесі шаралардың біреуін немесе одан көбін қолданады:

- a) барлық қатысушы мемлекеттерді проблема немесе мәселе туралы хабардар етеді;
- b) проблеманы немесе мәселені Конференцияның назарына жеткізеді;
- c) Конференцияға ұсыныстар жасайды немесе тиісті жағдайларда ахуалды түзету және V бапқа сәйкес сақталуды қамтамасыз ету жөніндегі шараларға қатысты іс - қ и м ы л д а р ж а с а й д ы .

D. ТЕХНИКАЛЫҚ ХАТШЫЛЫҚ

42. Техникалық хатшылық осы Шартты жүзеге асыруда қатысушы мемлекеттерге жәрдемдеседі. Техникалық хатшылық Конференция мен Атқару кеңесіне оларға өздерінің функцияларын орындауларына жәрдемдеседі. Техникалық хатшылық оған осы Шартпен жүктелген бақылау функциясы мен басқа да функцияларды, сондай-ақ осы Шартқа сәйкес Конференция немесе Атқару кеңесі табыстаған функцияларды жүзеге асырады. Техникалық хатшылықтың құрамына Халықаралық деректер орталығы оның ажырамас құрамы ретінде кіреді.

43. Осы Шарттың орындалуын бақылауға қатысты, IV бап пен Хаттамаға сәйкес Техникалық хатшылық функцияларына басқаларымен қатар мыналар кіреді:

- a) Халықаралық мониторинг жүйесін пайдалануды және оны үйлестіруді қ а д а ғ а л а у ғ а ж а у а п т ы л ы қ ;
- b) Халықаралық деректер орталығын пайдалану;
- c) Халықаралық мониторинг жүйесінің деректерін ағымдағы негізде алуды, өңдеуді, талдауды жүзеге асыру және олар бойынша есеп беру;
- d) мониторинг жөніндегі станцияларды орнатуда және пайдалануда техникалық ж ә р д е м м е н қ о л д а у к ө р с е т у ;
- e) қатысушы мемлекеттер арасындағы консультациялар мен түсіндірулерге жәрдемдесуде Атқару кеңесіне көмек көрсету;
- f) жергілікті жерлердегі инспекцияларға қатысты сұрау салуларды алу және оларды өңдеу, осындай сұрау салуларды Атқару кеңесінің қарауына жәрдемдесу, жергілікті жерлердегі инспекцияны жүргізуге дайындықтарды жүзеге асыру және оларды жүргізу барысында техникалық қолдау көрсету және Атқару кеңесіне баяндамаларды ұсыну;
- g) қатысушы мемлекеттермен, басқа да мемлекеттермен және халықаралық ұйымдармен келіссөздер жолымен келісімдерді немесе уағдаластықтарды және Атқару кеңесінің алдын ала мақұлдауымен қатысушы мемлекеттермен немесе басқа да

мемлекеттермен бақылау жөніндегі қызметке қатысты кез келген осындай келісімдерді немесе уағдаластықтарды әзірлеу; және

h) осы Шарт арқылы бақылаудың басқа проблемалары бойынша қатысушы мемлекеттерге олардың ұлттық органдары арқылы жәрдемдесу.

44. Техникалық хатшылық IV бап пен Хаттамаға сәйкес бақылау режимінің түрлі құрамаларының жұмыс істеуін реттейтін жедел басшылықтарды Атқару кеңесінің мақұлдауымен әзірлейді және жаңартады. Осы басшылықтар осы Шарттың немесе Хаттаманың ажырамас бөлігі болып табылмайды және Атқару кеңесінің мақұлдауымен Техникалық хатшылықпен өзгертіле алады. Техникалық хатшылық қатысушы мемлекеттерді жедел басшылықтардағы кез келген өзгерістер туралы шұғыл хабардар етеді.

45. Техникалық хатшылықтың әкімшілік мәселелерге қатысты функциялары:

a) Ұйымның бағдарламалары мен бюджетінің жобасын дайындауды және Атқару кеңесіне ұсынуды;

b) осы Шарттың жүзеге асырылуы туралы баяндаманы және Конференция немесе Атқару кеңесі сұратып алуы мүмкін басқа да баяндамаларды дайындауды және Атқару кеңесіне ұсынуды;

c) Конференцияға, Атқару кеңесі мен басқа да көмекші органдарға әкімшілік және техникалық қолдау көрсетуді;

d) Ұйымның атынан осы Шарттың жүзеге асырылуына қатысты хабарларды жолдауды және алуды; және

e) Ұйым мен басқа халықаралық ұйымдардың арасындағы кез келген келісімдерге қатысты әкімшілік міндеттерді жүзеге асыруды қамтиды.

46. Қатысушы-мемлекеттердің Ұйымға барлық сұрау салулары мен хабарламалары Бас директорға олардың ұлттық органдары арқылы беріледі. Сұрау салулар мен хабарламалар осы Шарттың ресми тілдерінің бірінде жазылады. Бас директор жауапта берілген сұрау салу немесе берілген хабарлама жазылған тілді пайдаланады.

47. Техникалық хатшылықтың Ұйымның бағдарламасы мен бюджетін дайындау және Атқару кеңесіне ұсыну міндеттеріне қатысында Техникалық хатшылық, Халықаралық мониторинг жүйесі құрамында құрылатын әрбір объект бойынша барлық шығыстарды анықтайды және осындай шығыстардың нақты есебін жүргізеді. Бағдарлама мен бюджет тәсілдемесіне ұқсас тәсілдеме Ұйым қызметінің барлық басқа түрлеріне қатысты қолданылады.

48. Техникалық хатшылық өзінің қызметін жүзеге асыру кезінде оған белгілі болған және тиісті қатысушы мемлекеттермен консультациялар жолымен шеше алмаған өзінің функцияларын орындауға байланысты туындаған кез келген проблемалар туралы Атқару кеңесін дереу хабардар етеді.

49. Техникалық хатшылық оның басшысы және бас әкімшілік лауазымдық адамы болып табылатын Бас директордан, және сондай ғылыми, техникалық және қажет

болатын өзге де қызметшілерден тұрады. Бас директор Атқару кеңесінің ұсынысымен тағы да бір ғана мерзімге созылуы мүмкін төрт жыл мерзімге Конференцияда тағайындалады. Бірінші Бас директор Конференцияның алғашқы сессиясында Дайындық комиссиясының ұсынуымен тағайындалады.

50. Бас директор қызметкерлерді тағайындау және Техникалық хатшылықтың ұйымдастырылуы мен жұмыс істеуіне қатысты Конференция мен Атқару кеңесіне есеп береді. Қызметкерлерді қызметке қабылдау мен қызмет жағдайларын белгілеуде, ең алдымен кәсіби біліктіліктің, тәжірибенің, жұмысқа қабілеттіліктің, құзыреттілік пен адалдықтың жоғары деңгейін қамтамасыз ету басшылыққа алынғаны жөн. Бас директор, инспекторлар, сондай-ақ мамандар санатындағы қызметкерлер мен кеңсе қызметшілері тек қатысушы мемлекеттердің азаматтары қатарынан тағайындалады. Қызметкерлерді кең ауқымдағы географиялық негізде таңдаудың маңыздылығына тиісті көңіл бөлінгені жөн. Қызметкерлерді алу Техникалық хатшылық міндеттерін тиісті дәрежеде орындауға қажетті қызметшілердің ең аз санын қамтамасыз ету принципіне сүйене отырып жүзеге асырылады.

51. Бас директор тиісті жағдайларда Атқару кеңесімен консультациядан кейін нақты проблемалар жөнінде ұсынымдар жасау үшін ғылыми сарапшылардың уақытша жұмыс топтарын құра алады.

52. Бас директор, инспекторлар, инспекторлардың көмекшілері мен қызметкерлер өз міндеттерін орындау кезінде Ұйым үшін бөгде қандай да болмасын үкіметтен немесе қайсыбір өзге көздерге сұрау салуға немесе нұсқаулар алуға тиіс емес. Олар тек Ұйым алдында жауапты, халықаралық лауазымдық адамдар ретіндегі жағдайларына жағымсыз әсер етуі мүмкін кез келген іс-қимылдардан тартынулары тиіс. Бас директор инспекциялық топ қызметі үшін жауапкершілікті өзіне алады.

53. Қатысушы мемлекеттердің әрқайсысы Бас директордың, инспекторлардың, инспекторлардың көмекшілері мен қызметкерлердің міндеттерінің қатаң халықаралық сипатын сыйлайды және өздерінің міндеттерін орындау кезінде оларға ықпал етуге әрекет жасамайды.

Е. АРТЫҚШЫЛЫҚТАР МЕН ИММУНИТЕТТЕР

54. Қатысушы мемлекеттер аумағында және оның юрисдикциясы мен бақылауына жататын кез келген басқа орында Ұйым өзінің функцияларын орындау үшін қандайлары қажет болса, сондай құқықтық қабілетті және сондай артықшылықтарды және иммунитеттерді пайдаланады.

55. Қатысушы мемлекеттердің делегаттары, сондай-ақ олардың орынбасарлары мен кеңесшілері, Атқару кеңесіне сайланған мүшелердің өкілдері, сондай-ақ олардың орынбасарлары мен кеңесшілері, Бас директор, инспекторлар, инспекторлардың көмекшілері мен Ұйымның қызметкерлері Ұйымға қатысты өз функцияларын тәуелсіз

жүзеге асыру үшін қандайлары қажет болса, сондай артықшылықтарды және иммунитеттерді пайдаланады.

56. Осы бапта көрсетілген құқықтық қабілеттілік, артықшылықтар мен иммунитеттер Ұйым мен қатысушы мемлекеттер арасындағы келісімдерде, сондай-ақ Ұйым мен Ұйым орналасқан мемлекет арасындағы келісімдерде белгіленеді. Осындай келісімдер 26 h) және i) тармақшаларына сәйкес қаралады және мақұлданады.

57. Бас директор, инспектор, инспекторлардың көмекшілері мен Техникалық хатшылық қызметкерлері тексеру бойынша қызметті жүзеге асыру барысында 54 және 55-тармақтарға тәуелсіз, Хаттамада көрсетілген артықшылықтарды және иммунитеттерді пайдаланады.

III БАП

ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ЖӨНІНДЕГІ ҰЛТТЫҚ ШАРАЛАР

1. Әрбір қатысушы мемлекет өздерінің конституциялық рәсімдеріне сәйкес осы Шарт бойынша өздерінің міндеттемелерін орындауға қажетті кез келген шараларды қолданады. Атап айтқанда, ол:

а) оның аумағының қай жерінде болмасын немесе оның юрисдикциясына жататын кез келген жерде жеке және заңды тұлғаларға, халықаралық құқықпен танылғандай, осы Шарт бойынша қатысушы мемлекетке тыйым салынған кез келген қызметпен айналысуға тыйым салу;

б) жеке адамдарға және заңды тұлғаларға оның бақылауындағы қай жерде болмасын осындай кез келген қызметпен айналысуға тыйым салу; және

с) халықаралық құқыққа сәйкес, оның азаматтығы бар жеке адамдарға қай жерде болмасын осындай кез келген қызметпен айналысуға тыйым салу үшін кез келген қажетті шараларды қолданады.

2. 1-тармақ бойынша міндеттемелерді жүзеге асыруға көмектесу үшін қатысушы мемлекеттердің әрқайсысы басқа қатысушы мемлекеттермен ынтымақтасады және тиісті нысанда құқықтық жәрдем көрсетеді.

3. Әрбір қатысушы мемлекет осы бапқа сәйкес қолданылған шаралар

туралы Ұйымды хабардар етеді.

4. Әрбір қатысушы мемлекет Шарт бойынша өз міндеттемелерін орындау үшін Ұлттық органды тағайындайды немесе құрады және бұл туралы осы қатысушы мемлекет үшін Шарттың күшіне енуі бойынша Ұйымды хабардар етеді. Ұлттық орган Ұйыммен және басқа қатысушы мемлекеттермен байланыс үшін

үйлестіру орталығы ретінде бой көрсетеді.

IV БАП БАҚЫЛАУ

А. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1. Осы Шарттың сақталуы үшін бақылауды жүзеге асыру мақсатында келесі элементтерден тұратын бақылау режимі құрылады:

- a) Халықаралық мониторинг жүйесі;
- b) консультациялар мен түсіндірулер;
- c) жергілікті жерлердегі инспекция; және
- d) сенімді нығайту шаралары.

Осы Шарттың күшіне енуі кезінде бақылау режимі осы Шартта белгіленген бақылауға қатыстағы талаптарға жауап беретіндей жағдайда болуы тиіс.

2. Бақылау жөніндегі қызмет объективті ақпараттарға негізделеді, осы Шарттың мәнімен шектеледі және қатысушы мемлекеттердің егемендігін толық сыйлау негізінде және оның мақсаттарына тиімді және дер кезінде жетумен үйлесімді барынша аз араласу арқылы жүзеге асырылады. Қатысушы мемлекеттердің әрқайсысы бақылау құқығын теріс пайдаланудан тартынады.

3. Әрбір қатысушы мемлекет осы Шартқа сәйкес III баптың 4-тармағына сәйкес құрылатын өзінің Ұлттық органы арқылы Ұйыммен және басқа қатысушы мемлекеттермен осы Шарттың сақталуын бақылауға жәрдемдесу үшін басқалармен қ а т а р :

- a) бақылаудың осы шараларына қатысу және қажетті байланыстарды орнату үшін қ а ж е т т і о б ь е к т і л е р д і к ұ р у ;
- b) Халықаралық мониторинг жүйесінің құрамына кіретін ұлттық станциялардан а л ы н а т ы н д е р е к т е р д і ұ с ы н у ;
- c) тиісті жағдайларда консультациялар мен түсіндірулер процесіне қатысу;
- d) жергілікті жерлердегі инспекцияларды жүргізуге арналған рұқсат беру; және
- e) тиісті жағдайларда сенімді нығайту шараларына қатысу жолымен ынтымақтасуға м і н д е т т е н е д і .

4. Барлық қатысушы мемлекеттер олардың техникалық және қаржылық мүмкіндіктеріне тәуелсіз бақылауға тең құқықтарды пайдаланады және өздеріне бақылауға келісудің тең міндеттемесін алады.

5. Осы Шарттың мақсаттары үшін қатысушы мемлекеттердің ешқайсысына ұлттық техникалық құралдардан алынатын ақпараттарды, мемлекеттердің егемендігін сыйлау

принципін қоса алғанда, жалпы танылған халықаралық құқық принциптеріне сәйкес түрде пайдалануға тыйым салынбайды.

6. Қатысушы мемлекеттердің құқықтарына залалсыз осы Шартқа қатысы жоқ сезімтал қондырғыларды, қызмет түрлерін немесе орындық жағдайларды қорғайды, қатысушы мемлекеттер осы Шартта бекітілген бақылау режимінің элементтеріне немесе өз функцияларын 5-тармаққа сәйкес орындайтын ұлттық техникалық бақылау құралдарына кедергі жасамайды.

7. Қатысушы мемлекеттердің әрқайсысының сезімтал қондырғыларды қорғау жөнінде және осы Шартқа қатысы жоқ ақпараттар мен деректерді жария етуді болдырмау жөнінде шаралар қолдануға құқығы бар.

8. Бұдан басқа, бақылау жөніндегі қызмет барысында алынған азаматтық және әскери қызмет объектілеріне қатысы бар кез келген ақпараттардың құпиялығын қорғау үшін барлық қажетті шаралар қолданылады.

9. Осы Шартпен белгіленген бақылау режимі арқылы 8-тармақтың сақталуымен Ұйым алған ақпарат осы Шарттың және Хаттаманың тиісті ережелеріне сәйкес барлық қатысушы мемлекеттерге ұсынылады.

10. Осы Шарттың ережелері ғылыми мақсаттардағы деректермен халықаралық алмасуларды шектеуші ретінде түсіндірілмейді.

11. Қатысушы мемлекеттердің әрқайсысы бақылау режимін жетілдіру және бақылау тұрғысынан, қосымша технологиялық мониторингтің, электр-магнит импульстік мониторинг немесе жерсеріктік мониторинг секілді ықтимал мүмкіндіктерді зерделеуде, осы Шарттың сақталуын бақылаудың шығындары тұрғысынан, бұл орынды кезінде, пәрменділік пен тиімділікті көтеру жөніндегі нақты шараларды әзірлеу мақсатында Ұйыммен және басқа да қатысушы мемлекеттермен ынтымақтасуға міндеттенеді. Осындай шаралар оларды келісу бойынша осы Шарттың, Хаттаманың іс жүзінде бар ережелеріне немесе VII бапқа сәйкес Хаттамаға қосымша бөлімдері ретінде енгізіледі немесе тиісті жағдайларда II баптың 44-тармағына сәйкес жедел басшылықтарда көрсетіледі.

12. Қатысушы мемлекеттер осы Шарттың сақталуын бақылауда қолданылатын технологияға қатысты барынша неғұрлым толық алмасуға жәрдемдесу үшін өзара ынтымақтастықты дамытуға және барлық қатысушы мемлекеттерге олардың бақылау шараларын ұлттық деңгейде жүзеге асыруды дамыту мүмкіндігін қамтамасыз ету мақсатында осындай алмасуларға қатысуға және осындай технологияларды қолданудан түскен игіліктерді бейбіт мақсаттарда пайдалануға міндеттенеді.

13. Осы Шарттың Ережелері қатысушы мемлекеттердің атом энергиясын бейбіт мақсаттарда пайдалануын одан әрі дамыту үшін экономикалық және техникалық прогресіне бөгеттер жасауды болдырмайтындай түрде жүзеге асырылады.

Техникалық хатшылықтың бақылау саласындағы міндеттері

14. Техникалық хатшылық осы Шарт пен Хаттамада көрсетілген бақылау саласындағы өзінің міндеттерін орындау кезінде осы Шарттың мақсаттары үшін қатысушы мемлекеттермен ынтымақтастықта:

a) оның ережелеріне сәйкес осы Шарттың сақталуы үшін бақылауға қатысы бар деректер мен есептік өнімдерді алу мен тарату үшін және осы міндетке сай ғаламдық байланыстың инфрақұрылымын қостау үшін шаралар қолданады;

b) ағымдағы негізде деректерді сақтау және Техникалық хатшылық шеңберінде деректерді өңдеу үшін принципінде реттеуші орталық болып табылатын өзінің Халықаралық деректер орталығы арқылы:

i) Халықаралық мониторинг жүйесінен алынған деректерге қатысты сұрау салуларды алады және бастамашылығын жасайды;

ii) тиісті жағдайларда жергілікті жерлердегі инспекцияларды жүргізу және сенімді нығайту шараларын жүзеге асыру процесі нәтижесінде келіп түскен консультациялар мен түсіндірулерді алады; және

iii) осы Шарт пен Хаттамаға сәйкес қатысушы мемлекеттер мен халықаралық ұйымдардан басқа тиісті деректерді алады;

c) Халықаралық мониторинг жүйесі мен оның элементтерін құрайтындарының, сондай-ақ Халықаралық деректер орталығының қызметін қадағалайды, олардың тиісті жедел басшылыққа сәйкес жұмыс істеуін реттейді және қамтамасыз етеді;

d) осы Шарттың сақталуына тиімді халықаралық бақылауды қамтамасыз ету үшін және сақтауға қатысты алаңдаушылықтарды тездетіп жоюға ықпал ету үшін ағымдағы негізде Халықаралық мониторинг жүйесі деректеріне қатысты өңдеуді, талдауды және есеп беруді келісілген рәсімдерге сәйкес жүзеге асырады;

e) барлық қатысушы мемлекеттердің қарамағына барлық деректерді алғашқыларын да, өңделгендерін де - және кез келген есептік өнімдерді ұсынады, және де қатысушы мемлекеттердің әрқайсысы Халықаралық мониторинг жүйесі деректерін пайдалануға II баптың 7-тармағы мен осы баптың 8 және 13-тармақтарына сәйкес жауапкершілікте болады;

f) барлық қатысушы мемлекеттердің сақтаулы деректердің барлығына тең, ашық, қолайлы және дер кезінде қол жеткізуін ұсынады;

g) барлық деректерді - алғашқыларын да, өңделгендерін де - және есептік құжаттарды сақтайды;

h) Халықаралық мониторинг жүйесінен қосымша деректерге қатысты сұрау салуларды үйлестіреді және осындай сұрау салуларға жәрдемдеседі;

i) бір қатысушы мемлекеттің екінші қатысушы мемлекетке қосымша деректерге қатысты сұрау салуларын үйлестіреді;

j) осындай жәрдем мен осындай қолдау тиісті мемлекетке қажет болған жерде мониторинг жөніндегі объектілер мен тиісті байланыс құралдарын орналастыру мен

пайдалануда техникалық жәрдем мен қолдауды көрсетеді;

к) кез келген қатысушы мемлекеттің қарамағына оның сұрау салуы бойынша бақылау режимінен алынатын деректерге қатысты құранды еңбек, сақтау, өңдеу, талдау мен есептемесі үшін Техникалық хатшылық пен Халықаралық деректер орталығы пайдаланатын әдістерді ұсынады; және

л) тұтас алғанда Халықаралық мониторинг жүйесі мен Халықаралық деректер орталығының қызметіне қатысты бақылау, бағалау, есеп беруді жүзеге асырады.

15. Техникалық хатшылық өзінің міндеттерін орындау кезінде пайдалануға жататын 14-тармақта көрсетілген және Хаттамада егжей-тегжейленген келісілген рәсімдер бақылау саласындағы тиісті жедел басшылықтарда дамытылады.

В. ХАЛЫҚАРАЛЫҚ МОНИТОРИНГ ЖҮЙЕСІ

16. Халықаралық мониторинг жүйесі сейсмологиялық мониторингті, радионуклидтік мониторингті, сертификатталған зертханаларды қоса алғанда, гидроакустикалық мониторинг, инфрадыбыстық мониторинг үшін объектілерді және тиісті байланыс құралдарын қамтиды және Техникалық хатшылықтың Халықаралық деректер орталығымен қосталады.

17. Халықаралық мониторинг жүйесіне Техникалық хатшылықтың басшылығына беріледі. Халықаралық мониторинг жүйесі шеңберіндегі мониторинг жөніндегі бүкіл объектілер Хаттамаға сәйкес оларды қабылдайтын немесе олар үшін өзгедей түрде жауапкершілік алатын мемлекеттердің меншігіне жатады және олармен п а й д а л а н ы л а д ы .

18. Әрбір қатысушы мемлекет деректермен халықаралық алмасуға қатысуға және Халықаралық деректер орталығының қарамағына ұсынылатын деректерге қол жеткізуге құқығы бар. Қатысушы мемлекеттердің әрқайсысы Халықаралық деректер орталығымен өздерінің Ұлттық орталығы арқылы ынтымақтасады.

Халықаралық мониторинг жүйесін қаржыландыру

19. Халықаралық мониторинг жүйесіне енгізілген және Хаттаманың 1-қосымшасының 1-А, 2-А, 3 және 4-кестелерінде көрсетілген объектілерге қолданыста және Хаттама мен тиісті жедел басшылықтың техникалық талаптарына сәйкес Халықаралық деректер орталығына деректерді ұсыну үшін тиісті мемлекеттермен және Ұйыммен осындай объектілер қалай келісілсе, сондай шамада олардың қызметіне қолданыста Ұйым, Хаттаманың 1 бөлімінің 4-тармағына сәйкес ол келісімдерде немесе уағдаластықтарда көрсетілгеніндей:

а) кез келген жаңа объектілерді құру және қолда бар объектілерді жаңғыртуға, егер тек осы шығыстарды осы объектілерге жауапты мемлекеттердің өздері өтемесе;

b) тиісті жағдайларда объектілерді физикалық қорғау мен деректерді түпнұсқалаудың келісілген рәсімдерін қолдануды қоса алғанда, Халықаралық мониторинг жүйесінің объектілерін пайдалану мен қолдауға;

c) Халықаралық мониторинг жүйесінің деректерін (алғашқыларын немесе өңделгендерін) Халықаралық деректер орталығына, қолдағы бар қаражаттардың шығындары тұрғысынан неғұрлым тікелейінің және тиімдісінің көмегімен, соның ішінде қажет кезінде тиісті байланыс желілері арқылы, мониторинг станциясынан, зертханалардан, талдау объектілерінен немесе ұлттық деректер орталықтарынан, не осындай деректерді (тиісті жағдайларда сынамаларды қоса алғанда) мониторинг станциясынан зертханалық және талдау объектілеріне беруге; және

d) Ұйым тапсырмасымен сынамаларды талдауға арналған шығыстарды өтейді.

20. Хаттаманың 1 Қосымшасындағы 1-В Қосымшасында көрсетілген көмекші желілердің сейсмикалық станцияларына қолданылатын, Ұйым, Хаттаманың I бөлімінің 4-тармағына сәйкес келісімдерде немесе уағдаластықтарда көрсетілгендей, тек мыналар жөніндегі шығыстарды өтейді:

a) Халықаралық деректердің орталығына деректер беру;

b) осындай станциялар деректерін түпнұсқалау;

c) станцияларды талап етілетін техникалық деңгейге дейін жаңғырту, егер тек бұл шығыстарды осындай объектілерге жауапты мемлекеттер өздері өтемесе;

d) осы Шарт мақсаты үшін осы сәтте тиісті объектілер жоқ жерлерде жаңа станцияларды құру қажет кезінде, егер тек бұл шығыстарды осындай объектілерге жауапты мемлекеттер өздері өтемесе; және

e) тиісті жедел басшылықтарда көрсетілгендей, Ұйым талап ететін деректерді ұсынумен байланысты кез келген басқа шығыстарды.

21. Хаттаманың I бөлімінің F бөлігінде көрсетілгендей, сондай-ақ Ұйым қатысушы мемлекеттердің әрқайсысына олар сұраған есептемелі өнімдердің стандартты жиынынан топтамаларды және Халықаралық деректер орталығының қызмет көрсетулерін берумен байланысты шығыстарды өтейді. Кез келген қосымша деректерді немесе өнімдерді әзірлеу мен беру жөніндегі шығыстарды сұрау салушы қатысушы мемлекеттер өтейді.

22. Келісімдер немесе тиісті жағдайларда қатысушы мемлекеттермен немесе Халықаралық мониторинг жүйесінің объектілерін қабылдайтын мемлекеттермен немесе оларға өзгеше түрде жауапты болуға уағдаластықтар осы шығыстарды өтеуге қатысты ережелерді қамтиды. Осындай ережелер соған сәйкес қатысушы мемлекет ол қабылдайтын немесе ол өзі жауапты объектілерге қолданыста 19 а) және 20 с) пен d) тармақтарында ескерілген кез келген шығыстарды өтеу шарттарын қамти алады және оның Ұйымға есептелген қаржылық жарнасынан тиісті қысқарту жолымен өтемақы алады. Осындай қысқарту қатысушы мемлекеттің жылдық есептелген қаржылық жарнасының 50 пайызынан аспауы керек, бірақ бірінен соң бірі келетін жылдар

қатарына үлестірілмеуге тиіс. Қатысушы мемлекет осындай қысқартуды басқа қатысушы мемлекетпен олардың арасындағы келісім немесе уағдаластықтар негізінде және Атқару кеңесінің келісімімен бөлісе алады. Осы бапта ескерілген келісімдер мен уағдаластықтар II баптың h) және 38 i) тармақшасына сәйкес мақұлданады.

Халықаралық мониторинг жүйесіндегі өзгертулер

23. Халықаралық мониторинг жүйесіне мониторинг технологиясын қосу немесе шығару арқылы қозғайтын 11-тармақта ескерілген кез келген шаралар, келісім бойынша VII баптың 1-6 тармақтарына сәйкес осы Шарт пен Хаттамаға енгізіледі.

24. Халықаралық мониторинг жүйесіне кез келген келесі өзгерістер:

a) осы мониторинг технологиясы үшін Хаттамада көрсетілген объектілердің санын өзгерту;

b) Хаттаманың 1-қосымшасындағы кестелерде көрсетілген нақты объектілер бойынша басқа бөлшектерді өзгерту (басқаларымен бірге, объектіге жауапты мемлекетті; орналасқан жерін; объектінің атауын; объектінің түрін; және объектіні алғашқы және көмекші сейсмикалық жүйелерге жатқызуды қоса алғанда) әкімшілік немесе техникалық сипаттағы мәселе ретінде тікелей қатысты мемлекеттердің келісімімен VII баптың 7 және 8-тармақтарына сәйкес қаралады.

Егер Атқару кеңесі VII баптың 8 d)-тармағына сәйкес осындай өзгертулерді қабылдауды ұсынса, ол сондай-ақ VII баптың 8 g)-тармағына сәйкес осындай өзгертулер олардың мақұлданғаны туралы Бас директордың хабардар етуімен күшіне енуін ұсынады.

25. VII баптың 8 b)-тармағына сәйкес Атқару кеңесі мен қатысушы мемлекеттерге ақпараттарды ұсыну және бағалау кезінде Бас директор 24-тармаққа сәйкес кез келген ұсыныстар жағдайында:

a) ұсыныстарды техникалық бағалауын;
b) ұсыныстарға әкімшілік және қаржылық әсеріне қатысты өтінішті; және
c) тікелей қатысы бар мемлекеттермен, олардың келісімін көрсетуді қоса алғанда, консультациялар туралы баяндама келтіреді.

Уақытша шаралар

26. Хаттаманың 1-қосымшасында көрсетілген мониторинг бойынша объектіден елеулі немесе қайтарымсыз бас тарту жағдайында, немесе мониторингпен қамтылудың басқа қысқартуларын өтеу мақсатында Бас директор тікелей қатысты мемлекеттермен консультацияларда немесе уағдаластық бойынша және Атқару кеңесінің мақұлдауымен ұзақтығы бір жылдан аспайтын, қажет болған жағдайда Атқару кеңесінің және тікелей қатысты мемлекеттердің келісімімен тағы бір жылға созылатын уақытша шараларды

жүзеге асыруды бастайды. Осындай шаралар, тиісті желілерге қолданыста көрсетілген Халықаралық мониторинг жүйесінің жұмыс істеп тұрған объектілерінің санының өсуіне алып келмейді; тиісті желі бойынша жедел басшылықта көрсетілген техникалық және пайдалану талаптарына мүмкіндігіне қарай сәйкес болады; және Ұйым бюджеті шегінде жүргізіледі. Бұдан басқа, Бас директор түзету бойынша қадамдар жасайды және оны ақырғы реттеу қатысында ұсыныс жасайды. Бас директор осы тармаққа сәйкес қабылданған кез келген шешім туралы барлық қатысушы мемлекеттерді х а б а р д а р е т е д і .

Ынтымақтасатын ұлттық объектілер

27. Қатысушы мемлекеттер ынтымақтастық негізінде Халықаралық деректер орталығының қарамағына Халықаралық мониторинг жүйесінің құрамына ресми түрде енбейтін мониторингтің ұлттық орталығынан қосымша деректерді ұсыну үшін Ұйыммен рәсімдерді дербес белгілей алады.

28. Осындай тәртіптер ынтымақтастық негізінде мынадай түрде орнатыла алады:

а) қатысушы мемлекеттің сұрау салуы бойынша және осы мемлекет есебінен Техникалық Хатшылық мониторинг бойынша осы объект Халықаралық мониторинг жүйесі бойынша тиісті жедел басшылықтарда көрсетілген техникалық және пайдалану талаптарына сай екенін сертификациялау үшін қажетті қадамдар жасайды және оның деректерін түпнұсқаландыру үшін шаралар қолданады. Осыдан кейін Техникалық хатшылық Атқару кеңесінің келісімімен осындай объектіні ынтымақтасатын ұлттық объект ретінде ресми тағайындайды. Техникалық хатшылық тиісті жағдайларда оның сертификациясын растау үшін қажетті қадамдарды жасайды;

б) Техникалық хатшылық ынтымақтасатын ұлттық объектілердің ағымдағы тізілімін жүргізеді және оны барлық қатысушы мемлекеттер арасында таратады; және

с) Халықаралық деректер орталығы қатысушы мемлекеттердің консультациялар мен түсіндірулерге және жергілікті жердегі инспекцияға қатысты сұрау салуларды қарауға жәрдемдесу мақсатында тиісті сұрау салумен өтініш жасаған жағдайда ынтымақтастықтағы ұлттық объектілерден деректерге сұрау салады, және де деректерді беру жөніндегі шығыстарды осы қатысушы мемлекет өтейді.

Осындай объектілерден қосымша деректерді ұсыну және Халықаралық деректер орталығы қосымша немесе шұғыл хабарламаларға немесе түсіндірмелерге сұрау сала алатын жағдайлар мониторингтің тиісті желісі бойынша Жедел басшылықта е г ж е й - т е г ж е й л е н е д і .

С. Консультациялар мен түсіндірулер

29. Кез келген қатысушы мемлекеттің құқығы үшін залалсыз қатысушы мемлекет

кез келген уақытта, ол мүмкін кезде, жергілікті жерлердегі инспекцияға сұрау салуда осы Шарт бойынша негізгі міндеттемелердің болуы ықтимал сақталмауына қатысты алаңдаушылық тудыруы мүмкін кез келген мәселені алдымен өзара немесе Ұйыммен не Ұйым арқылы айқындау және реттеу үшін барлық күш-жігерді қолданады.

30. 29-тармаққа сәйкес тікелей басқа қатысушы мемлекеттен сұрау салу алған қатысушы мемлекет сұрау салған қатысушы мемлекетке түсіндірулерді барынша тез, бірақ кез келген жағдайда сұрау салудан кейін 48 сағаттан кешікпей ұсынады. Сұрау салған және сұрау салынған қатысушы мемлекет сұрау салу мен жауап туралы Атқару кеңесі мен Бас директорды хабардар ете алады.

31. Қатысушы мемлекет Бас директорға осы Шарт бойынша негізгі міндеттемелердің болуы ықтимал орындалмауына қатысты алаңдаушылық тудыруы мүмкін кез келген мәселе жөнінде түсіндіруге жәрдемдесу туралы сұрау сала алады. Бас директор осындай алаңдаушылыққа қатысты Техникалық хатшылықтың қарамағындағы тиісті ақпаратты ұсынады. Сұрау салушы қатысушы мемлекет тиісті сұрау салуымен өтінген жағдайда Бас директор сұрау салу туралы және ұсынылған жауап туралы Атқару кеңесін хабардар етеді.

32. Қатысушы мемлекеттің басқа қатысушы мемлекеттен осы Шарттың болуы кәдік орындалмауына қатысты алаңдаушылық тудырған кез келген мәселе жөнінде түсіндіру алуға қатысты Атқару кеңесіне сұрау салуға құқығы бар. Мұндай жағдайда келесілер қ о л д а н ы л а д ы :

a) Атқару кеңесі сұрау салынған қатысушы мемлекетке түсіндіруге қатысты сұрау салуды оны алғаннан кейін 24 сағаттан кешіктірмей Бас директор арқылы қайта ж ө н е л т е д і ;

b) сұрау салынған қатысушы мемлекет Атқару кеңесіне түсіндіруді барынша тез, бірақ кез келген жағдайда сұрау салуды алғаннан кейін 48 сағаттан кешіктірмей ұ с ы н а д ы ;

c) Атқару кеңесі түсіндіруді назарға алады және сұрау салушы қатысушы мемлекетке оны алғаннан кейін 24 сағаттан кешіктірмей қайта жөнелтеді;

d) егер сұрау салушы қатысушы мемлекет түсіндіруді жеткіліксіз деп тапса, ол сұрау салынатын қатысушы мемлекеттен қосымша түсіндірулерді алуға қатысты Атқару кеңесіне сұрау салуға құқығы бар.

Атқару кеңесі барлық басқа мемлекеттерді осы тармаққа сәйкес кез келген түсіндіруге қатысты сұрау салу туралы, сонымен қатар сұрау салушы қатысушы мемлекеттерге ұсынылған кез келген жауап туралы шұғыл хабардар етеді.

33. Егер сұрау салушы қатысушы мемлекет 32 d) тармақ бойынша алынған түсіндіруді қанағаттанғысыз деп тапса, ол Атқару кеңесінің мүшесі болып табылмайтын қатысы бар қатысушы мемлекеттер қатысуға құқылы Атқару кеңесінің мәжілісін шақыруға құқығы бар. Осындай мәжілісте Атқару кеңесі осы мәселені қарайды және V бапқа сәйкес кез келген шараны ұсына алады.

D. ЖЕРГІЛІКТІ ЖЕРЛЕРДЕГІ ИНСПЕКЦИЯЛАР

Жергілікті жерлердегі инспекцияға қатысты сұрау салу

34. Әрбір қатысушы мемлекеттің осы баптың ережелері мен Хаттаманың II бөліміне сәйкес аумақта немесе кез келген қатысушы мемлекеттің юрисдикциясына және бақылауына жататын кез келген басқа жерде немесе кез келген мемлекеттің юрисдикциясы мен бақылауынан тыс жердегі кез келген ауданда орнындағы инспекцияға сұрау салуға құқығы бар.

35. Жергілікті жерлердегі инспекцияның жалғыз мақсаты I бапты бұзумен шындығында ядролық қарудың сынақ жарылысы немесе кез келген басқа ядролық жарылыс жүргізілгенін анықтау және, бұл қанша мүмкіндігі болғанша, кез келген ықтимал бұзушыны ұқсастыруға көмектесетін кез келген фактілерді жинау.

36. Сұрау салушы қатысушы мемлекет жергілікті жерлердегі инспекцияға қатысты сұрау салуда осы Шарт қызметінің аясы шеңберінен шықпауға және сұрау салуда 37-тармаққа сәйкес ақпаратты ұсынуға міндетті. Сұрау салушы қатысушы мемлекет инспекцияға қатысты негізсіз немесе теріс пиғылды сұрау салулардан тартынады.

37. Жергілікті жерлердегі инспекцияға қатысты сұрау салу жалпы танылған халықаралық құқық принциптеріне немесе олардың үйлесімділігіне сәйкес түрде Халықаралық мониторинг жүйесі жинаған ақпаратқа, ұлттық техникалық құралдарымен алынған кез келген тиісті техникалық ақпаратқа негізделеді. Сұрау салуда Хаттаманың II бөлімінің 41-тармағына сәйкес ақпарат болады.

38. Сұрау салушы қатысушы мемлекет жергілікті жерлердегі инспекцияға қатысты сұрау салуды Атқару кеңесіне және бір мезгілде соңғысы оны жедел өңдеуді бастауы үшін Бас директорға ұсынады.

Жергілікті жерлердегі инспекцияға қатысты сұрау салуды ұсынғаннан кейін болатын шаралар

39. Атқару кеңесі жергілікті жерлердегі инспекцияға қатысты сұрау салуды алысымен өзінің қарауын бастайды.

40. Бас директор жергілікті жерлердегі инспекцияға қатысты сұрау салуды алғаннан кейін екі сағаттық мерзімде сұрау салушы қатысушы мемлекетке сұрау салуды алғанын растайды және алты сағат мерзімде осы сұрау салуды, оған қатысты инспекция сұралынған қатысушы мемлекетке жолдайды. Бас директор сұрау салудың Хаттаманың II бөлімінің 41-тармағында көрсетілген талаптарға сәйкес екендігіне көз жеткізеді және қажет кезінде сұрау салушы қатысушы мемлекетке сұрау салуды тиісті түрде ресімдеуге көмектеседі, сондай-ақ сұрау салуды 24 сағаттық мерзімде Атқарушы

кеңеске және басқа қатысушы мемлекеттерге жолдайды.

41. Жергілікті жерлердегі инспекциялауға қатысты сұрау салу талаптарға сай болған кезде Техникалық хатшылық жергілікті жерлердегі инспекцияға дайындауды
д е р е у б а с т а й д ы .

42. Жергілікті жердегі инспекцияға қатысты, осы немесе басқа қатысушы мемлекеттің юрисдикциясына және бақылауына жататын инспекция ауданы ескерілген сұрау салуды алысымен Бас директор инспекциялауға сұрау салуда мазмұндалған алаңдаушылықты айқындау және жою үшін сұрау салуға қатысты қатысушы мемлекеттен дереу түсіндірме беруін сұрайды.

43. 42-тармаққа сәйкес түсіндіруге қатысты сұрау салуды алушы қатысушы мемлекет Бас директорға түсіндірулер мен басқа да тиісті ақпараттарды барынша тез, бірақ түсіндіруге қатысты сұрау салуды алғаннан кейін 72 сағаттан кешіктірмей,
ұ с ы н а д ы .

44. Атқару кеңесі жергілікті жерлердегі инспекцияға қатысты сұрау салу жөнінде шешім қабылдаудан бұрын Бас директор Атқару кеңесіне дереу сұрау салуда көрсетілген құбылысқа қатысты Халықаралық мониторинг жүйесінен түскен кез келген қосымша ақпараттарды немесе кез келген қатысушы мемлекет 42 және 43-тармақтарға сәйкес ұсынылған түсіндірулерді, сондай-ақ Бас директор орынды деп санайтын немесе Атқару кеңесі сұрау салған Техникалық хатшылықтағы кез келген басқа да ақпаратты
б е р е д і .

45. Егер сұрау салушы қатысушы мемлекет сұрау салуда жергілікті жерлердегі инспекцияға қатысты мазмұндалған алаңдаушылық жойылды деп таппаса және сұрау салуды қайтарып алмаса, Атқару кеңесі осы сұрау салу бойынша 46-тармаққа сәйкес
ш е ш і м қ а б ы л д а й д ы .

Атқару кеңесінің шешімі

46. Сұрау салушы қатысушы мемлекеттен сұрау салуды алғаннан кейін 96 сағаттан кешіктірмей Атқару кеңесі жергілікті жерлердегі инспекцияға қатысты сұрау салу жөнінде шешім қабылдайды. Жергілікті жерлердегі инспекцияны мақұлдау туралы шешім Атқару кеңесінің ең кем дегенде 30 "иә" деген дауысымен қабылдайды. Егер Атқару кеңесі инспекцияны мақұлдмаса, онда дайындық тоқтатылады және сұрау салу бойынша бұдан әрі іс-қимылдар жасалмайды.

47. Жергілікті жерлердегі инспекцияны мақұлдағаннан кейін 25 күннен кешіктірмей 46-тармаққа сәйкес инспекциялық топ Атқару кеңесіне Бас директор арқылы инспекцияның барысы туралы баяндаманы табыс етеді. Атқару кеңесі инспекцияның барысы туралы баяндаманы алғаннан кейін 72 сағаттан кешіктірмей өзінің мүшелерінің көпшілік дауысымен инспекцияны жалғастырмау туралы шешім қабылдмаса, инспекцияны жалғастыру мақұлданды деп саналады. Егер Атқару кеңесі инспекцияны

жалғастырмау туралы шешім қабылдаса, инспекция тоқтатылады және инспекциялық топ инспекция ауданы мен инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің аумағын II Хаттаманың 109 және 110 бөліміне сәйкес мүмкіндігіне қарай тез арада тастап кетеді.

48. Жергілікті жерлердегі инспекция барысында инспекциялық топ Бас директор арқылы бұрғылауды жалғастыру туралы Атқару кеңесіне ұсыныс жасай алады. Атқару кеңесі осындай ұсыныс бойынша шешімді ұсынысты алғаннан кейін 72 сағаттан кешіктірмей қабылдайды. Бұрғылауды мақұлдау туралы шешім Атқару кеңесінің көпшілік дауысымен қабылданады.

49. Инспекциялық топ инспекция уақытын Хаттаманың II бөлімінің 4-тармағында көрсетілген 60 күндік мерзімнен тыс әрі кеткенде 70 күнге ұзартуға қатысты, егер инспекциялық топ осы ұзарту өзінің мандатын орындауда елеулі мәні бар деп санаса, Бас директор арқылы Атқару кеңесіне сұрау салумен жүгіне алады. Инспекциялық топ өзінің сұрау салуында ұзарту мерзімінде Хаттаманың II бөлімінің 69-тармағында санамаланған қызметтің қандай түрлерін және әдістерінің қайсысын ол жүзеге асыруға және пайдалануға ниетті екендігін көрсетеді. Атқару кеңесі мерзімді ұзартуға қатысты сұрау салу бойынша шешімді осы сұрау салуды алғаннан кейін 72 сағаттан кешіктірмей қабылдайды. Инспекцияны ұзартуды мақұлдау туралы шешім Атқару кеңесінің барлық мүшелерінің көпшілік дауысымен қабылданады.

50. Жергілікті жерлердегі инспекцияны ұзартуды мақұлдағаннан кейін кез келген уақытта инспекциялық топ 47-тармаққа сәйкес инспекцияны тоқтату туралы Бас директор арқылы Атқару кеңесіне ұсыныс жасай алады. Осындай ұсыныс, егер Атқару кеңесі ұсынысты қабылдағаннан кейін 72 сағаттан кешіктірмей өз мүшелерінің үштен екі көпшілік дауысымен инспекцияны тоқтатуды мақұлдамау туралы шешімді қабылдасаса, мақұлданды деп саналады. Инспекцияны тоқтатқан жағдайда, Хаттаманың II бөлімінің 109 және 110-тармақтарына сәйкес барынша тез инспекциялық топ инспекция ауданы мен қатысушы мемлекеттің инспекция аумағын т а с т а п к е т е д і .

51. Сұрау салушы қатысушы мемлекет және оған қатысты инспекцияға сұрау салынған қатысушы мемлекет дауыс беруге қатыспай Атқару кеңесінің жергілікті жерлердегі инспекцияға сұрау салуға қатысты пікірсайысына қатыса алады. Сұрау салушы қатысушы мемлекет және инспекцияланатын қатысушы мемлекет дауыс беруге қатыспай Атқару кеңесінің инспекциялауға қатысты кез келген келесі пікір-сайысына қатыса алады.

52. Бас директор 46-50-тармақтарға сәйкес 24 сағаттық мерзімде барлық қатысушы мемлекеттерді Атқару кеңесінің кез келген шешімі туралы және Атқару кеңесіне ұсынылған баяндамалар, ұсыныстар, сұрау салулар мен ұсынымдар туралы хабардар е т е д і .

Атқару кеңесі жергілікті жерлердегі инспекцияны мақұлдағаннан

53. Атқару кеңесі мақұлдаған жергілікті жерлердегі инспекция Бас директор тағайындаған инспекциялық топпен және осы Шарт пен Хаттама ережелеріне сәйкес дереу жүргізіледі. Сұрау салушы қатысушы мемлекеттен жергілікті жерлердегі инспекцияға қатысты сұрау салуды Атқару кеңесі алғаннан кейін инспекциялық топ келу орнына алты күннен кешікпей жетеді.

54. Бас директор жергілікті жерлердегі инспекцияны жүргізу үшін инспекцияға мандат береді. Инспекция мандатында Хаттаманың II бөлімінің 42-тармағында көрсетілген ақпарат мазмұндалады.

55. Бас директор Хаттаманың II бөлімінің 43-тармағына сәйкес инспекция туралы инспекцияланатын қатысушы мемлекетті инспекциялық топтың келу орнына жоспарлы жетуіне дейін 24 сағаттан кешікпей хабардар етеді.

Жергілікті жерлердегі инспекцияны жүргізу

56. Әрбір қатысушы мемлекет осы Шарттың ережелері мен Хаттамаға сәйкес өзінің аумағында немесе оның юрисдикциясына және бақылауына жататын жерлерде жергілікті жерлердегі инспекцияны жүргізуге Ұйымға рұқсат береді. Бірақ ешқандай қатысушы мемлекет бір мезгілде өзінің аумағында немесе оның юрисдикциясына немесе бақылауына жататын жергілікті жердегі инспекцияларды қабылдауға міндетті емес.

57. Осы Шарт ережелері мен Хаттамаға сәйкес инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің:

а) оның осы Шарттың сақталуын жария ету үшін ол барлық ақылға қонымды күш-жігерлерді қолдануына және осы мақсатта инспекциялық топқа өз мандатын орындауға мүмкіндік беру құқығы мен міндеттемелері;

б) ұлттық қауіпсіздік мүдделерін қорғау үшін ол қажет деп санайтын және инспекция мақсатына қатысы жоқ құпия ақпараттардың жариялануын болдырмау үшін шараларды қолдану құқығы;

с) инспекциялау ауданы шегінде тек инспекция мақсатына қатысты фактілерді айқындаудың бір ғана мақсатында, б) тармақшасын ескеріп және меншік құқығы немесе тінтулер мен секвестрлерге қатысы бар кез келген конституциялық міндеттерге қол жеткізуді ұсыну міндеттемелері;

д) осы тармақты немесе Хаттаманың II бөлімінің 88-тармағын I бап бойынша өз міндеттемелерінің кез келген бұзушылығын жасыру үшін пайдаланбау міндеттемесі; және

е) инспекциялық топтың инспекция ауданы шектерінде орын ауыстыру және инспекциялық қызметті осы Шарт пен Хаттамаға сәйкес жүзеге асыру мүмкіндігін

қиындатпау міндеттемесі болады.

Жергілікті жерлердегі инспекцияның толық мәніне қол жеткізу инспекциялық топтың және инспекциялық құрал жабдықтардың инспекция ауданына нақты қол жеткізуін, сол сияқты инспекциялық қызметті оның шектерінде жүргізуді білдіреді.

58. Жергілікті жерлердегі инспекция инспекция мандатын тиімді және дер кезінде жүзеге асырумен үйлесімді барынша мүмкін аз араласушылық түрінде және Хаттамада мазмұндалған тәртіптерге сәйкес жүргізіледі. Әр кезде, бұл мүмкін болғанда, инспекциялық топ барынша аз араласушылық рәсімімен бастайды және одан кейін ол осы Шарттың сақталмауына қатысты аландаушылықты анықтау мақсатында жеткілікті ақпарат жинау үшін қажет деп санаған жағдайда көбірек араласу рәсімдеріне көшеді. Инспекторлар тек осы инспекциялау мақсаты үшін қажетті ақпараттар мен деректерді алуға тырысады және инспекцияланушы қатысушы мемлекеттердің қалыпты операцияларына араласуды барынша болдырмауға тырысады.

59. Инспекцияланушы қатысушы мемлекет жергілікті жерлердегі инспекцияның өн бойында инспекциялық топқа жәрдем көрсетеді және оның өз міндетін орындауына көмектеседі.

60. Егер инспекцияланушы қатысушы мемлекет Хаттаманың II бөлімінің 86-96-тармақтарына сәйкес әрекет ете отырып, инспекция ауданы шегінде қол жеткізуді шектесе, ол инспекциялық топпен консультацияда өзінің осы Шартты сақтауын баламалы құралдар көмегімен көрсету үшін барлық ақылға сыйымды күш-жігерлерді қолданады.

Бақылаушы

61. Бақылаушыға қатысты келесілер қолданылады:

а) сұрау салушы қатысушы мемлекет инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің келісімімен не қатысушы мемлекеттің, не үшінші қатысушы мемлекеттің азаматы болып табылатын өкілін жергілікті жерлердегі инспекцияны жүргізуді бақылау үшін жібере алады;

б) Атқару кеңесі жергілікті жерлердегі инспекцияны мақұлдағаннан кейін 12 сағаттық мерзімде инспекцияланушы қатысушы мемлекет ұсынылған бақылаушыны қабылдағаны немесе қабылдамағаны туралы Бас директорды хабардар етеді;

с) инспекцияланушы қатысушы мемлекет қабылдаған жағдайда бақылаушыға

Хаттамаға сәйкес қол жеткізуді ұсынады;

д) инспекцияланушы қатысушы мемлекет, әдеттегідей, ұсынылған бақылаушыны қабылдайды, бірақ егер инспекцияланушы қатысушы мемлекет өзінің бас тарту құқығын пайдаланса, бұл факті инспекция туралы баяндамада тіркеледі.

Сұрау салушы қатысушы мемлекеттердің жалпы санынан үшеуден артық емес бақылаушы жіберіледі.

Жергілікті жерлердегі инспекция туралы баяндамалар

62. Инспекция туралы баяндамаларда мыналар мазмұндалады:

а) инспекциялық топ жүргізген қызметтің сипаттамасы;
б) инспекциялық топтың инспекцияның мақсатына қатысы бар фактологиялық тұжырымдары;

с) жергілікті жерлердегі инспекция барысында көрсетілген ынтымақтастық туралы есеп;

д) жергілікті жерлердегі инспекция барысында, топқа ұсынылған баламалы құралдарды қоса алғанда, ұсынылған қол жеткізу деңгейінің фактологиялық с и п а т т а м а с ы ; ж ә н е

е) инспекция мақсатына қатысты кез келген басқа да нақтылықтар. Баяндамаға инспекторлардың ерекше пікірлері қосымша тіркелуі мүмкін.

63. Бас директор инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің қарамағына инспекция туралы баяндамалар жобаларын ұсынады. Инспекцияланушы қатысушы мемлекет Бас директорға 48 сағаттық мерзімде өзінің ескертулері мен түсіндірулерін беруге, сондай-ақ оның пікірінше, инспекция мақсатына қатысы жоқ және Техникалық хатшылықтың шегінен тыс таратылмауы тиіс кез келген деректер мен мәліметтерді анықтауға құқылы. Бас директор инспекцияланушы қатысушы мемлекет ұсынған инспекциялау туралы баяндаманың жобасындағы өзгерістер туралы ұсыныстарды қарайды және оларды, бұл мүмкін болса, әр кезде қосып отырады. Бас директор сол сияқты инспекция туралы баяндамаға инспекцияланушы қатысушы мемлекет ұсынған ескертулер мен түсіндірулерді қосымша тіркейді.

64. Бас директор инспекция туралы баяндаманы сұрау салушы қатысушы мемлекетке, инспекцияланушы қатысушы мемлекетке, Атқару кеңесіне және барлық басқа да қатысушы мемлекеттерге кешіктірмей табыс етеді. Бас директор Атқару кеңесі мен барлық басқа да қатысушы мемлекеттерге Хаттаманың II бөлімінің 104-тармағына сәйкес тағайындалған зертханаларда жүргізілген сынамалар талдауының кез келген нәтижелерін, Халықаралық мониторинг жүйесіндегі тиісті деректерді, сұрау салушы және инспекцияланушы қатысушы мемлекеттердің бағаларын, сондай-ақ Бас директор орынды деп санаған кез келген басқа да ақпараттарды дереу табыс етеді. 47-тармақта аталған инспекция барысы туралы баяндамаға қатысты Бас директор оны Атқару кеңесіне осы тармақта көрсетілген мерзімдерде табыс етеді.

65. Атқару кеңесі өзінің өкілеттіктері мен функцияларына сәйкес инспекция туралы

баяндаманы және 64-тармаққа сәйкес ұсынылған кез келген материалды қарайды және келесіге қатысты кез келген алаңдаушылықтарды қарайды:

- а) осы Шартты қандай да бір сақтамау орын алды ма; және
- б) жергілікті жерлердегі инспекцияға қатысты сұрау салу құқығын теріс пайдалану орын алды ма .

66. Егер Атқару кеңесі өзінің өкілеттіктері мен функцияларына сәйкес, 65-тармаққа байланысты бұдан былайғы іс-қимылдар қажет деген тұжырымға келсе, ол V бапқа сәйкес тиісті шараларды қолданады .

Жергілікті жерлердегі инспекциялауға қатысты ойдан шығарылған немесе теріс пиғылды сұрау салулар

67. Егер Атқару кеңесі жергілікті жерлердегі инспекцияны орнындағы инспекцияға қатысты сұрау салу ойдан шығарылған немесе теріс пиғылды болып табылған деген негізде мақұлдасаса немесе егер инспекция осы себептермен тоқтатылса, Атқару кеңесі жағдайды түзету жөнінде, келесілерді қоса алғанда, тиісті шараларды қолдану туралы мәселені қарайды және шешеді:

- а) Техникалық хатшылық жүргізген кез келген дайындықтарға байланысты шығыстарды сұрау салушы қатысушы мемлекеттің төлеуін талап ету;
- б) сұрау салушы қатысушы мемлекеттің жергілікті жерлердегі инспекцияға сұрау салу құқығын Атқару кеңесі белгілеген кезеңге тоқтата тұру; және
- с) сұрау салушы қатысушы мемлекеттің белгілі уақыт кезеңінде Атқару кеңесі құрамына ену құқығын тоқтата тұру .

Е. СЕНИМДІ НЫҒАЙТУ ШАРАЛАРЫ

68 . М ы н а л а р :

а) химиялық жарылыстарға қатысы бар бақылау деректерін теріс түсіндіру нәтижесінде пайда болатын кез келген алаңдаушылықтарды дер кезінде жоюға ықпал е т у ; ж ә н е

б) Халықаралық мониторинг жүйесін құрайтын желілер құрамына енетін станцияларды калибрлеуге ықпал ету үшін, әрбір қатысушы мемлекет Хаттаманың III бөлімінде мазмұндалған тиісті шараларды жүзеге асыруда Ұйыммен және басқа да қатысушы мемлекеттермен ынтымақтасуға міндеттенеді .

V БАП

САНКЦИЯЛАРДЫ ҚОСА АЛҒАНДА АХУАЛДЫ ТҮЗЕТУ ЖӘНЕ САҚТАЛУДЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ЖӨНІНДЕГІ ШАРАЛАР

1. Конференция, басқалардың қатарында, Атқару кеңесінің ұсынымдарын ескере отырып, олар 2 және 3-тармақтарда мазмұндалғандай, осы Шарттың сақталуын қамтамасыз ету және осы Шарттың ережесін бұзатын кез келген ахуалды түзету және бағыттау жөнінде қажетті шараларды қабылдайды.

2. Конференция немесе Атқару кеңесі қатысушы мемлекетке осы Шарттың сақталуына қатысты проблемалар тудыратын ахуалды түзеуді ұсынғанда, және қатысушы-мемлекет өтінішті белгіленген мерзімде орындамаған жағдайда, Конференция, басқалардың қатарында, осы қатысушы мемлекеттің осы Шарт бойынша құқықтары мен артықшылықтарын жүзеге асыруды Конференция басқа шешім қабылдаған уақытқа дейін шектеуге немесе тоқтата тұруға шешім қабылдайды.

3. Осы шарт жөніндегі негізгі міндеттемелердің сақталмауы нәтижесінде осы Шарттың объектісі мен мақсаттарына залал келтірілуі мүмкін жағдайларда, Конференция қатысушы мемлекеттерге халықаралық құқықтарға сәйкес ұжымдық шараларды ұсына алады.

4. Конференция немесе жағдай шұғыл сипаттық болса, Атқару кеңесі, тиісті ақпараттар мен тұжырымдарды қоса алғанда, проблеманы Біріккен Ұлттар Ұйымының назарына жеткізе алады.

VI БАП

ДАУЛАРДЫ РЕТТЕУ

1. Осы Шартты қолдануға немесе түсіндіруге байланысты туындайтын даулар осы Шарттың осы мәселеге қатысты ережелеріне сәйкес және Біріккен Ұлттар Ұйымы Жарғысының ережелеріне сәйкес реттеледі.

2. Екі немесе одан да көп қатысушы мемлекеттер арасында немесе одан да көп қатысушы мемлекеттер мен Ұйым арасында осы Шартты қолдану немесе түсіндіруге байланысты дау туындаған жағдайда, тиісті қатысушылар дауды келіссөздер жолымен немесе қатысушылардың таңдауы бойынша басқа да бейбіт құралдармен, осы Шарттың тиісті органдарына жүгінуді және өзара келісім бойынша Сот мәртебесіне сәйкес Халықаралық сотқа жүгінуді қоса алғанда, тез реттеу мақсатында біріккен

консультациялар жүргізеді. Осы дауға қатысы бар қатысушылар жасалып жатқан іс-қимылдар туралы Атқару кеңесін хабардар етеді.

3. Атқару кеңесі осы Шартты қолдануға және түсіндіруге байланысты туындауы ықтимал дауды, ол орынды деп тапқан кез келген құралдармен, жеке таңдауы бойынша өзінің ізгі қызметтерін ұсынуды, дау тараптары болып табылатын қатысушы мемлекеттерге үндеуді, процесс көмегімен реттеуге қол жеткізуді, мәселені Конференция назарына жеткізу және кез келген келісілген рәсім үшін мерзімдерге қатысты ұсыным жасауды қоса алғанда, реттеуге жәрдемдесе алады.

4. Конференция қатысушы мемлекет көтерген немесе оның назарына Атқару кеңесі ұсынған дауларға қатысы бар мәселелерді қарайды. Конференция, егер ол осыны қажет деп тапса, органдарды құрады немесе оларға II баптың 26 j) тармағына сәйкес осы дауларды реттеуге байланысты міндеттерді орындауды тапсырады.

5. Конференцияға және Атқару кеңесіне Біріккен Ұлттар Ұйымы Бас Ассамблеясының рұқсатымен Ұйым қызметінің аясы шеңберінде туындайтын кез келген заңды мәселе бойынша консультациялық қорытынды беру туралы сұрау салумен Халықаралық сотқа дербес жүгіну құқығы беріледі. Осы мақсатта Ұйым мен Біріккен Ұлттар Ұйымы арасында II баптың 38 h) тармағына сәйкес келісім ж а с а л ы н а д ы .

6. Осы бап IV және V баптарға залалын тигізбейді.

VII БАП

ТҮЗЕТУЛЕР

1. Осы Шарт күшіне енгеннен кейін кез келген уақытта кез келген қатысушы мемлекет осы Шартқа, Хаттамаға немесе Хаттаманың қосымшасына түзетулерді ұсына алады. Сондай-ақ кез келген қатысушы мемлекет 7-тармаққа сәйкес Хаттамаға немесе оның қосымшасына өзгерістерді ұсына алады. Түзетулер туралы ұсыныстар 2-6-тармақтарда мазмұндалған рәсімдермен реттеледі. Өзгерістер туралы ұсыныстар 7-тармаққа сәйкес 8-тармақта мазмұндалған рәсімдермен реттеледі.

2. Ұсынылған түзетулер тек Конференцияның түзетулерді қарауы бойынша қ а р а л а д ы және қ а б ы л д а н а д ы .

3. Түзетулер туралы кез келген ұсыныс Бас директорға хабарланады, ол оны барлық қатысушы мемлекеттер мен депозитарийлерге таратады және түзетулерді қарауы бойынша осы ұсынысты қарау үшін Конференцияның шақырылуының орындылығына

қатысты қатысушы мемлекеттердің пікірлерін анықтайды. Егер қатысушы мемлекеттердің көпшілігі осы ұсынысты таратқаннан кейін 30 күннен кешіктірмей Бас директорға өздерінің осы ұсыныстың бұдан әрі қаралуын қолдайтындықтарын білдірсе, Бас директор түзетулерді қарастыру жөніндегі барлық қатысушы мемлекеттер шақырылатын Конференцияны шақырады.

4. Түзетулерді қарастыру жөніндегі Конференция, егер түзетулерді қарастыру жөніндегі Конференцияны шақыруды қолдайтын барлық қатысушы мемлекеттер оны жақын арада өткізу туралы сұрау салмаса, Конференцияның кезектегі сессиясынан кейін бірден өткізіледі. Түзетулерді қарау жөніндегі Конференция ұсынылған түзетулерді таратқаннан кейін 60 күн өтпейінше ешқандай жағдай да өткізілмейді.

5. Түзетулер түзетулерді қарау жөніндегі Конференцияда оларды қабылдауға қатысушы мемлекеттердің көпшілігінің оң дауыс беруімен бір де бір қатысушы мемлекет теріс дауыс бермеген жағдайда қабылданады.

6. Барлық қатысушы мемлекеттер үшін түзетулер бекіту грамоталарын немесе түзетулерді қарау жөніндегі Конференцияда оларды қабылдауға дауыс берген барлық қатысушы мемлекеттердің қабылдауы туралы құжаттарды сақтауға бергеннен кейін 30 күннен соң күшіне енеді.

7. Осы Шарттың өміршеңдігін қамтамасыз ету мақсатында, егер ұсынылған өзгерістер тек әкімшілік немесе техникалық сипаттағы мәселелерге қатысты болса, Хаттаманың I және II бөлімі мен Хаттаманың 1 және 2 Қосымшалары 8-тармаққа сәйкес өзгертілуі тиіс. Хаттама мен оның Қосымшаларының барлық басқа ережелері 8-тармаққа сәйкес өзгертілмеуге тиіс.

8. 7-тармақта ескерілген ұсынылған өзгерістер келесі рәсімдерге сәйкес жүргізіледі:

а) ұсынылған өзгерістердің мәтіні қажетті ақпараттармен бірге Бас директорға табыс етіледі. Кез келген қатысушы мемлекет және Бас директор ұсынысты бағалау үшін қосымша ақпаратты ұсына алады. Бас директор кез келген осындай ұсыныстар мен ақпараттарды барлық қатысушы мемлекеттерге, Атқару кеңесі мен депозитарийге кешіктірмей хабарлайды;

б) Бас директор ұсынысты алғаннан кейін 60 күннен кешіктірмей оны осы Шарттың ережелері мен жүзеге асуы үшін барлық болуы кәдік салдарларын анықтау үшін бағалайды және кез келген осындай ақпаратты барлық қатысушы мемлекеттерге, Атқару кеңесіне хабарлайды;

с) Атқару кеңесі ұсынысты өзінде бар барлық ақпараттар аясында, ұсыныс 7-тармақта мазмұндалған талаптарға сәйкес пе жоқ па деген мәселені қоса зерделейді. Атқару кеңесі ұсынысты алғаннан кейін 90 күннен кешіктірмей тиісті түсіндірулермен өзінің ұсынымдары туралы қарау үшін барлық қатысушы мемлекеттерді хабардар етеді. Қатысушы мемлекеттер 10 күндік мерзімде алуды растайды;

д) егер Атқару кеңесі барлық қатысушы мемлекеттерге ұсынысты қабылдауды

ұсынса, егер ұсынымды алғаннан кейін 90 күндік мерзімде бір де бір қатысушы мемлекет қарсылық білдірмесе, онда ол мақұлданды деп саналады. Егер Атқару кеңесі ұсынысты қабыл алмауды ұсынса, ұсынымды алғаннан кейін 90 күндік мерзімде бір де бір қатысушы мемлекет осындай қабыл алмауға қарсылық білдірмесе, онда ол қабыл а л ы н б а д ы д е п с а н а л а д ы ;

е) егер Атқару кеңесінің ұсынымы d) тармақшасында көзделген қабылдау жағдайларына сәйкес келмесе, онда ұсыныс жөніндегі шешім, 7-тармақта мазмұндалған талаптарға сай ма жоқ па деген мәселені қоса алғанда, Конференцияның келесі сессиясында мәселенің мәні ретіндегідей қабылданады;

f) Бас директор барлық қатысушы мемлекеттер мен депозитарийлерді осы тармаққа сәйкес қабылданған кез келген шешім туралы хабардар етеді;

g) Осы тәртіп бойынша мақұлданған өзгерістер, егер тек Атқару кеңесі ұсыным жасамаса немесе егер тек Конференция өзге мерзімді белгілеуді шешпесе, барлық қатысушы мемлекеттер үшін оның мақұлданғаны туралы Бас директор хабарлаған күннен 180 күн өткен соң күшіне енеді.

VIII БАП

ШАРТТЫҢ ҚОЛДАНЫЛУЫН ҚАРАУ

1. Егер тек қатысушы мемлекеттердің көпшілігі өзге шешім қабылдамаса, осы Шарт күшіне енгеннен он жылдан кейін қатысушы мемлекеттердің Шарттың кіріспесінің және ережелерінің мақсаттары мен міндеттерінің іске асуына көз жеткізу мақсатында осы Шарттың қолданылуы мен тиімділігін қарау жөніндегі Конференциясы өткізіледі. Осындай қарау барысында осы Шартқа қатысы бар кез келген жаңа ғылыми-техникалық жетістіктер ескеріледі. Шарттың қолданылуын қарау жөніндегі Конференция кез келген қатысушы мемлекеттің сұрау салуы негізінде, бейбіт мақсаттарда жер асты ядролық жарылыстарын жүргізуге рұқсат ету мүмкіндігін қарастырады. Егер Шарттың қолданылуын қарау жөніндегі Конференция осындай ядролық жарылыстарға рұқсат етілуі мүмкін деп ымыралықпен шешсе, онда ол қатысушы мемлекеттерге осы Шартқа осындай жарылыстардан кез келген әскери пайданы болдырмай тастайтын Тиісті түзету енгізуге ұсыным жасау мақсатындағы жұмысын тез арада бастайды. Кез келген осындай ұсынылған түзетуді Бас директорға кез келген қатысушы мемлекет хабарлайды және VII бап ережелеріне сәйкес қаралады.

2. Егер өткен жылда Конференция бұл туралы рәсімдік мәселе ретінде шешім қабылдаса, кейін осы мақсатпен он жылдық аралықтармен Шарттың қолданылуын қарау жөніндегі бұдан кейінгі конференциялар шақырылуы мүмкін. Осындай

конференциялар, егер Конференция бұл туралы мәселенің мәні бойынша шешім қабылдаса, он жылдық аралықтармен шақырылуы мүмкін.

3. Әдетте, Шарттың қолданылуын қарау жөніндегі кез келген Конференция ІІ бапта көзделген Конференцияның жыл сайындық кезекті сессиясынан кейін бірден өткізіледі.

ІХ БАП

ШАРТТЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ ЖӘНЕ ОДАН ШЫҒУ

1. Осы Шарттың қолданылуы мерзімсіз болып табылады.

2. Әрбір қатысушы мемлекет, егер ол осы Шарттың мазмұнымен байланысты айрықша жағдайлар оның жоғары мүдделеріне қауіп төндіреді деп шешсе, өзінің мемлекеттік егемендігін жүзеге асыру тәртібінде осы Шарттан шығуға құқығы бар.

3. Шығу барлық басқа қатысушы мемлекеттерді, Атқару кеңесін, депозитарий мен Біріккен Ұлттар Ұйымы Қауіпсіздік Кеңесін алты ай бұрын дер кезінде хабардар ету жолымен жүзеге асады. Шығу туралы хабарламада қатысушы мемлекет оның жоғары мүдделеріне қауіп төндіреді деп санайтын айрықша жағдай немесе айрықша жағдайлар туралы мәлімдемесі мазмұндалады.

Х БАП

ХАТТАМАНЫҢ ЖӘНЕ ҚОСЫМШАЛАРДЫҢ МӘРТЕБЕСІ

Осы Шарттың Қосымшасы, Хаттама мен Хаттаманың Қосымшасы Шарттың құрамды бөлігі болып табылады. Осы Шартқа кез келген сілтеме осы Шарттың Қосымшасын, Хаттама мен Хаттаманың Қосымшасын қамтиды.

ХІ БАП ҚОЛ ҚОЮ

Осы Шарт ол күшіне енгенге дейін барлық мемлекеттердің қол қоюына ашық.

ХІІ БАП БЕКІТУ

Осы Шартты Шартқа қол қойған мемлекеттер конституциялық рәсімдерге сәйкес бекітуге тиіс.

ХІІІ БАП ҚОСЫЛУ

Осы Шартқа ол күшіне енгенге дейін қол қоймаған кез келген мемлекет бұдан былай оған кез келген уақытта қосыла алады.

ХІV БАП КҮШІНЕ ЕНУІ

1. Осы Шарт Осы Шарттың 2-қосымшасында аталған барлық мемлекеттер бекіту грамоталарын сақтауға тапсырған күнінен бастап 180 күннен кейін күшіне енеді, бірақ ешқандай жағдайда да оған қол қою үшін ашылғанынан кейін екі жылдан ерте болмауға тиіс.

2. Егер осы Шарт оның қол қою үшін ашылған күніне бір жыл толғаннан кейін үш жылдан кейін күшіне енбесе, депозитарий өздерінің бекіту грамоталарын сақтауға тапсырған мемлекеттердің, осы мемлекеттер көпшілігінің өтініші бойынша, Конференциясын шақырады. Бұл Конференция 1-тармақта мазмұндалған талаптар қандай дәрежеде сақталғанын қарастырады және осы шарттың күшіне тез арада енуіне жәрдемдесу мақсатында бекіту процесін жылдамдату үшін халықаралық құқықпен үйлесімді қандай шаралар қабылдануы мүмкін деген мәселені ымыралықпен қарастырады және шешеді.

3. Егер 2-тармақта ескерілген Конференция немесе басқа осындай конференциялар өзге шешім қабылдаса, осы Шарттың күшіне енуінен бұрын қол қою үшін ашылған келесі жылдықтарында бұл процесс қайталанады.

4. Шартқа қол қойған барлық мемлекеттер 2-тармақта аталған

Конференцияға және 3-тармақта аталған кез келген келесі конференцияларға бақылаушы ретінде қатысуға шақырылады.

5. Осы Шарт күшіне енгеннен кейін бекіту грамоталарын немесе қосылу туралы құжаттарын сақтауға өткізген мемлекеттер үшін, олардың бекіту грамоталары немесе қосылу туралы құжаттары сақтауға өткізілген күнінен бастап 30-шы күні күшіне енеді.

XV БАП ЕСКЕРТПЕЛЕР

Осы Шарт пен оның Қосымшалары ескертпелерге жатпайды. осы Шарттың объектісі мен мақсатына сай емес осы шартқа Хаттаманың және Хаттамаға қосымшалардың ережелері ескертпелерге жатпайды.

XVI БАП ДЕПОЗИТАРИЙ

1. Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысы осы Шарттың депозитарийі болып табылады және қол қоюларды, бекіту грамоталарын және қосылу туралы құжаттарды а л а д ы .

2. Депозитарий тез арада барлық қол қойған мемлекеттер мен қосылған мемлекеттерді әрбір қол қойған күндер, әрбір бекіту грамоталарын немесе қосылу туралы құжаттарды сақтауға берген күндер, Осы Шарттың күшіне енген күнін және оған кез келген түзетулер мен өзгерістер туралы, сондай-ақ басқа хабарламаларды алғаны туралы х а б а р д а р е т е д і .

3. Депозитарий тиісті дәрежеде осы Шарттың расталған көшірмелерін қол қойған мемлекеттердің және қосылған мемлекеттердің үкіметтеріне жібереді.

4. Осы Шартты депозитарий Біріккен Ұлттар Ұйымы Жарғысының 102-бабына с ә й к е с т і р к е й д і .

XVII БАП

ТҮПНҰСҚАЛЫҚ МӘТІНДЕР

Осы Шарттың ағылшын, араб, испан, қытай, орыс және француз тілдеріндегі мәтіні

түпнұсқамен тең болып табылады, Біріккен Ұлттар Ұйымының Бас хатшысына
с а қ т а у ғ а ө т к і з і л е д і .

Ш А Р Т Қ А 1 - Қ О С Ы М Ш А II БАПТЫҢ 28-ТАРМАҒЫНА СӘЙКЕС МЕМЛЕКЕТТЕР ТІЗІМІ

А ф р и к а

Алжир, Ангола, Бенин, Ботсвана, Буркина-Фасо, Бурунди, Габон, Гамбия, Гана, Гвинея, Гвинея-Бисау, Джибути, Египет, Заир, Замбия, Зимбабве, Кабо-Верде, Камерун, Кения, Комор Аралдары, Конго, Кот-д'Ивуар, Лесото, Либерия, Ливия Араб Джамахириясы, Маврикий, Мавритания, Мадагаскар, Малави, Мали, Марокко, Мозамбик, Намибия, Нигер, Нигерия, Танзания Біріккен Республикасы, Руанда, Сан-Томе және Принсипи, Свазиленд, Сейшель Аралдары, Сенегал, Сомали, Судан, Сьерра-Леоне, Того, Тунис, Уганда, Орталық Африка Республикасы, Чад, Экваториалды Гвинея, Эритрея, Эфиопия, Оңтүстік Африка.

Ш ы ғ ы с Е у р о п а

Әзірбайжан, Албания, Армения, Беларусь, Болгария, Босния мен Герцеговина, Македония Республикасы (бұрынғы югославиялық), Венгрия, Грузия, Латвия, Литва, Польша, Молдова Республикасы, Ресей Федерациясы, Румыния, Словакия, Словения, Украина, Хорватия, Чехия Республикасы, Эстония, Югославия.

Л а т ы н А м е р и к а с ы м е н К а р и б б а с с е й н і

Антигуа мен Барбуда, Аргентина, Багам Аралдары, Барбадос, Белиз, Боливия, Бразилия, Венесуэла, Гаити, Гайана, Гватемала, Гондурас, Гренада, Доминика Доминикан Республикасы, Колумбия, Коста-Рика, Куба, Мексика, Никарагуа, Панама, Парагвай, Перу, Сальвадор, Сент-Винсент және Гренадин, Сент-Китс және Невис, Сент-Люсия, Суринам, Тринидад және Тобаго, Уругвай, Чили, Эквадор, Ямайка.

Т а я у Ш ы ғ ы с п е н О ң т ү с т і к А з и я

Ауғанстан, Бангладеш, Бахрейн, Бутан, Израиль, Үндістан, Иордания, Ирак, Иран (Ислам Республикасы), Йемен, Қазақстан, Катар, Кувейт, Қырғызстан, Ливан, Мальдив Аралдары, Непал, Біріккен Араб Эмираттары, Оман, Пәкістан, Сауд Аравиясы, Сирия Араб Республикасы, Тәжікстан, Түркменстан, Өзбекстан, Шри-Ланка.

С о л т ү с т і к А м е р и к а ж ә н е Б а т ы с Е у р о п а

Австрия, Андорра, Бельгия, Германия, Греция, Дания, Ирландия, Исландия, Испания, Италия, Канада, Кипр, Лихтенштейн, Люксембург, Мальта, Монако, Нидерланд, Норвегия, Португалия, Сан-Марино, Святейший Престол, Ұлыбритания

және Солтүстік Ирландия Біріккен Корольдігі, Америка Құрама Штаттары, Түркия, Финляндия, Франция, Швейцария, Швеция.

Оңтүстік Шығыс Азия, Тынық мұхит аймағы мен Қиыр Шығыс Австралия, Бруней-Даруссалам, Вануату, Вьетнам, Индонезия, Камбоджа, Кирибати, Қытай, Корей Халық-Демократиялық Республикасы, Лаос Халық-Демократиялық Республикасы, Малайзия, Маршалл Аралдары, Микронезия (Федерациялық Штаттар), Монғолия, Мьянма, Науру, Ниуэ, Жаңа Зеландия, Кук Аралдары, Палау, Папуа-Жаңа Гвинея, Корей Республикасы, Самоа, Сингапур, Соломон Аралдары, Тайланд, Тонга, Тувалу, Фиджи Филиппин, Жапония.

Ш А Р Т Қ А 2 - Қ О С Ы М Ш А XIV БАПҚА СӘЙКЕС МЕМЛЕКЕТТЕР ТІЗІМІ

1996 жылғы Конференция сессиясының жұмысына ресми қатысқан және Атом энергиясы жөніндегі халықаралық агенттігінің "Әлемдегі ядролық зерттеу реакторлар" атты 1996 жылғы сәуірдегі басылымының 1-кестесінде көрсетілген қарусыздану жөніндегі Конференцияның мүше мемлекеттерінің 1996 жылғы 18 маусымдағы және 1996 жылғы Конференция сессиясының жұмысына ресми қатысқан және Атом энергиясы жөніндегі халықаралық агенттігінің "Әлемдегі ядролық энергетикалық реакторлар" атты 1995 жылғы желтоқсандағы басылымының 1-кестесінде көрсетілген қарусыздану жөніндегі Конференцияның мүше мемлекеттерінің 1996 жылғы 18 маусымдағы тізімі:

Австралия, Австрия, Алжир, Аргентина, Бангладеш, Бельгия, Болгария, Бразилия, Венгрия, Вьетнам, Германия, Египет, Заир, Израиль, Үндістан, Индонезия, Иран (Ислам Республикасы), Испания, Италия, Канада, Қытай, Колумбия, Корей Халық-Демократиялық Республикасы, Мексика, Нидерланд, Норвегия, Пәкістан, Перу, Польша, Корей Республикасы, Ресей Федерациясы, Румыния, Словакия, Ұлыбритания және Солтүстік Ирландия Құрама Корольдігі, Америка Құрама Штаттары, Түркия, Украина, Финляндия, Франция, Чили, Швейцария, Швеция, Оңтүстік Африка, Жапония.

ЯДРОЛЫҚ СЫНАҚТАРҒА ЖАН-ЖАҚТЫ ТЫЙЫМ САЛУ ТУРАЛЫ ШАРТҚА ХАТТАМА

I БӨЛІМ

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ МОНИТОРИНГ ЖҮЙЕСІ МЕН

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ДЕРЕКТЕР ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ФУНКЦИЯЛАРЫ

А. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1. Халықаралық мониторинг жүйесі мониторинг жөніндегі объектілерді, IV баптың 16-тармағында көрсетілгендей, және тиісті байланыс құралдарын қамтиды.

2. Халықаралық мониторинг жүйесіне енгізілген мониторинг жөніндегі объектілер осы Хаттаманың 1-қосымшасында көрсетілген объектілерден тұрады. Мониторингтің халықаралық жүйесі тиісті жедел басшылықтарда көрсетілген техникалық және пайдалану талаптарына сай келеді.

3. Ұйым II бапқа сәйкес қатысушы мемлекеттермен, басқа да мемлекеттермен және тиісті жағдайларда халықаралық ұйымдармен ынтымақтастықта және консультацияларда Халықаралық мониторинг жүйесін пайдалану мен қызмет көрсетулерді, сондай-ақ кез келген болашақтағы келісілген түрлендірулерді немесе дамытуды реттейді және үйлестіреді.

4. Тиісті келісімдерге немесе уағдаластықтар мен рәсімдерге сәйкес қатысушы-мемлекет немесе Халықаралық мониторинг жүйесі объектілерін қабылдайтын немесе өзгеше түрде оларға жауапкершілік алатын басқа мемлекет пен Техникалық хатшылық мониторинг бойынша объектілерді, оларға қатысты сертификатталған зертханалар мен тиісті байланыс құралдарын құруда, пайдалануда, жаңғыртуда, қаржыландыруда және оларға қызмет көрсетуде осындай қатысушы мемлекеттің немесе басқа мемлекеттің юрисдикциясындағы немесе бақылауындағы аудан шегінде немесе халықаралық құқыққа сәйкес басқа жерде уағдаласады және ынтымақтасады. Осындай ынтымақтастық тиісті жедел басшылықтарда бар қорғалу мен түпнұсқаландыруға және техникалық сертификаттауға қатысты талаптарға сәйкес жүзеге асырылады. Осындай мемлекет Техникалық хатшылыққа жабдықтар мен байланыс құралдарын тексеру үшін мониторинг жөніндегі объектіге қол жеткізу құқығын береді және келісілген талаптарды қанағаттандыру мақсатында жабдықтар мен пайдалану тәртіптеріне қажетті өзгерістерді енгізуге келіседі. Техникалық хатшылық осындай мемлекеттерге, Атқару кеңесі Халықаралық мониторинг жүйесі құрамындағы объектілердің тиісінше қызметі үшін қажетті деп тапқан тиісті техникалық жәрдемді береді.

5. Ұйым мен қатысушы мемлекеттер немесе Халықаралық мониторинг жүйесі объектілерін қабылдайтын немесе өзгеше түрде оларға жауапкершілік алатын мемлекеттер арасындағы осындай ынтымақтастық шарттары әрбір жекелеген жағдайға сәйкес келетін келісімдер мен уағдаласуларда мазмұндалады.

В. СЕЙСМОЛОГИЯЛЫҚ МОНИТОРИНГ

6. Әрбір қатысушы мемлекет осы Шарттың сақталуын бақылауға жәрдемдесу үшін сейсмологиялық деректермен халықаралық алмасуда ынтымақтасуға міндеттенеді. Осы ынтымақтастық сейсмологиялық мониторингтің алғашқы және көмекші станцияларының ғаламдық желісін құру мен пайдалануды қамтиды. Осы станциялар деректерді келісілген рәсімдерге сәйкес Халықаралық деректер орталығына ұсынады.

7. Осы Хаттаманың 1-қосымшасының 1-А кестесінде көрсетілген алғашқы станциялар желісі 50 станциядан тұрады. Бұл станциялар сейсмологиялық мониторинг және сейсмологиялық деректермен халықаралық алмасу бойынша жедел басшылықта көрсетілген техникалық және пайдалану талаптарына жауап береді. Алғашқы станциялардан - тікелей немесе ұлттық деректер орталығы арқылы - үздіксіз түсетін деректер Халықаралық деректер орталығына тікелей жалғау режимі бойынша беріледі.

8. Алғашқы желіге қосымша құрамында 120 станция бар көмекші желі ақпаратты сұрау салу бойынша - тікелей немесе ұлттық деректер орталығы арқылы - Халықаралық деректер орталығына ұсынады. Пайдалануға жататын көмекші станциялар осы Хаттаманың 1-қосымшасының 1-В кестесінде көрсетілген. Көмекші станциялар сейсмологиялық мониторинг және сейсмологиялық деректермен халықаралық алмасу бойынша жедел басшылықта көрсетілген техникалық және пайдалану талаптарын орындайды. Халықаралық деректер орталығы көмекші станциялардың деректерін кез келген уақытта сұрата алады және тікелей жалғау режимінде компьютерлік байланыс арналары бойынша дереу ұсынады.

С. РАДИОНУКЛИДТІК МОНИТОРИНГ

9. Әрбір қатысушы мемлекет осы Шарттың сақталуын бақылауға жәрдемдесу мақсатында атмосферадағы радионуклидтік туралы деректермен халықаралық алмасуда ынтымақтасуға міндеттенеді. Осы ынтымақтастық радионуклидті мониторинг станцияларының ғаламдық желісі мен сертификатталған зертханаларды құруды және пайдалануды қамтиды. Желі келісілген рәсімдерге сәйкес деректерді Халықаралық деректер орталығына береді.

10. Атмосферадағы радионуклидтерді өлшеу жөніндегі станциялар желісі осы Хаттаманың 1-қосымшасының 2-А кестесінде көрсетілгендей, 80 станциядан тұратын жалпы желіні құрайды. Барлық станциялар атмосферадағы тиісті макро бөлшектердің бар екендігіне арналған анықтауда мониторингті жүзеге асыруға қабілетті. Осы станциялардың қырқы осы Шарттың күшіне енуімен тиісті текті газдардың бар екендігін анықтауға арналған мониторингті жүзеге асыруға қабілетті. Осы мақсатта Конференция өзінің алғашқы сессиясында Дайындық комиссиясының осы Хаттаманың 1-қосымшасының 2-А кестесіндегі қандай 40 станция қолайлы газдардың мониторингін

жүзеге асыруға қабілетті екені туралы ұсынымын мақұлдайды. Конференция өзінің жылдық алғашқы кезекті сессиясында барлық желі бойынша қолайлы газдар мониторингі әлеуетін іске асыру жоспарын қарайды және қабылдайды. Бас директор Конференцияға осындай іске асыру рәсімдері туралы баяндама дайындайды. Мониторинг жөніндегі барлық станциялар радионуклидтік мониторинг пен радионуклидтік деректермен халықаралық алмасу жөніндегі жедел басшылықта көрсетілген техникалық және пайдалану талаптарын орындайды.

11. Радионуклидті мониторинг станция желілерін радионуклидті мониторинг станциясымен сынама талдауын жүзеге асыру үшін тиісті Жедел басшылыққа сәйкес Техникалық хатшылық сертификаттайтын зертханалар Ұйыммен шарт бойынша және ақылы қызмет көрсету негізінде қолдайды. Техникалық хатшылық осы Хаттаманың 1-қосымшасының 2-В кестесінде көрсетілген зертханалар мен тиісті дәрежеде жабдықталғандарды радионуклидті мониторинг станцияларынан сынамалардың қосымша талдауын орындау үшін, сондай-ақ қажетіне қарай тартады. Техникалық хатшылық Атқару кеңесінің келісімімен қажет болған жағдайда мониторингтің дербес емес станцияларынан сынамалардың ағымдағы талдауын орындау үшін қосымша зертханаларды сертификаттай алады. Барлық сертификатталған зертханалар осындай талдаудың нәтижелерін халықаралық деректер орталығына ұсынады және бұл ретте радионуклидтік мониторинг және радионуклидтік деректермен халықаралық алмасу жөніндегі жедел басшылықта көрсетілген техникалық және пайдалану талаптарын орындайды.

Д. ГИДРОАКУСТИКАЛЫҚ МОНИТОРИНГ

12. Әрбір қатысушы мемлекет осы Шарттың сақталуын бақылауға жәрдемдесу мақсатында гидроакустикалық деректермен халықаралық алмасуда ынтымақтасуға міндеттенеді. Осы ынтымақтастық гидроакустикалық мониторинг станцияларының ғаламдық желісін құру мен пайдалануды қамтиды. Осындай станциялар келісілген рәсімдерге сәйкес деректерді Халықаралық деректер орталығына береді.

13. Гидроакустикалық станциялар желісі осы Хаттаманың 1-қосымшасының 3-кестесінде көрсетілген станциялардан тұрады және алты гидрофонды және бес Т-фазалық станциялардан тұратын жалпы желіні құрайды. Бұл станциялар гидроакустикалық мониторинг және гидроакустикалық деректермен халықаралық алмасу жөніндегі Жедел басшылықта көрсетілген техникалық және пайдалану талаптарын орындайды.

Е. ИНФРАДЫБЫСТЫҚ МОНИТОРИНГ

14. Әрбір қатысушы мемлекет осы Шарттың сақталуын бақылауға жәрдемдесу

мақсатында инфрадыбыстық деректермен халықаралық алмасуда ынтымақтасуға міндеттенеді. Осы ынтымақтастық инфрадыбыстық мониторинг станцияларының ғаламдық желісін құру мен пайдалануды қамтиды. Бұл станциялар келісілген рәсімдерге сәйкес деректерді Халықаралық деректер орталығына береді.

15. Инфрадыбыстық станциялар желісі осы Хаттаманың 1-қосымшасының 4-кестесінде көрсетілген станциялардан және 60 станциядан тұратын жалпы желіні құрайды. Бұл станциялар инфрадыбыстық мониторинг және инфрадыбыстық деректермен халықаралық алмасу бойынша Жедел басшылықта көрсетілген техникалық және пайдалану талаптарын орындайды.

Ғ. ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ДЕРЕКТЕР ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ФУНКЦИЯЛАРЫ

16. Халықаралық деректер орталығы сертифицирталған зертханаларда жасалған талдау нәтижелерін қоса алғанда, Халықаралық мониторинг жүйесі объектілерінен деректерге қатысты алу, жинау, өңдеу, талдау, есеп беру мен мұрағаттауды жүзеге асырады.

17. Халықаралық деректер орталығы өзінің тиісті функцияларын орындауда стандартты есепті өнімдерді өндіруге қатысты ерекшелікте және қатысушы мемлекеттерге стандартты қызметтердің түр-түрін ұсынуға қатысты пайдалануға жататын құбылыстарды сүзбелеудің рәсімдері мен стандарттық өлшемдері Халықаралық деректер орталығы жөніндегі Жедел басшылықта егжей-тегжейленеді және біртіндеп жетілдіріледі. Бастапқыда Дайындық комиссиясы жасаған рәсімдер мен өлшемдерді Конференция өзінің алғашқы сессиясында мақұлдайды.

Халықаралық деректер орталығының стандартты өнімдері

18. Халықаралық деректер орталығы барлық қатысушы мемлекеттер атынан ағымдағы негізде Халықаралық деректер орталығының стандартты өнімдерін өңдеу мен мұрағаттау мақсатында Халықаралық мониторинг жүйесінің алғашқы деректеріне дағдылы өңдеу әдістері мен интерактивті сарапшылық талдауды қолданады. Бұл өнімдер қатысушы мемлекеттерге тегін беріледі және шығарылуы қатысушы мемлекеттің айрықша құзыры болып қалатын кез келген құбылыстың табиғатына қатысты ақырғы пайымдауына зиян келтірмейді және мыналарды қамтиды:

а) Халықаралық мониторинг жүйесі анықтаған барлық дабылдардың жиынтық тізімі, сондай-ақ стандартты параметрлер жиыны негізінде Халықаралық деректер орталығы оқшауландырған әрбір құбылысқа арналған маңызы мен тиісті тұрлаусыздықтарды қоса алғанда, құбылыстардың стандартты тізбелері мен бюллетеньдері;

б) стандарттық бюллетеніндегі құбылыстарды сипаттамалау, бөліп көрсету, ал

сонымен табиғи құбылыстармен немесе ядролық емес, антропогендік құбылыстармен байқалуынша үйлесімді құбылыстарды сүзбелеу мақсатында осы Хаттаманың 2-қосымшасында көрсетілген сипаттау параметрлерін пайдаланумен құбылысты сүзбелеудің стандартты өлшемдерінің әрбір көріністеріне Халықаралық деректер орталығын қолдану нәтижесі болып табылатын сүзбелеуден өткізілген құбылыстардың стандартты бюллетеньдері. Құбылыстардың стандарттық бюллетеньде әрбір құбылыс бойынша осы құбылыстың құбылыстарды сүзбелеу өлшемдеріне қандай дәрежеде сәйкес немесе сәйкес еместігі сандық көрсеткішпен көрсетіледі. Құбылыстарды стандарттық сүзбелеуді қолдану кезінде Халықаралық деректер орталығы аймақтық ауытқуларды есепке алу үшін сүзбелеудің қолдануы мүмкін жерлерде ғаламдық та, қосымша да өлшемдерін пайдаланады. Халықаралық деректер орталығы Халықаралық мониторинг жүйесін пайдалануда тәжірибенің жинақталуына қарай өзінің техникалық мүмкіндіктерін біртіндеп нығайтады.

с) Халықаралық деректер орталығы алған және мұрағаттаған деректері, Халықаралық деректер орталығының өнімдері, сондай-ақ Халықаралық мониторинг жүйесі мен Халықаралық деректер орталығының тиімділігі мен пайдалану жағдайы қорытындыланатын түйіндеме; және

d) Халықаралық деректер орталығының а)-с) тармақшаларында көрсетілген, жеке қатысушы мемлекеттің сұрау салуы бойынша таңдалып алынатын стандартты өнімдердің ұсталымы немесе кіші жиынтықтары.

19. Халықаралық деректер орталығы қатысушы мемлекеттер үшін Халықаралық мониторинг жүйесі деректерін сарапшылық талдау арқылы терең техникалық шолуды қамтамасыз ету үшін Ұйым немесе қатысушы мемлекет дабылдар мен құбылыстардың стандартты өлшемдерін есептеу мәндерін нақтылау мақсатында арнайы зерттеулерді тегін жүргізеді.

Халықаралық деректер орталығының қатысушы мемлекеттерге ұсынатын қызметтері

20. Халықаралық деректер орталығы қатысушы мемлекеттерге Халықаралық мониторинг жүйесінің барлық - алғашқы немесе өңделген - деректеріне, Халықаралық деректер орталығының барлық деректеріне және Халықаралық деректер орталығы мұрағатындағы Халықаралық мониторинг жүйесінің барлық басқа деректеріне немесе Халықаралық деректер орталығы арқылы Мониторингтің халықаралық объектілерінің деректеріне ашық, тең, уақтылы, және қолайлы қол жеткізуді ұсынады. Деректерге қол жеткізу мен деректерді қамтамасыз ету әдістері келесі қызметтерді қамтиды:

а) Халықаралық деректер орталығы өнімдерін қатысушы мемлекетке дағдылы және тұрақты жіберу немесе оларды қатысушы мемлекеттің қалауы бойынша іріктеу және оларды қатысушы мемлекеттің қалауы бойынша Халықаралық мониторинг жүйесінің

деректерін тиісті сұрау салу бойынша іріктеп алу;

б) қатысушы мемлекеттердің арнайы сұрау салуы бойынша Халықаралық деректер орталығы мен Халықаралық мониторинг жүйесі объектілерінің мұрағаттарынан, Халықаралық деректер орталығы деректерінің базасына интерактивті электрондық қол жеткізуді қоса алғанда, деректер мен өнімдерді іріктеуге қатысты өндірілген деректер мен өнімдерді ұсыну; және

с) жеке қатысушы-мемлекеттерге - олардың сұратулары бойынша және орынды күш-жігер кезінде тегін - тиісті қатысушы мемлекетке нақты құбылыстардың көздерін ұқсастыруға көмектесу үшін сұратушы қатысушы мемлекет ұсынған Халықаралық мониторинг жүйесі деректерін және басқа да тиісті деректерді, сараптаушы техникалық талдауды қолданумен жәрдем көрсету. Кез келген осындай техникалық талдаудың нәтижесі сұратушы қатысушы мемлекеттің өнімі деп саналады, бірақ барлық қатысушы мемлекеттер билігінде болады. Халықаралық деректер орталығының а) мен б) тармақтарында көрсетілген қызметтері әрбір қатысушы мемлекетке тегін ұсынылады. Деректердің көлемі мен пішімдері Халықаралық деректер орталығы жөніндегі Жедел басшылықта көрсетіледі.

Құбылыстардың ұлттық сүзбеленуі

21. Халықаралық деректер орталығы қатысушы мемлекет сұратқан жағдайда өзінің стандартты өнімдерінің кез келгеніне тұрақты және дағдылы негізде осы қатысушы мемлекет белгілеген құбылыстарды сүзбелеудің ұлттық өлшемдерін қолданады және осындай талдаудың нәтижелерін осы қатысушы мемлекетке ұсынады. Осы қызмет сұрау салушы қатысушы мемлекет үшін тегін қамтамасыз етіледі. Құбылыстарды ұлттық сүзбелеудің осындай процесінің нәтижелері сұратушы қатысушы мемлекеттің өнімі болып саналады.

Техникалық көмектесу

22. Халықаралық деректер орталығы бұл қажет болған кезде, жеке қатысушы-мемлекеттерге:

а) деректер мен өнімдерді іріктеуде және сүзбелеуде олардың қажеттіктерін тұжырымдауға;

б) Халықаралық деректер орталығына, Халықаралық деректер орталығы жөніндегі Жедел басшылыққа енбеген дабылдар мен құбылыстардың жаңа параметрлерін есептеу үшін ұсынылған компьютерлік алгоритмдерді немесе бағдарламалық құралдарды енгізу арқылы, сұрау салушы қатысушы мемлекет үшін орынды күш-жігер кезінде тегін, және де нәтижелер сұрау салушы қатысушы мемлекет өнімі болып саналады;

ж ә н е

с) қатысушы мемлекеттерге ұлттық деректердің орталығында

Мониторингтің халықаралық жүйесі деректерін алу, өңдеу мен талдау саласындағы әлеуетті дамытуға жәрдемдесу арқылы техникалық жәрдем көрсетеді.

23. Халықаралық деректер орталығы Халықаралық мониторинг жүйесі объектілерінің, байланыс арналары мен өздерінің жеке өңдеу жүйелерін пайдалану жағдайына қатысты бақылау мен есепті тұрақты жүзеге асырады. Кез келген компоненттің пайдалану сипаты тиісті Жедел басшылықта мазмұндалған деңгейге сай болмаған жағдайда ол бұл туралы дереу жауапты тараптарды хабардар етеді.

II БӨЛІМ

ЖЕРГІЛІКТІ ЖЕРЛЕРДЕГІ ИНСПЕКЦИЯЛАР

A. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕ

1. Осы бөлімде бар рәсімдер IV бапта мазмұндалған жергілікті жерлердегі инспекциялар туралы ережеге сәйкес жүзеге асырылады.

2. Жергілікті жерлердегі инспекция жергілікті жерлердегі инспекцияға қатысты сұрау салуды тудырған құбылыс болған ауданда жүргізіледі.

3. Жергілікті жерлердегі инспекция ауданы бірыңғай тұтас болады және оның көлемі 1000 шаршы километрден аспайды. Желілік қашықтық кез келген бағытта 50 километрден аспайды.

4. Жергілікті жерлердегі инспекцияның ұзақтығы жергілікті инспекцияға қатысты сұрау салуды IV баптың 46-тармағына сәйкес мақұлдағаннан бастап 60 күннен аспайды, бірақ IV баптың 49-тармағына сәйкес ең көп дегенде 70 күнге дейін ұзартылады.

5. Егер инспекцияға арналған мандатта көрсетілген инспекция ауданы бірнеше қатысушы мемлекеттің юрисдикцияларындағы немесе бақылауындағы аумақты немесе басқа жерді қамтитын болса, онда тиісті жағдайларда жергілікті жерлердегі инспекция туралы ережелер аумағы инспекция ауданына кіретін қатысушы мемлекеттің әрқайсысына қолданылады.

6. Егер инспекция ауданы инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің юрисдикциясындағы немесе бақылауында болса, бірақ басқа қатысушы мемлекеттің аумағында орналасса немесе шығу орнынан инспекция ауданына қол жеткізу инспекцияланушы қатысушы мемлекет болып табылмайтын қатысушы мемлекеттің

аумағы арқылы транзитті талап ететін болса, инспекцияланушы қатысушы мемлекет осы Хаттамаға сәйкес осындай инспекцияға қатысты құқықтарды жүзеге асырады және міндеттерді орындайды. Осындай жағдайда аумағында инспекция ауданы орналасқан қатысушы мемлекет инспекциялық топ өзінің міндеттерін уақытылы және тиімді орындау үшін инспекцияға жәрдемдеседі және қажетті қолдау көрсетеді. Инспекция ауданына аумағы арқылы жету үшін транзит талап етілетін қатысушы мемлекет осындай транзитке жәрдемдеседі.

7. Инспекция ауданы инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің юрисдикциясында немесе бақылауында, бірақ осы шарттың қатысушысы болып табылмайтын мемлекеттің аумағында орналасқан жағдайда, инспекцияның осы Хаттамаға сәйкес жүргізілуін қамтамасыз ету үшін инспекцияланушы қатысушы мемлекет барлық қажетті шараларды қолданады. Осы Шарттың қатысушысы болып табылмайтын мемлекеттің аумағында өзінің юрисдикциясы немесе бақылауында бір немесе бірнеше ауданы бар қатысушы мемлекет осы қатысушы мемлекетке тағайындалған инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілерін аумағында инспекция ауданы орналасқан мемлекеттің қабылдауын қамтамасыз ету үшін барлық шараларды қолданады. Егер инспекцияланушы қатысушы мемлекет қол жеткізуді қамтамасыз ете алмаса, ол халықаралық құқықтың нормалары мен тәжірибесіне залалсыз қол жеткізудің барлық шараларын қолданғанын жария етеді.

8. Инспекция ауданы инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің юрисдикциясында немесе бақылауында, бірақ осы Шарттың қатысушысы болып табылмайтын мемлекеттің аумағында орналасқан жағдайда, инспекцияның осы Хаттамаға сәйкес жүргізілуін қамтамасыз ету үшін қатысушы мемлекет инспекцияланушы қатысушы мемлекеттен талап етілетін халықаралық құқық нормалары мен тәжірибесіне залалсыз барлық қажетті шараларды қолданады. Егер инспекцияланушы қатысушы мемлекет қол жеткізуді қамтамасыз ете алмаса, ол халықаралық құқықтың нормалары мен тәжірибесіне залалсыз қол жеткізудің барлық шараларын қолданғанын жария етеді.

9. Инспекцияға мандатты тиісті дәрежеде орындау үшін қажетті инспекциялық топтың саны барынша азайтылады. Инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің аумағындағы инспекциялық топ мүшелерінің жалпы саны, кез келген осы сәтте бұрғылауды жүргізу кезеңін есепке алмағанда, 40 адамнан аспауы керек. Сұрау салушы қатысушы мемлекеттің немесе инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің азаматы инспекциялық топтың мүшесі бола алмайды.

10. Бас директор инспекциялық топтың санын анықтайды және оның мүшелерін нақты сұрау салу жағдайларын ескере отырып инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілері тізімінен іріктеп алады.

11. Инспекцияланушы қатысушы мемлекет инспекциялық топты қамтамасыз етеді немесе оны байланыс құралдары, тілмаштық қызмет көрсету, көлік, жұмыс және тұрғын үй-жайлар, тамақтандыру мен дәрігерлік қызмет көрсету сияқты қажетті

қолайлылықтармен қамтамасыз етуді ұйымдастырады.

12. Ұйым инспекцияланушы қатысушы мемлекетке инспекция аяқталғаннан кейін, қисынды қысқа мерзім ішінде, инспекцияланушы қатысушы мемлекет аумағына инспекциялық топ қызметінің келіп жетуі мен жұмыс істеуіне байланысты барлық шығыстарды, 11 және 49-тармақтарда ескерілген барлық шығыстарды қоса алғанда, ө т е й д і .

13. Жергілікті жерлердегі инспекцияларды жүзеге асыру рәсімдері орнындағы инспекция жөніндегі Жедел басшылықта егжей-тегжейленеді.

В. ТҰРАҚТЫ РӘСІМДЕР

Инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілерін тағайындау

14. Инспекциялық топ инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілерінен тұруы мүмкін. Жергілікті жерлердегі инспекцияларды тек осы функцияларды орындау үшін арнайы тағайындалған білікті инспекторлар жүргізеді. Оларға арнайы тағайындалған, техникалық және әкімшілік қызметшілер, ұшқыштар экипажы мен тілмаштар секілді инспекторлардың арнайы тағайындалған көмекшілері көмектесе алады.

15. Инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілерін тағайындау үшін кандидаттарды қатысушы мемлекеттер немесе Техникалық хатшылықтың қызметшілері жағдайында олардың орнындағы инспекцияның мақсаттары мен функцияларына қатысы бар арнайы білімдері мен тәжірибесіне сүйене отырып Бас директор ұсынады. Олардың кандидатураларын қатысушы мемлекеттер алдын ала 18-тармаққа сәйкес мақұлдайды.

16. Әрбір қатысушы мемлекет осы Шарт күшіне енгеннен кейін 30 күннен кешіктірмей, осы қатысушы мемлекет инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілері ретінде ұсынатын тұлғалардың тегін, туған жылын, жынысы, дәрежесі, мамандығы мен кәсіби тәжірибесі туралы Бас директорды хабардар етеді.

17. Техникалық хатшылық осы Шарт күшіне енгеннен кейін 60 күннен кешіктірмей барлық қатысушы мемлекеттерге жазбаша түрде Бас директор мен қатысушы мемлекеттер тағайындау үшін ұсынылған инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілерінің алғашқы тізімін, туған жылдары, жынысы мен дәрежелері, сондай-ақ олардың мамандықтары мен кәсіби тәжірибелері туралы хабарлайды.

18. Әрбір қатысушы мемлекет тағайындау үшін ұсынылған инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілерінің алғашқы тізімін алғандығын дереу растайды. Егер тек қатысушы мемлекет алғашқы тізімді алғанын растағаннан кейін 30 күннен кешіктірмей, өзінің қабылдамағаны туралы жазбаша түрде мәлімдемесе осы тізімге енген кез келген инспекторлар немесе инспекторлардың көмекшілері қабылданды деп саналады. Қатысушы мемлекет қарсы болу себебін білдіре алады. Ұсынылған

инспектор немесе инспектордың көмекшісі бекітілмеген жағдайда орнындағы инспекция қызметімен айналыспайды және өзінің қарсылығын білдірген қатысушы мемлекеттің юрисдикциясы мен бақылауындағы аумақта немесе кез келген басқа жерде оған қатыса алмайды. Техникалық хатшылық қабылдамағаны туралы хабарламаны алғандығын дереу растайды.

19. Бас директор мен қатысушы мемлекет инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілері тізіміне қосымша мен өзгеріс ұсынған әр ретте, ауыстырушы инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілері алғашқы тізімде көрсетілгендей қолданыстағы тәртіпте тағайындалады. Қатысушы мемлекеттердің әрқайсысы өзі ұсынған инспекторлар немесе инспекторлардың көмекшілері бұдан әрі инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілерінің міндеттерін атқара алмаса, бұл туралы дереу Техникалық хатшылықты хабардар етеді.

20. Техникалық хатшылық инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілерінің тізімін жаңартады және барлық қатысушы мемлекеттерді кез келген қосымшалар мен өзгерістер туралы хабардар етеді.

21. Жергілікті жерлердегі инспекцияға сұрау салушы қатысушы мемлекет инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілері тізімінен сол немесе өзге бір инспекторды IV баптың 61-тармағына сәйкес оның бақылаушысы ретінде бой көрсетуі үшін ұсына алады.

22. 23-тармақты сақтай отырып қатысушы мемлекет кез келген уақытта қабылданған инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілерінен бас тарта алады. Ол Техникалық хатшылыққа өзінің қарсылығы туралы жазбаша түрде хабардар етеді және қарсылық себебін көрсете алады. Осындай қарсылық Техникалық хатшылықты хабардар еткен соң 30 күннен кейін қолданыла бастайды. Техникалық хатшылық қарсылық туралы хабарламаны алғандығын дереу растайды және қатысушы мемлекеттерді алынатын және ұсынылатын кандидаттарын осы қатысушы мемлекет үшін инспекторлыққа немесе инспектордың көмекшілігіне тағайындалғандығының тоқтатылған күні туралы хабар етеді.

23. Инспекция туралы хабардар етілген қатысушы мемлекет инспекцияға арналған мандатта айтылған инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілерінің кез келгенін инспекциялық топтан шығаруға тырыспайды.

24. Қатысушы мемлекет қабылдаған инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілерінің саны инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілерінің тиісті санын қамтамасыз ету үшін жеткілікті болуы қажет. Егер Бас директордың пікірінше, ұсынылған инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілерін қатысушы мемлекеттің қабылдамауы инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілерінің жеткілікті санын тағайындауға кедергі келтіретін болса немесе жергілікті жерлердегі инспекция міндеттерінің тиімді орындалуын өзгеше түрде қиындататын болса, Бас директор проблеманы Атқару кеңесіне табыс етеді.

25. Инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілері тізіміне енгізілген әрбір инспектор тиісті дайындықтан өтеді. Осындай дайындықты Техникалық хатшылық жергілікті жерлердегі инспекция жөніндегі Жедел басшылықта көрсетілген рәсімдерге сәйкес қамтамасыз етеді. Техникалық хатшылық қатысушы мемлекеттердің келісімімен инспекторларды дайындау кестесін үйлестіреді.

Артықшылықтар мен иммунитеттер

26. Инспекторлар мен инспекторлардың көмекшілерінің 18-тармақта көзделген алғашқы немесе кейін 19-тармаққа сай өзгертілген тізімін алған соң, әрбір қатысушы мемлекет өздерінің ұлттық рәсімдеріне сәйкес және инспекторлар немесе инспекторлардың көмекшілерінің өтінімімен әрбір инспекторға және инспектордың көмекшісіне инспекциялық қызметті жүргізу мақсатында осы қатысушы мемлекеттің аумағына еруге және онда тек инспекциялық қызметті жүргізу мақсатында болуға рұқсат ететін көпреттік кіру/шығу не/немесе транзитті визалар мен басқа да құжаттарды беруге міндетті. Осы мақсатта әрбір қатысушы мемлекет қажетті визаларды немесе жол жүру құжаттарын, өтінімді алысымен немесе қатысушы мемлекеттің аумағына инспекциялық топтың келуіне қарай 48 сағаттан кешіктірмей береді. Осы құжаттар инспектор мен инспектордың көмекшісі тек инспекциялық қызметті жүргізу мақсатында инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің аумағында болуы қаншалықты қажет болса, соншалықты күшінде болады.

27. Инспекциялық топтың мүшелері өз функцияларын тиімді орындаулары үшін оларға а)-і)-тармақтарында мазмұндалған артықшылықтар мен иммунитеттер ұсынылады. Артықшылықтар мен иммунитеттер инспекциялық топтың мүшелеріне, жекелеген адамдардың өз пайдалары үшін емес, осы Шарттың мүдделерінде беріледі. Осы артықшылықтар мен иммунитеттер оларға инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің аумағына келуі мен осы аумақтан кетуіне дейінгі кезеңде және осыдан кейін олардың ресми функцияларын орындау барысында жүргізген бұрынғы іс-қимылдарына қатысты ұсынылады:

а) Инспекциялық топтың мүшелері 1961 жылғы 18 сәуірдегі дипломатиялық қатынастар туралы Вена келісім-шартының 29-бабына сәйкес дипломатиялық агенттер қол сұқпаушылықтың қандайын пайдаланса, сондайын пайдаланады;

б) Осы Шартқа байланысты инспекциялық қызметті жүзеге асыратын инспекциялық топ орналасқан тұрғын және қызмет үй-жайлары, дипломатиялық қатынастар туралы Вена келісімшартының 30-бабына сәйкес дипломатиялық агенттердің үй-жайлары қол сұқпаушылықтың қандайын пайдаланса, сондайын п а й д а л а н а д ы ;

с) Қағаздар мен хат-хабарлар, оның ішінде жазулар дипломатиялық қатынастар туралы Вена келісімшартының 29-бабының 2 тармағына сәйкес дипломатиялық

агенттерінің барлық қағаздары мен хат-хабарлары қол сұқпаушылықтың қандайын пайдаланса, сондайын пайдаланады. Инспекциялық топтың Техникалық хатшылықпен байланыстарында кодтарды пайдалануға құқығы болады;

d) Инспекциялық топ мүшелері алып жүретін сынамалар мен бекітілген жабдықтар осы Шартта мазмұндалған ережелер сақтала отырып қол сұқпаушылықпен пайдаланады және барлық кедендік баждардан босатылады. Қауіпті сынамалар тиісті ережелерге сәйкес тасымалданады;

e) Инспекциялық топ мүшелеріне дипломатиялық қатынастар туралы Вена келісімшартының 31-бабының 1, 2 және 3-тармақтарына сәйкес дипломатиялық агенттеріне қандай иммунитеттер берілсе, сондайы ұсынылады;

f) Осы Шартқа сай нұсқама қызметті жүргізуші инспекциялық топ дипломатиялық қатынастар туралы Вена келісімшартының 34-бабына сәйкес дипломатиялық агенттер босатылған алымдар мен салықтардан босатылады;

g) Инспекциялық топ мүшелеріне инспекцияланушы қатысушы мемлекет аумағына қандай да бір кедендік бажды немесе осыған байланысты алымдарды төлеусіз, әкелінуіне немесе әкетілуіне заңмен тыйым салған немесе карантин ережелерімен реттелетін заттарды қоспағанда, жеке пайдаланатын заттарды алып келуіне рұқсат етіледі;

h) Уақытша қызметтік іссапарда болатын шетел үкіметтерінің өкілдеріне ақша мен валютаны айырбастауға қатысты қандай жеңілдіктер берілсе, инспекциялық топ мүшелеріне де сондай жеңілдіктер беріледі; және

i) Инспекциялық топ мүшелері инспекцияланушы қатысушы мемлекет аумағында жеке пайда табу мақсатында ешқандай кәсіби немесе коммерциялық қызметпен айналысуға тиісті емес.

28. Инспекцияланушы қатысушы мемлекет болып табылмайтын қатысушы мемлекет арқылы транзит кезінде инспекциялық топ мүшелеріне дипломатиялық қатынастар туралы Вена келісімшартының 40-бабындағы 1-тармаққа сәйкес дипломатиялық агенттерге ұсынылатын артықшылықтар мен иммунитеттер беріледі. Қағаздар мен хат-хабарлар, соның ішінде жазбалар, сондай-ақ олар алып жүретін сынамалар мен бекітілген жабдықтар 27 с) мен d)-тармақтарда мазмұндалған артықшылықтар мен иммунитеттерді пайдаланады.

29. Инспекциялық топ мүшелері өздерінің артықшылықтары мен иммунитеттеріне залалсыз, инспекцияға арналған мандатқа сәйкес келетін шамада инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің заңдары мен қаулыларын сыйлауға міндетті, осы мемлекеттің ішкі істеріне араласпауға міндетті. Егер инспекцияланушы қатысушы мемлекет осы Хаттамада көрсетілген артықшылықтар мен иммунитеттерді теріс пайдалану орын алды деп санаса, онда қатысушы мемлекет пен Бас директор арасында осындай теріс пайдаланушылық орын алды ма, жоқ па - соны анықтау және мұндай факті анықталған жағдайда осындай теріс пайдаланудың қайталануын болдырмау мақсатында

консультациялар

жүргізіледі.

30. Бас директордың пікірі бойынша осы иммунитет әділ төрелік жасауға кедергі жасайды және одан осы Шарттың ережелерін жүзеге асыруға залалсыз бас тартуға болады деген жағдайда Бас директор инспекциялық топ мүшелеріне қатысты иммунитет пен юрисдикциядан бас тарта алады. Бас тарту барлық жағдайларда айқын көрсетілуі тиіс.

31. 27 d) тармағына сәйкес берілетін артықшылықтар мен иммунитеттерді қоспағанда, осы бөлімге сәйкес инспекциялық топ мүшелеріне берілетін артықшылықтар мен иммунитеттер бақылаушыларға да ұсынылады.

Кіру бекеттері

32. Әрбір қатысушы мемлекет өздерінің кіру бекеттерін белгілейді және талап етілетін ақпараттарды Техникалық хатшылыққа ол үшін осы Шарт күшіне енгеннен кейін 30 күннен кешіктірмей ұсынады. Осындай кіру бекеттері инспекциялық топ инспекцияның кез келген ауданына кіру бекетінің бірінен кем дегенде 24 сағаттық мерзімде жете алатындай болып тағайындалады. Техникалық хатшылық барлық қатысушы мемлекетке кіру бекеті орналасатын жерді хабарлайды. Кіру бекеттері, сондай-ақ шығу бекеттері бола алады.

33. Әрбір қатысушы мемлекет өздерінің кіру бекеттерін, бұл туралы Техникалық хатшылықты хабардар етіп, өзгерте алады. Өзгерістер мұндай хабарламаны алған соң, Техникалық хатшылыққа барлық қатысушы мемлекеттерді тиісті хабардар етуді қамтамасыз етуге мүмкіндік беретіндей 30 күннен кейін қолданыла бастайды.

34. Егер Техникалық хатшылық инспекцияны уақтылы жүргізу үшін кіру бекеттері жеткіліксіз немесе қатысушы мемлекет ұсынатын кіру бекеттері инспекцияның уақтылы жүргізілуіне қиындық туғызады деп санаса, ол осы проблеманы шешу үшін тиісті қатысушы мемлекетпен консультацияларды бастайды.

Рейстен тыс ұшақтарды пайдалану рәсімдері

35. Коммерциялық бағыттар рейстерімен кіру бекетінен дер кезінде өту мүмкін болмаған жағдайда, инспекциялық топ рейстен тыс ұшақтарды пайдалана алады. Осы Шарт ол үшін күшіне енген соң 30 күннен кешіктірілмей әрбір қатысушы мемлекет Техникалық хатшылыққа инспекциялық топ пен инспекцияға қажетті жабдықтарды тасымалдайтын рейстен тыс ұшақтар үшін дипломатиялық рұқсаттың тұрақты нөмірін хабарлайды. Авиациялық бағыттар қатысушы мемлекет пен Техникалық хатшылық арасында келісілген осындай дипломатиялық рұқсатты беру үшін негіз ретінде белгіленген халықаралық әуе трассалары бойынша тартылады.

Бекітілген инспекциялық жабдық

36. Конференция өзінің алғашқы сессиясында жергілікті жерлердегі инспекциялар барысында қолданылатын жабдықтар тізімін қарайды және бекітеді. Әрбір қатысушы мемлекет жабдықтарды тізімге енгізуге қатысты ұсыныстар жасай алады. Жергілікті жерлердегі инспекциялар жөніндегі Жедел басшылықта егжей-тегжейленген жабдықтарды пайдалануға арналған айрықшалау осындай жағдайларды пайдалану мүмкіндігі бар жағдайларда қауіпсіздік пен құпиялылық сақтықтарын ескереді.

37. Жергілікті жерлердегі инспекциялар барысында пайдалануға арналған жабдықтар 69-тармақта көрсетілген инспекциялық қызметке арналған негізгі жабдықтар мен әдістерден, сондай-ақ жергілікті жерлердегі инспекцияларды дер кезінде және тиімді жүргізу үшін қажетті көмекші жабдықтардан тұрады.

38. Техникалық хатшылық қажет кезінде жергілікті жерлердегі инспекциялар үшін бекітілген барлық жабдықтар тұрпаттарының болуын қамтамасыз етеді. Жергілікті жерлердегі инспекция үшін қажет болған кезде, Техникалық хатшылық жабдықтардың калибрленуін, мазмұнын және қорғалуын тиісінше сертификаттайды. Кіру бекетінде инспекцияланушы қатысушы мемлекетке жабдықтарды тексеруге жәрдем беру үшін Техникалық хатшылық құжаттарды ұсынады және осындай сертификацияны түпнұсқаландыру үшін пломб

салады.

39. Кез келген тұрақты сақталушы жабдық Техникалық хатшылықтың қамқорлығында болады. Техникалық хатшылық осындай жабдықтарға қызмет көрсетулер мен калибрлеуге жауап береді.

40. Техникалық хатшылық тиісті жағдайларда тізбеде ескерілген жабдықтарды ұсынуға қатысты қатысушы мемлекеттермен уағдаластықтарға қол жеткізеді. Мұндай қатысушы мемлекеттер осындай жабдыққа қызмет көрсету және калибрлеу үшін жауап береді.

С. ЖЕРГІЛІКТІ ЖЕРЛЕРДЕГІ ИНСПЕКЦИЯҒА ҚАТЫСТЫ СҰРАУ САЛУ, ИНСПЕКЦИЯҒА АРНАЛҒАН МАНДАТ ЖӘНЕ ИНСПЕКЦИЯ ТУРАЛЫ ХАБАРЛАМА

Орнындағы инспекцияға қатысты сұрау салу

41. IV баптың 37-тармағына сәйкес орнындағы инспекцияға қатысты сұрау салу кем дегенде мынадай ақпараттан тұрады:

- a) сұрау салуға себепші болған құбылыс орналасқан жердің мүмкін бүлінген көлемі көрсетілген есептік географиялық және тік координаттары;
- b) картада және 2 мен 3-тармаққа сай көрсетілетін инспекциялауға жататын ауданның ұсынылып отырған шекаралары;
- c) инспекциялауға жататын қатысушы мемлекет немесе қатысушы мемлекеттер немесе инспекциялауға жататын ауданның немесе оның бөлігінің кез келген мемлекеттің юрисдикциясынан немесе бақылауынан тыс жерде орналасқанын көрсету;
- d) сұрау салуды туғызушы мүмкін құбылыс ортасы;
- e) бүлінудің мүмкін шамасы көрсетілуімен сұрау салуды туғызушы

құбылыстың есептік уақыты;

- f) сұрау салу негізделген барлық деректер;
- g) егер бақылаушы бар болса, ол туралы жеке мәліметтер; және
- h) IV бапқа сәйкес консультациялар мен түсіндірулердің нәтижелері немесе тиісті жағдайларда осындай консультациялар мен түсіндірулер жүргізілмеуінің себептері.

Инспекцияға арналған мандат

42. Инспекцияға арналған мандатта:

- a) орнындағы инспекцияға қатысты сұрау салу жөніндегі Атқару кеңесінің шешімі;
- b) инспекциялауға жататын қатысушы мемлекет немесе қатысушы мемлекеттер атауы, не инспекция ауданының немесе оның бөлігінің кез келген мемлекеттің юрисдикциясынан және бақылауынан тыс жерде орналасқанын көрсету;
- c) сұрау салу негізделген, және сұрау салынған қатысушы мемлекетпен техникалық ақпараттағы, консультациялардағы кез келген барлық ақпарат ескерілген картада көрсетілген инспекция ауданы орналасқан жері мен шекаралары;
- d) инспекция ауданындағы инспекциялық топтың жоспарланған қызмет түрлері;
- e) инспекциялық топтың пайдалануына жататын кіру бекеті;
- f) тиісті жағдайларда кез келген транзит немесе жайласу бекеттері;
- g) инспекциялық топ жетекшісінің тегі;
- h) инспекциялық топ мүшелерінің тектері;
- i) ұсынылатын бақылаушының, егер ондай болса, тегі; және
- j) инспекция ауданында пайдалануға тиесілі жабдықтар тізбесі

мазмұндалады.

Егер Атқару кеңесінің шешімі IV баптың 46-49-тармақтарына сәйкес инспекцияға арналған мандатты түрлендіру қажеттігін туғызса, Бас директор, тиісті жағдайларда, d), h) және j)-тармақшаларына қатысты мандатты жаңарта алады. Бас директор осындай кез келген түрлендіру туралы инспекцияланатын қатысушы мемлекетті дереу хабардар етеді.

Инспекция туралы хабарлама

43. IV баптың 55-тармағына сәйкес Бас директор жасаған хабарлама келесі ақпаратты қамтиды:

- a) инспекцияға арналған мандат;
- b) инспекциялық топтың кіру бекетіне келетін күні мен уақыты;
- c) кіру бекетіне келу тәсілі;
- d) тиісті жағдайларда рейстік емес ұшақ үшін дипломатиялық рұқсаттың тұрақты нөмірі; және
- e) инспекция ауданында пайдалану үшін Бас директор инспекцияланатын қатысушы мемлекеттен сұрау салумен өтініш жасайтын инспекциялық топқа қажетті кез келген жабдық тізбесі.

44. Инспекцияланушы қатысушы мемлекет Бас директордан хабарламаны алғандығын хабарламаны алғаннан кейін 12 сағаттан кешікпей растайды.

D. ИНСПЕКЦИЯ АЛДЫНДАҒЫ ҚЫЗМЕТ

Инспекцияланатын қатысушы мемлекеттің аумағына кіру, кіру бекетіндегі қызмет және инспекция ауданына өту

45. Инспекциялық топтың келгендігі туралы хабардар етілген инспекцияланушы қатысушы мемлекет инспекциялық топтың өз аумағына дереу енуін қамтамасыз етеді.

46. Кіру орнына жету үшін рейстік емес ұшақты пайдалану кезінде Техникалық хатшылық Ұлттық орган арқылы инспекцияланатын қатысушы мемлекетке ұшақтың осындай қатысушы мемлекеттің әуе кеңістігіне кірер алдындағы соңғы әуежайынан кіру бекетіне дейінгі ұшу жоспарын, сол әуежайдан ұшудың жоспарланған уақытынан алты сағат бұрын ұсынады. Осындай жоспар азаматтық әуе көліктері үшін азаматтық авиацияның Халықаралық ұйымының рәсімдеріне сәйкес ресімделеді. Техникалық хатшылық әрбір жоспардың ескерту бөліміне ұшу жоспарын, дипломатиялық рұқсат нөмірін және ұшақтың инспекциялық ұшақ болып табылатынын куәландыратын тиісті

таңбаны енгізеді. Егер әскери ұшақ пайдаланылатын болса, онда Техникалық хатшылық инспекцияланатын қатысушы мемлекеттен оның әуе кеңістігіне енуіне алдын ала рұқсат сұрайды.

47. Инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің әуе кеңістігіне кірер алдындағы соңғы әуежайдан инспекциялық топтың жоспарланған ұшуынан кем дегенде үш сағат бұрын инспекциялаушы қатысушы мемлекет инспекциялық топтың кіру бекетіне келудің есепті уақытында жетуі үшін 46-тармаққа сәйкес ресімделген ұшу жоспарын бекітуді қамтамасыз етеді.

48. Қажет болған жағдайда, инспекциялық топтың жетекшісі мен инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің өкілі базалану бекетін және кіру бекетінен базалау бекетіне, егер қажет болса, инспекция ауданына дейін ұшу жоспарын келіседі.

49. Инспекцияланатын қатысушы мемлекет инспекциялық топтың ұшағын немесе, қажетіне қарай базалау бекеті мен инспекция ауданындағы кіру бекетінде оны Техникалық хатшылық талап еткен тұрақпен, күзетпен, қызмет көрсетумен және жағармай құюмен қамтамасыз етуді ұйымдастырады. Мұндай ұшақтан қондыру, ұшу және осыған ұқсас алымдар алынбайды. Осы тармақ жергілікті жерлердегі инспекция барысында ұшып аралау үшін пайдаланылатын ұшу аппараттарына да қолданылады.

50. 51-тармақты сақтай отырып, инспекцияланушы қатысушы мемлекет инспекциялық топқа осы қатысушы мемлекет аумағына инспекцияға арналған мандатқа сәйкес бекітілген жабдықтарды алып кіруіне немесе Шарттың немесе осы Хаттаманың ережелеріне сәйкес оларды пайдалануға шектеулер қоймайды.

51. Инспекцияланушы қатысушы мемлекет 54-тармақта көрсетілген мерзімдерге залал келтірместен, кіру орнында инспекциялық топ мүшелерінің қатысуымен жабдықтың 38-тармаққа сәйкес бекітілгенін және сертификатталғанын тексеруге құқылы. Инспекцияланушы қатысушы мемлекет инспекцияға арналған мандатқа сай емес немесе 38-тармаққа сәйкес бекітілмеген және сертификатталмаған жабдықты шығарып тастай алады.

52. Кіру орнына жетісімен және 54-тармақта көрсетілген мерзімдерге залал келтірместен инспекциялық топтың жетекшісі инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің өкіліне инспекцияға арналған мандатын және инспекциялық топ дайындаған, тексеру үшін белгіленген қызмет түрлері көрсетілген инспекцияның алғашқы жоспарын ұсынады. Инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің өкілдері инспекциялық топ мүшелеріне тиісті жағдайларда карта мен өзге де құжаттамаларды пайдалана отырып, нұсқаулар береді. Нұсқамалық осы жағдайға қатысы бар жергілікті жердің табиғи бедерін, қауіпсіздік және құпиялылық мәселелерді, сонымен қатар инспекцияны материалдық-техникалық қамтамасыз ету шараларын қамтиды. Инспекцияланатын қатысушы мемлекет, оның пікірінше, инспекцияның мақсатына қатысы жоқ аудан шегіндегі жер жағдайын көрсете алады.

53. Инспекция алдындағы нұсқамалықтан кейін инспекциялық топ қажетіне қарай

инспекцияның алғашқы жоспарын инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің кез келген ескертулерін ескере отырып түрлендіреді. Түрлендірілген инспекция жоспары инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің өкіліне ұсынылады.

54. Инспекцияланушы қатысушы мемлекет инспекциялық топтың 50 және 51-тармақтарда көрсетілген бекітілген жабдықтарды және жүктерді кіру бекетінен инспекцияланатын ауданға кіру бекетіне келіп жеткеннен кейін 36 сағаттан кешіктірмей, егер тек 57-тармақта көрсетілген уақыт шегінен өзге

мерзімдер келісілмесе, қауіпсіз жеткізілуін қамтамасыз ету және жәрдем көрсету үшін қолынан келетіннің бәрін жасайды.

55. Инспекциялық топ келіп жеткен аудан инспекцияға арналған мандатта көрсетілген ауданға сәйкес екенін растау үшін орналасқан жерді анықтаудың бекітілген жабдықтарын пайдалануға құқылы. Инспекцияланушы қатысушы мемлекет инспекциялық топқа осы міндетті орындауға жәрдемдеседі.

Е. ИНСПЕКЦИЯЛАРДЫ ЖҮРГІЗУ

Жалпы ереже

56. Инспекциялық топ өзінің функцияларын Шарттың және осы Хаттаманың ережелеріне сәйкес жүзеге асырады.

57. Инспекциялық топ инспекция ауданындағы өзінің инспекциялық қызметін мүмкіндігіне қарай тез бастайды, бірақ кіру бекетіне келгеннен соң ешбір жағдайда да 72 сағаттан кешіктірілмеуі тиіс.

58. Инспекциялық топтың қызметі өздерінің функцияларын дер кезінде және тиімді жүзеге асыруын қамтамасыз ететіндей және инспекцияланушы қатысушы мемлекет пен инспекция ауданына қолайсыздықтар туғызбайтындай етіп ұйымдастырылады.

59. 43 е)-тармағына сәйкес немесе инспекция барысында инспекцияланушы қатысушы мемлекеттен инспекциялық топ инспекция ауданында пайдалануы үшін кез келген жабдықты беруге қатысты сұрау салумен өтінген жағдайда инспекцияланушы қатысушы мемлекет мүмкіндігіне қарай осы сұрау салуды қанағаттандырады.

60. Инспекциялық топ жергілікті жерде инспекция барысында өзгесімен бірге:

а) инспекцияға арналған мандатқа сәйкес және инспекцияланушы қатысушы мемлекет қолданатын реттелетін қол жеткізуге қатысты ережелерге сәйкес жасалатын қадамдарды ескере отырып, инспекцияның қалай өтетіндігін айқындау құқығына;

б) инспекцияның тиімді жүзеге асырылуын қамтамасыз ету үшін инспекция жоспарына қажетті түрлендіруді қолдану құқығына;

с) инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің ұсыныстары мен олардың инспекция жоспарына ұсынатын өзгерістерді ескеру міндеттемесіне;

д) инспекция барысында туындауы мүмкін түсінбеушіліктерге байланысты түсіндірулерді сұрату құқығына;

е) тек 69-тармақта көрсетілген әдістерді ғана қолдану және инспекция мақсатына қатысы жоқ қызметтен тартыну міндеттемесіне. Топ инспекция мақсатына қатысы бар нақтылықтарды жинайды және құжаттандырады, бірақ инспекция мақсатына анық қатысы жоқ ақпараттарды алуға және құжаттандыруға тырыспайды. Кез келген жиналған және кейін инспекция мақсатына қатысы жоқ деп саналған материал инспекцияланушы қатысушы мемлекетке қайтарылады;

ф) инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің ұлттық мониторинг жүйесінен және өзге де көздерден инспекцияланушы қатысушы мемлекет ұсынған сұрау салуға себеп болған құбылыстың табиғатына қатысты деректер мен түсіндірулерді ескеру және өзінің баяндамасына қосу міндеттемесіне;

г) инспекцияланушы мемлекетке оның сұрау салуы бойынша инспекция ауданында жиналған ақпараттар мен деректердің көшірмелерін беру міндеттемесіне; және

h) инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің құпиялылық, қауіпсіздік және денсаулық сақтау мәселелерін реттейтін ережелерін сыйлау міндеттемесіне ие болады.

61. Инспекцияланушы қатысушы мемлекет жергілікті жерде инспекция барысында өзгесімен бірге:

а) инспекциялық топқа кез келген уақытта инспекция жоспарын түрлендіруге қатысты ұсынымдар беру құқығына;

б) инспекциялық топпен байланысу үшін өкілін бөлу құқығы мен міндеттемесіне;

с) инспекциялық топқа ол өз міндеттерін орындау кезінде еріп жүру үшін және бүкіл инспекциялық қызметті бақылау үшін өз өкілін жолдау құқығына. Бұл инспекциялық топқа өзінің функцияларын орындау барысында бөгеулер немесе өзге де кедергілер жасамауы тиіс;

д) қосымша ақпарат беру және, оның пікірінше, инспекцияға қатысы бар қосымша құжаттарды жинауға және құжаттауға қатысты сұрау салу құқығына;

е) барлық фотографиялық өнімдер мен өлшеулер өнімдерін, сондай-ақ сынамаларды зерделеу және инспекция мақсатына қатысы жоқ сезімтал алаңдар бейнеленген кез келген фотосуреттерді немесе олардың бөліктерін өзіне қалдыру құқығына. Инспекцияланушы қатысушы мемлекет барлық фотографиялық өнімдер мен өлшеулер өнімдерінің көшірмелерін алу құқығына ие болады. Инспекцияланушы қатысушы мемлекет фотография өнімдерінің түпнұсқалары мен алғашқы буынның фотосуреттерін өзінде қалдыру және фотосуреттер мен олардың бөліктерін өзінің аумағы шегіндегі бірлесіп мөрленген сақтау орнында сақтау құқығына ие болады. Инспекциялық топтың сұрау салуымен инспекцияланушы қатысушы мемлекет фото/видео бейнелерді түсіру үшін өзінің жеке фотооператорын ұсынуға құқылы. Өзгеше

жағдайда осы функцияларды инспекциялық топтың мүшелері орындайды;

f) инспекциялық топқа өзінің ұлттық мониторинг жүйесі мен өзге де көздерден сұрау салуға себепші болған құбылысқа қатысты деректер мен түсіндірулерді ұсыну қ ұ қ ы ғ ы н а ; ж ә н е

g) инспекциялық топқа инспекция барысында туындайтын кез келген түсінбеушіліктерді жою үшін қажетті түсіндіруді ұсыну міндеттемесіне ие болады.

Байланыс

62. Инспекциялық топтың жергілікті жерлердегі инспекция барысында кез келген уақытта бір-бірімен және Техникалық хатшылықпен байланысу құқығы бар. Осы мақсатта олар инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің келісімімен өзінің тиісті дәрежеде бекітілген және сертификатталған жабдықтарын, инспекцияланушы қатысушы мемлекет телекоммуникацияның басқа құралдарына қол жеткізуді ұсынбау ш а м а с ы н д а қ о л д а н а д ы .

Бақылаушы

63. IV баптың 61-тармағына сәйкес сұрау салушы қатысушы мемлекет инспекциялық топтың сол кіру немесе базалау бекетіне инспекциялық топтың келуіне жақын ақылға қонымды уақыттың кезеңі шегінде бақылаушының келуін үйлестіру үшін Техникалық хатшылықпен байланысады.

64. Бақылаушының инспекцияның барлық өн бойында инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің аумағындағы сұрау салушы қатысушы мемлекеттің елшілігімен немесе елшілігі болмаған жағдайда сұрау салушы қатысушы мемлекеттің өзімен б а й л а н ы с у ғ а қ ұ қ ы ғ ы б а р .

65. Бақылаушының инспекция ауданына келуге және инспекция ауданына және оны инспекцияланушы қатысушы мемлекет ұсынатын шектеріне қол жеткізуіне құқығы бар .

66. Бақылаушының инспекцияның өн бойына инспекциялық топқа ұсынымдар б е р у г е қ ұ қ ы ғ ы б а р .

67. Инспекцияның өн бойына инспекциялық топ инспекцияның жүргізілуі мен қорытындылары туралы бақылаушыны хабардар етеді.

68. Инспекцияның өн бойына инспекцияланушы қатысушы мемлекет бақылаушыны 11-тармақта көрсетілгендей инспекциялық топ пайдаланатын қажетті қолайлылықтарға сияқты қолайлылықтармен қамтамасыз етеді немесе қамтамасыз етілуін ұйымдастырады. Бақылаушының инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің аумағына келуіне байланысты барлық шығындарды сұрау салушы қатысушы мемлекет көтереді.

Инспекциялық қызметтің түрлері мен әдістері

69. Реттелетін қол жеткізуге қатысты, сынамаларды іріктеуге, олармен жұмыс істеуге және оларды талдауға қатысты, сондай-ақ аралап ұшуға Қатысты ережелерге сәйкес инспекциялық қызметтің мынадай түрлері жүзеге асырылуы және мынадай тәсілдері қолданылуы мүмкін:

а) инспекциялық қызметті қолдау ретінде инспекция ауданының шекарасын нақтылау мен ондағы бар жер жағдайларының координаттарын бекіту үшін әуеден және жердің үстінен орналасу жерін белгілеу;

б) аномалиялар мен артефактілерді табу мақсатында жердің беті мен астында, сондай-ақ әуеден анықтау мақсатында сырттай бақылау, бейне- және фото түсірулер, инфрақызыл өлшеулерді қоса алғанда, көп спектрлі түсірулер;

с) әуеден гамма-сәулелену мониторингі мен энергетикалық шешулер талдауын пайдалана отырып, жер беті мен жер астындағы, сондай-ақ радиациялық аномалияларды табу мен сәйкестендіру мақсатында, жер бетіндегі немесе жер астындағы радиоактивтілік деңгейді өлшеу;

д) жер беті мен жер астындағы аномалияларды табу мақсатында қатты, сұйық және газ тәріздес экологиялық сынамаларды іріктеу және талдау;

е) іздестіру ауданын оқшауландыру және құбылыстың табиғатын анықтау мақсатында афтершоктардың салғырт сейсмологиялық мониторингі;

ф) үйінді қуыстары мен аймақтарын қоса, жер асты аномалияларын табу және олардың орналасқан жерін анықтау мақсатында резонансты сейсмометрия және белсенді сейсмикалық түсірулер;

г) магнитті және гравитациялы алаңдарды карталау, жер қабатынан өтетін радарлық өлшемдер мен үлес салмақтық электр өткізгіштікті жер бетінен және тиісті жағдайларда аномалияларды немесе артефактыларды анықтау мақсатында әуеден өлшеу ; және

h) радиоактивті сынамаларды алу мақсатында бұрғылау.

70. Жергілікті жерлердегі инспекция мақұлданғаннан кейін инспекциялық топтың IV баптың 46-тармағына сәйкес 25 күнге дейінгі мерзімде 69 а)-е)-тармақтарында санамаланған кез келген қызмет түрлерін жүргізуге және кез келген тәсілдерді пайдалануға құқығы бар. Жергілікті жерлердегі инспекция мақұлдағаннан кейін инспекциялық топтың IV баптың 47-тармағына сәйкес 69 а)-г)-тармақтарында

санамаланған кез келген қызмет түрлерін жүргізуге және кез келген тәсілдерді пайдалануға құқығы бар. Инспекциялық топ бұрғылауды тек Атқару кеңесі IV баптың 48-тармағына сәйкес мақұлдағаннан кейін жүргізеді. Егер инспекциялық топ IV баптың 49-тармағына сәйкес инспекцияның мерзімін ұзартуды сұратса, онда өзінің сұрау салуында ол өзінің мандатын орындау үшін IV баптың 69-тармағында санамаланған қызмет түрлері мен тәсілдердің қайсысын қолданатынын көрсетеді.

Ұ ш ы п а р а л а у л а р

71. Инспекциялық топтың жергілікті жерлердегі инспекция барысында инспекциялық топқа инспекция ауданын таныстыру, шекараларды шағындау және жер үстіндегі инспекция үшін жер жағдайларын оңтайландыру туралы жалпы түсініктің берілуін және 79-тармақта көрсетілген жабдықтарды пайдалана отырып фактологиялық деректер жинауға жәрдемдесуді қамтамасыз ету үшін инспекция ауданын ұшып а р а л а у ғ а қ ұ қ ы ғ ы б а р .

72. Ұшып аралау іс жүзіндегі мүмкіндігінше тез жүргізіледі. Инспекция ауданын ұшып аралаудың жалпы ұзақтығы 12 сағаттан аспайды.

73. Инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің келісімімен 79 және 80-тармақтарда көрсетілген жабдықтарды пайдалана отырып, қосымша ұшып аралау жасалуы мүмкін.

74. Ұшып аралаулармен қамтылған аудан инспекция ауданынан тыс шықпауы тиіс.

75. Инспекцияланушы қатысушы мемлекет шектеулер қоюға немесе айрықша жағдайларда және орынды негіздемелер болған кезде инспекция мақсатына қатысы жоқ сезімтал алаңдарды ұшып аралауға арналған тыйым салуға құқығы бар. Шектеулер ұшу биіктігіне, кіру саны мен айналымдық өтулерге, ілініп тұру ұзақтығына, ұшу аппаратының тұрпатына, борттағы инспекторлар санына және өлшеулер тұрпаттарына немесе байқауларға қатысты болуы мүмкін. Егер инспекциялық топ сезімтал алаңдарды ұшып аралауға арналған шектеулер немесе тыйым салулар оларға өз мандаттарын орындауда қиындық келтіреді деп санаса, инспекцияланушы қатысушы мемлекет инспекцияның баламалы құралдарын ұсыну үшін барлық ақылға қонымды к ү ш - ж і г е р л е р д і қ о л д а н а д ы .

76. Ұшып аралаулар инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің аэронавигациялық ережелері мен ұйғарымдарына сәйкес тиісінше ресімделген және мақұлданған ұшу жоспары бойынша жүргізіледі. Ұшу операцияларының өн бойында инспекцияланушы қатысушы мемлекеттерде қолданылатын ұшу қауіпсіздігі сақталады.

77. Ұшып аралаулар барысында әдетте тек демалу немесе жанар май құю үшін қ о н у ғ а р ұ қ с а т б е р і л е д і .

78. Ұшып аралаулар жүргізуге жататын қызмет түріне, көріну шарттарына, сондай-ақ қатысушы мемлекеттің аэронавигациялық ережелері мен инспекция мақсатына қатысы жоқ сезімтал ақпараттың қауіпсіздігі мен оны қорғау құқығына

қатысты ережелеріне сәйкес келетін инспекциялық топ сұрау салған биіктіктерде жүргізіледі. Ұшып аралау жердің бетінен 1500 метрден аспайтын биіктікте жүргізіледі.

79. 71 мен 72-тармақтарға сәйкес жүргізілетін ұшып аралау үшін ұшу аппаратының бортында мынадай жабдықтар пайдаланылуы мүмкін:

- a) дала бинокльдері;
- b) орнын анықтаудың баяу жабдықтары;
- c) бейне камералар; және
- d) портативті фотоаппараттар.

80. Инспекторлар ұшу аппаратының бортында 73-тармаққа сәйкес жүргізілетін кез келген қосымша ұшып аралаулар үшін:

- a) көп спектрлі (оның ішінде инфрақызыл) түсірулерді;
- b) гамма-спекроскопияларды; және
- c) магнитті белдеуді картаға түсіруге арналып оңай орнатылған портативтік жабдықты пайдалана алады.

81. Ұшып аралау шамамен баяу жүрісті, қозғалмайтын қанаты немесе көтергіш винті бар ұшу аппаратын қолданумен жүргізіледі. Мұндай ұшу аппараты төменде жатқан жазықтықты кедергісіз, кең шолуды қамтамасыз етеді.

82. Инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің алдын ала жедел басшылықтың техникалық талаптарына сай тиісті дәрежеде жабдықталған өзінің ұшу аппаратын, сондай-ақ ұшу экипажын ұсынуға құқығы бар. Өзге жағдайда ұшу аппаратын Техникалық хатшылық ұсынады немесе жалдайды.

83. Егер ұшу аппаратын Техникалық хатшылық ұсынған немесе жалдаған

жағдайда, инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің бекітілген инспекциялық жабдықпен жабдықталғанына көз жеткізу үшін ұшу аппаратын тексеруге құқығы бар. Осындай тексеру 57-тармақта белгіленген мерзімде аяқталады.

84. Ұшу аппаратындағы қызметкерлер құрамы:

- a) ұшу аппаратын қауіпсіз пайдалану үшін тиісті ұшу экипажы мүшелерінің ең аз санынан;
- b) инспекциялық топтың төртке дейінгі мүшелерінен;
- c) инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің екі өкілінен;
- d) инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің келісімімен, егер ондай бар болса, бақылаушыдан; және
- e) қажетіне қарай ауызша аудармашыдан тұрады.

85. Ұшуды жүзеге асыру рәсімдерін жергілікті жерлердегі инспекциялар жөніндегі Жедел басшылық егжей-тегжейлі талдайды.

Реттелінетін қол жеткізу

86. Инспекциялық топтың инспекцияланушы ауданға Шарттың және осы Хаттаманың ережелеріне сай қол жеткізуге құқығы бар.

87. Инспекцияланушы қатысушы мемлекет инспекцияланушы аудан шектерінде қол жеткізуді 57-тармақта көрсетілген мерзімдерге сәйкес ұсынады.

88. IV баптың 57-тармағы мен 86-тармаққа сәйкес инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің құқықтары мен міндеттері:

а) осы Хаттамаға сәйкес сезгіш қондырғылар мен жер жайларын қорғау үшін шаралар қолдану құқығы;

б) инспекция ауданы шегінде қол жеткізуге шектелген кезде баламалы құралдар көмегімен инспекцияға арналған мандаттың талаптарын қанағаттандыру үшін барлық ақылға қонымды жігерлерді жұмсау міндеттемелерін. Инспекцияның бір немесе одан да көп аспектілерінің кез келген мәселелерін шешу инспекциялық топтың инспекцияның басқа да аспектерін жүзеге асыруына бөгеттер мен бөгесіндерді жасамайды; және

с) осы Шарт және реттелетін қол жеткізу туралы ережелер бойынша өзінің міндеттемелерін ескере отырып, инспекциялық топтың кез келген қол жеткізуге қатысты түпкілікті шешім қабылдау құқығын қамтиды.

89. IV баптың 57 в)-тармағы мен 88-тармаққа сәйкес жоғарыдағы инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің өзінің инспекцияланушы ауданы шектерінде инспекция мақсатына қатысы жоқ құпия ақпараттардың жариялануының алдын алу мен сезімтал қондырғылар мен жер жағдайларын қорғау үшін шаралар қолдануға құқығы бар. Мұндай шараларға өзгесімен бірге:

а) сезімтал дисплейлерді, мүліктер мен жабдықтарды қаптауды;

б) инспекция мақсатына қатысты сәулеленудің сол түрлері мен энергиялары барын немесе жоғын анықтаумен радионуклидтік активтілік пен ядролық сәулелену өлшеулерін шектеуді;

с) инспекция мақсатына қатысты радиоактивті немесе өзге өнімдердің барын немесе жоғын анықтаумен іріктеулерді және сынамаларды талдауды шектеу;

д) 90 және 91-тармақтарға сәйкес үйлер мен өзге ғимараттарға реттелетін қол жеткізуді; және

е) 92-96-тармақтарға сәйкес қол жеткізуі шектеулі алаңдарды мәлімдеуді қамтиды.

90. Өзгеше жолмен қол жеткізілуі мүмкін емес ғимараттар мен өзге де құрылыстарға қол жеткізу, кіретін жері бар шахтаға, басқа да өндірімдерге немесе үлкен көлемді қуыстарға қол жеткізуді қоспағанда, IV баптың 47-тармағына сәйкес инспекцияны жалғастыру мақұлданғанға дейін кейінге қалдырылады. Осындай ғимараттар мен құрылыстарға қолданыста инспекциялық топ осындай шахталарға,

қуыстар мен өзге де өндірімдер кіру үшін инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің нұсқауы бойынша тек транзитке құқығы бар.

91. Егер IV баптың 47-тармағына сәйкес инспекцияны жалғастыру мақұлданғаннан кейін инспекциялық топ инспекцияланушы қатысушы мемлекетке ғимараттар мен өзге де құрылыстарға қол жеткізудің инспекцияға арналған мандатты орындау үшін қажеттігін және мандатта рұқсат етілген қажетті қызмет түрлерінен тыс жүргізу мүмкін еместігін көз жеткізумен жария етсе, инспекциялық топтың осындай ғимараттар мен өзге де құрылыстарға қол жеткізуге құқығы бар. Инспекциялық топтың жетекшісі осындай қол жеткізудің мақсатын, инспекторлардың нақты санын, сондай-ақ атқарылатын қызмет түрлерін көрсетумен нақты ғимараттарға немесе құрылыстарға қол жеткізуге сұрау салады. Қол жеткізудің шарты инспекциялық топ пен инспекцияланушы қатысушы мемлекет арасында келіссөздер жүргізуге жатады. Инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің ғимараттар мен өзге де құрылыстарға қол жеткізуге шектеулерді немесе ерекше жағдайларда және ақылға қонымды негіздеген кезде тыйым салуды белгілеуге құқығы бар.

92. Қол жеткізілуі шектеулі алаңдарды мәлімдеген кезде 89 е)-тармағына сәйкес осындай әрбір алаң төрт шаршы километрден аспайды. Инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің қол жеткізілуі шектеулі алаң ретінде 50 шаршы километрге дейінгі жерді мәлімдеуге құқығы бар. Егер қол жеткізілуі шектелген алаң біреуден көп болса, онда әрбір алаң кез келген осындай алаңнан кем дегенде 20 метр қашықтықта болады. Әрбір қол жеткізілуі шектелген алаңның нақты анықталған шекаралары болады.

93. Қол жеткізу шектелген алаңның орналасқан жері мен шекаралары инспекциялық топтың жетекшісіне, инспекциялық топ жердің толық немесе осындай алаңның бөлігіне қол жеткізуді сұраған уақытынан кешіктірмей хабардар етіледі.

94. Инспекциялық топтың қол жеткізілуі шектелген алаң шекараларына дейін де өзінің инспекциясын жүргізу үшін қажетті жабдықтарды орнатуға және басқа қадамдарды жасауға құқығы бар.

95. Инспекциялық топқа қол жеткізу шектелген алаң шегінде осы алаң шекарасынан ашық жерлерді сырттай бақылауға рұқсат етіледі.

96. Инспекциялық топ инспекцияға арналған мандатты орындау үшін мәлімделген қол жеткізілуі шектелген алаң шегінен тыс жерлерде мұндай қол жеткізулерді сұратпас бұрын ақылға қонымды күш-жігерлерді жұмсайды. Егер кез келген уақытта инспекциялық топ инспекцияланушы қатысушы мемлекетке инспекцияға арналған мандатты орындау үшін қол жеткізілуі шектелген алаңға қол жеткізудің қажеттігін және мандатта рұқсат етілген қажетті қызмет түрлерін сырттан жүргізу мүмкін еместігін көз жеткізе жария етсе, инспекциялық топтың кейбір мүшесіне мұндай алаң шегінде өздерінің нақты міндеттерін орындау үшін қол жеткізу құқығы ұсынылады. Инспекторлар саны инспекцияға байланысты міндеттерді орындауға қажетті ең аз мөлшерде болады. Осындай қол жеткізудің шарттары инспекциялық топ пен

инспекцияланушы қатысушы мемлекет арасындағы келіссөздер арқылы келісуге
ж а т а д ы .

Сынамаларды іріктеу, сынамалармен жұмыс істеу және сынамаларды талдау

97. Инспекциялық топтың 86-96 және 98-100-тармақтарды сақтай отырып, тиісті сынамаларды инспекция ауданында іріктеуге және ол жерден алып шығуға құқығы бар.

98. Инспекциялық топ бұл мүмкін болған әрбір кезде, сынамаларды сол жерде талдайды. Инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің өкілдерінің сынамаларды орнында талдауға қатысуға құқығы бар. Инспекциялық топтың сұрау салуымен инспекцияланушы қатысушы мемлекет келісілген рәсімдерге сәйкес сынамаларды орнында талдауға жәрдем береді. Инспекциялық топтың сынамаларды орнында қажетті талдау мүмкін еместігін жария еткен жағдайда, сынамаларды ол жерден тыс, Ұйым тағайындаған зертханаларға жіберуге құқығы бар.

99. Инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің барлық іріктелген сынамалардың осы сынамалар талдауға тартылған кезде бөлігін өзінде қалдыруға және сынамалардың көшірме нұсқасын алуға құқығы бар.

100. Инспекцияланушы қатысушы мемлекеттің кез келген пайдаланылмаған сынамалар мен олардың бөліктерін қайтаруға сұрау салуға құқығы бар.

101. Тағайындалған зертханалар орнынан тыс жіберілген сынамалардың химиялық және физикалық талдауларын жүргізеді. Осындай талдаудың бүге-шүгесі жергілікті жерлердегі инспекция жөніндегі Жедел басшылықта баяндалады.

102. Бас директор сынамалардың қауіпсіздігіне, бүтіндігі мен сақталуына, сонымен қатар орнынан тыс берілетін сынамалардың құпиялылығын қорғауды қамтамасыз етуге негізгі жауапкершілікті көтереді. Бас директор оны жергілікті жерлердегі инспекция жөніндегі Жедел басшылықтағы рәсімдерге сәйкес жүзеге асырады. Бас директор кез келген жағдайда :

a) сынамаларды іріктеуді, сынамалармен жұмыс істеуді, сынамаларды тасымалдау мен талдауды сәйкестендіретін қатаң режим белгілейді;

b) түрлі талдауларды жүргізу үшін тағайындалған зертханаларды сертификаттайды;

c) осы тағайындалған зертханалардағы жабдықтар мен рәсімдердің, жұмылдырылған талдау жабдықтары мен рәсімдердің стандартталуын қадағалауды жүзеге асырады ;

d) осы зертханаларды сертификаттауға байланысты және мобильді жабдықтар мен рәсімдерге байланысты бақылауды жүзеге асырады;

e) тағайындалған зертханалар қатарынан талдауды немесе басқа нақты тексеруге

байланысты функцияларды орындайтын зертханаларды іріктейді.

103. Талдау тыс жерде жүргізілген кезде сынамаларды талдау кем дегенде екі зертханада жүргізіледі. Техникалық хатшылық сынаманың жедел талдануын қамтамасыз етеді. Техникалық хатшылық сынамалардың есебін жүргізеді және кез келген пайдаланылмаған сынамалар немесе олардың бөлігі Техникалық хатшылыққа қайтарылады.

104. Техникалық хатшылық инспекция мақсатына қатысы бар сынамалардың талдану нәтижелерін жинақтайды. Бас директор IV баптың 63-бабына сәйкес кез келген осындай нәтижелерді дереу инспекцияланушы қатысушы мемлекетке қайтарып алуға, содан соң Атқару кеңесі мен барлық басқа қатысушы мемлекеттерге табыс етеді және тағайындалған зертханаларда пайдаланылатын жабдықтар мен әдістерге қатысты ақпаратқа қосады.

Кез келген мемлекеттің заңдық құзыретінен немесе бақылауынан тыс жатқан аудандарда инспекцияларды жүргізу

105. Кез келген мемлекеттің юрисдикциясынан және бақылауынан тыс жатқан аудандарда жергілікті жерлердегі инспекцияны жүргізу кезінде Бас директор тиісті қатысушы мемлекеттермен кеңеседі және инспекциялық топтың инспекция ауданына шұғыл жетуіне жәрдемдесу үшін транзиттің немесе базалаудың кез келген бекеттерін келіседі.

106. Аумағында транзит немесе базалау бекеті бар қатысушы мемлекеттер, мүмкіндігінше инспекциялық топқа, олардың жүктері мен жабдықтарының жеткізілуін қоса алғанда, инспекцияның жүргізілуіне жәрдем береді, сонымен бірге 11-тармақта көрсетілген тиісті қолайлылықтарды ұсынады, Ұйым барлық жәрдемдескен қатысушы мемлекеттердің барлық жұмсаған шығындарын өтейді.

107. Атқару кеңесі мен Бас директор қатысушы мемлекеттермен инспекцияны кез келген мемлекеттің юрисдикциясынан және бақылауынан тыс жатқан аудандарда жүргізуге жәрдем беру үшін тұрақты рәсімдерге қатысты келіссөздер жүргізе алады.

108. Бір немесе бірнеше қатысушы мемлекет кез келген мемлекеттің юрисдикциясынан және бақылауынан тыс жатқан аудандардағы түсініксіз құбылысты осы аудандағы жергілікті жерлердегі инспекцияға сұрау салмас бұрын тексергенде, осындай тексерулердің кез келген нәтижелерін Атқару кеңесі 4 бапқа сәйкес пікірсайыс барысында ескереді.

Инспекциядан кейінгі рәсімдер

109. Инспекциялық топ инспекция аяқталғаннан кейін инспекциялық топтың алғашқы қорытындыларын қарау және кез келген түсініспеушіліктерді жою үшін

қатысушы мемлекет өкілімен кездесу өткізеді. Инспекциялық топ қатысушы мемлекет өкіліне стандарттық нысандағы жазбаша түрде мазмұндалған алғашқы қорытындыларын, сонымен қатар инспекция ауданынан 98-тармаққа сәйкес шығарылған сынамалар мен кез келген басқа материалдардың тізбесін ұсынады. Бұл құжатқа инспекция жетекшісі қол қояды. Қатысушы мемлекеттің өкілі танысқаны туралы белгі ретінде құжатты өзінің қолымен бекітеді. Кездесу инспекция аяқталғаннан кейін 24 сағаттан кешікпей бітеді.

Кету

110. Инспекциядан кейінгі рәсімдер аяқталғаннан соң инспекциялық топ пен бақылаушы қатысушы мемлекет аумағынан тез кетеді. Инспекцияланушы қатысушы мемлекет инспекциялық топқа жәрдем беру және кету бекетіне оның, сондай-ақ оның жабдықтары мен жүктерінің қауіпсіз жеткізілуін қамтамасыз ету үшін қолынан келетіннің бәрін жасайды. Егер инспекцияланушы қатысушы мемлекет пен инспекциялық топ өзгеше келіспесе, кету үшін сол кіру бекеті пайдаланылады.

III БӨЛІМ

СЕНІМДІ НЫҒАЙТУ ШАРАЛАРЫ

1. IV баптың 68-тармағына сәйкес қатысушы мемлекет бір реттік жарылыс түрінде жарылыс материалының 300 немесе бір тоннадан аса тротилдік баламасын пайдалана отырып, өзінің кез келген аумағында немесе өзінің юрисдикциясындағы және немесе бақылауындағы кез келген аумақта жүргізілетін кез келген химиялық жарылыс туралы өз еркімен Техникалық хатшылықты хабардар етеді. Мүмкіндігіне қарай осындай хабарландыру дер кезінде жүргізіледі. Мұндай хабарламада пайдаланылатын жарылыс заттарының орналасқан жері, уақыты, саны мен түрі туралы, сонымен қатар жарылыстың конфигурациясы мен мақсаты туралы деректер көрсетіледі.

2. Әрбір қатысушы мемлекет осы Шарт күшіне енгеннен кейін барынша тез жарылыс күші 300 тоннадан аса тротилге балама кез келген басқа химиялық жарылыстарды ұлттық пайдалануға қатысты ақпаратты Техникалық хатшылыққа өз

еркімен ұсынып отырады және жыл сайын оны жаңартады. Атап айтқанда, әрбір

қ а т ы с у ш ы

м е м л е к е т :

а) жарылыс жүргізілетін алаңдардың географиялық орналасқан жерін;

б) оларды жасау жөніндегі операциялардың сипатын, сонымен қатар осындай жарылыстардың бейіні мен жиілігін;

с) кез келген тиісті басқа мәліметтерді, егер олар болса, хабарлауға; және Техникалық хатшылыққа Халықаралық мониторинг жүйесі байқаған кез келген осындай құбылыстың шығу тегін анықтауға жәрдемдеседі.

3. Қатысушы мемлекет өз еркімен және өзара қолайлы негізде Техникалық

хатшылық өкілдерін немесе басқа қатысушы мемлекеттерді оның аумағы шегінде 1 мен 2-тармақтарда аталған алаңдарды көруге шақырады.

4. Қатысушы мемлекеттер Халықаралық мониторинг жүйесін калибрлеу мәніне арналған Техникалық хатшылықпен химиялық жарылыстарды калибрлеуді жүргізуге немесе басқа мақсаттарда жоспарланатын химиялық жарылыстар туралы тиісті ақпаратты ұсыну үшін байланысады.

Хаттамаға 1-қосымша

1-А кесте. Алғашқы желіні құрайтын сейсмологиялық станциялар тізбесі

Станцияға жауапты мемлекет	! Орналасқан жері	! Ендік	! Бойлық	! Тұрпат
----------------------------------	----------------------	---------	----------	----------

1. Аргентина	PLCA	40.7 о.е.	70.6 б.б.	3-К
	Пасо-Флорес			
2. Австралия	WRA	19.9.о.е.	134.3 ш.б.	сейсмотоп
	Варамунга, Солтүстік аумақ			
3. Австралия	ASAR	23.7 о.е.	133.9 ш.б.	сейсмотоп
	Алис-Спирингс, Солтүстік аумақ			
4. Австралия	STKA	31.9 о.е.	141.6.ш.б.	3-К
	Стивинс-Крик, Оңтүстік Австралия			
5. Австралия	MAW	67.6 о.е.	62.9 ш.б.	3-К
	Моусон, Антарктика			
6. Боливия	LPAZ	16.3 о.е.	68.1 б.б.	3-К

	Ла-Пас				
7.	Бразилия	BDFB	15.6 о.е.	48.0 б.б.	3-К
	Бразилия				
8.	Канада	ULMC	50.2 с.е.	95.9 б.б.	3-К
	Лак-дю-Бонне, Манитоба				
9.	Канада	YKAC	62.5 с.е.	114.6 б.б.	сейсмо топ
	Йеллоунайф, Солтүстік-Батыс аумақтары				
10.	Канада	SCH	54.8 с.е.	66.8 б.б.	3-К
	Шеффервилл, Квебек				
11.	Орталық Африка	BGCA Банги	05.2 с.е.	18.4 ш.б.	3-К
	Республикасы				
12.	Қытай	NAI	49.3 с.е.	119.7 ш.б.	3-К>сейсмо топ
	Хайлар				
13.	Қытай	LZH	36.1 с.е.	103.8 ш.б.	3-К>сейсмо топ
	Ланьчжоу				
14.	Колумбия	XSA	04.9 с.е.	74.3 б.б.	3-К
	Эль-Росаль				
15.	Кот-д' Ивуар	DBIC Димбокро	06.7 с.е.	04.9 б.б.	3-К
16.	Египет	LXEG	26.0 с.е.	33.0 ш.б.	сейсмо топ
	Луксор				
17.	Финляндия	FINES	61.4 с.е.	26.1 ш.б.	сейсмо топ
	Лахти				
18.	Франция	PPT	17.6 о.е.	149.6 б.б.	3-К
	Таити				
19.	Германия	GEC2	48.9 с.е.	13.7 ш.б.	
	Фрайунг				
20.	Анықтау кажет	Анықтау кажет	кажет	Анықтау кажет	Анықтау кажет
21.	Иран (Ислам Республикасы)	THR Тегеран	35.8 с.е.	51.4 ш.б.	3-К
22.	Жапония	MJAR	36.5 с.е.	138.2 ш.б.	сейсмо топ
	Мацусиро				

23.	Қазақстан	МАК	46.8 с.е.	82.0 ш.б.	сейсмо­топ
		Мақаншы			
24.	Кения	КМВО	01.1.о.е.	37.2 ш.б.	3-К
		Килимамбого			
25.	Монғолия	JAVM	48.0 с.е.	106.8 ш.б.	3-К>
		Джавхлант			сейсмо­топ
26.	Нигер	Жаңа алаң	анықтау	анықтау	3-К>
		қажет	қажет	сейсмо­топ	
27.	Норвегия	NAO	60.8 с.е.	10.8 ш.б.	сейсмо­топ
		Хамар			
28.	Норвегия	АРАО	69.5 с.е.	25.5 ш.б.	сейсмо­топ
		Карасйок			
29.	Пәкістан	PRPK	33.7 с.е.	73.3 ш.б.	сейсмо­топ
		Пари			
30.	Парагвай	CPUP	26.3 о.е.	57.3 б.б.	3-К
		Вилья Флорида			
31.	Корея	KSRS	37.5 с.е.	127.9 ш.б.	сейсмо­топ
		Республикасы Вонджу			
32.	Ресей	KBZ	43.7 с.е.	42.9 ш.б.	3-К
		Федерациясы Хабаз			
33.	Ресей	ZAL	53.9 с.е.	84.8 ш.б.	3-К>
		Федерациясы Залесово			сейсмо­топ
34.	Ресей	NRI	69.0 с.е.	88.0 ш.б.	3-К>
		Федерациясы Норильск			сейсмо­топ
35.	Ресей	PDY	59.6 с.е.	112.6 ш.б.	3-К>
		Федерациясы Пеледуй			сейсмо­топ
36.	Ресей	PET	53.1 с.е.	157.8 ш.б.	3-К>
		Федерациясы Петропавловск-Камчатск			сейсмо­топ
37.	Ресей	USK	44.2 с.е.	132.0 ш.б.	3-К>
		Федерациясы Уссурийск			сейсмо­топ
38.	Сауд		анықтау	анықтау	анықтау
	Аравиясы	Жаңа алаң	қажет	қажет	қажет
39.	Оңтүстік	BOSA	28.6 о.е.	25.6 ш.б.	3-К
	Африка	Босхоф			
40.	Испания	ESDC	39.7 с.е.	04.0 б.б.	сейсмо­топ
		Сонсека			
41.	Таиланд	CMTO	18.8 с.е.	99.0 ш.б.	сейсмо­топ
		Чиангмай			

42. Тунис	ТНА	35.6 с.е.	08.7 ш.б.	3-К
	Тала			
43. Түркия	BRTR	39.9 с.е.	32.8 ш.б.	сейсмоотоп
	Бельбаши, сейсмоотоп Кескинге кайта көшіріледі			
44. Түрікменстан	GEYT	37.9 с.е.	58.1 ш.б.	сейсмоотоп
	Әлібек			
45. Украина	AKASG	50.4 с.е.	29.1 ш.б.	сейсмоотоп
	Малин			
46. Америка	LJTX	29.3 с.е.	103.7 б.б.	сейсмоотоп
Құрама	Лахитас, Техас			
Штаттары				
47. Америка				
Құрама	MNV	38.4 с.е.	118.2 б.б.	сейсмоотоп
Штаттары	Мина-Невада			
48. Америка	PIWY			
Құрама	Пайндейл,	42.8 с.е.	109.6 б.б.	сейсмоотоп
Штаттары	Вайоминг			
49. Америка				
Құрама	ELAK	64.8 с.е.	146.9 б.б.	сейсмоотоп
Штаттары	Эйелсон, Аляска			
50. Америка				
Құрама	VNDA	77.5 ш.е.	161.9 ш.б.	3-К
Штаттары	Ванда Антарктика			

Ескерту: 3-К> сейсмоотоп: Осы алаңдарда операциялар Халықаралық мониторинг жүйесі шеңберінде оны кейін сейсмоотопқа қайта түрлендірумен үш компонентті станция базасында басталатынын көрсетеді.

1-В кесте. Көмекші желілерді құрайтын сейсмологиялық станциялар тізбесі

Станцияға	!	Орналасқан	!	!	!
жауапты	!	жері	!	Ендік	!
мемлекет	!		!	Бойлық	!
	!		!	Тұрпат	!

1. Аргентина	CFA	31.6 о.е.	68.2 б.б.	3-К
	Коронель-Фонтана			
2. Аргентина	USHA	55.0 о.е.	68.0 б.б.	3-К

	Ушуая			
3.	Армения GNI Гарни	40.1 с.е.	44.7 ш.б.	3-К
4.	Австралия СТА Чартерс-Тауэрс, Квинсленд	20.1 о.е.	146.3 ш.б.	3-К
5.	Австралия FITZ Фицрой-Кроссинг Батыс Австралия	18.1 о.е.	125.6 ш.б.	3-К
6.	Австралия NWAО Наррорджин, Батыс Австралия	32.9 о.е.	117.2 ш.б.	3-К
7.	Бангладеш СНТ Читтагонг	22.4 с.е.	91.8 ш.б.	3-К
8.	Боливия SIV Сан-Игнасио	16.0 о.е.	61.1 б.б.	3-К
9.	Вотсвана LBTV Лобаце	25.0 о.е.	25.6 ш.б.	3-К
10.	Бразилия PTGA Питинга	0.7 о.е.	60.0 б.б.	3-К
11.	Бразилия RGNB Риу-Гранди-ду-Норти	6.9 о.е.	37.0 б.б.	3-К
12.	Канада FRB Икалуит, Солтүстік Батыс аумағы	63.7 с.е.	68.5 б.б.	3-К
13.	Канада DLBC Дис-Лейк, Британ Колумбиясы	58.4 с.е.	130.0 б.б.	3-К
14.	Канада SADO Садова, Онтарио	44.8 с.е.	79.1 б.б.	3-К
15.	Канада BBB Белла-Белла Британ Колумбиясы	52.2 с.е.	128.1 ш.б.	3-К
16.	Канада MBC Моулд-Бей, Солтүстік Батыс аумақтар	76.2 с.е.	119.4 б.б.	3-К
17.	Канада INK Инувик, Солтүстік Батыс аумақта	68.3 с.е.	133.5 б.б.	3-К

18.	Чили	RPN	27.2 о.к.	109.4 б.б.	3-К
	Пасха аралы				
19.	Чили	LVC	22.6 о.е.	68.9 б.б.	3-К
	Лимон-Верде				
20.	Қытай	BJT	40.0 с.е.	116.2 ш.б.	3-К
	Байцзячжуан				
21.	Қытай	KMI	25.2 с.е.	102.8 ш.б.	3-К
	Куньмин				
22.	Қытай	SSE	31.1 с.е.	121.2 ш.б.	3-К
	Шэсянь				
23.	Қытай	XAN	34.0 с.е.	108.9 ш.б.	3-К
	Сиань				
24.	Кука	RAR	21.2 о.е.	159.8 б.б.	3-К
	аралдары Раротонга				
25.	Коста-Рика	JTS	10.3 с.е.	85.0 б.б.	3-К
	Лас-Хунтас-де-Абангарес				
26.	Чехия	VRAC	49.3 с.е.	16.6 ш.б.	3-К
	Республикасы Вранов				
27.	Дания	SFJ	67.0 с.е.	50.6 б.б.	3-К
	Сенре-Стремфьорд, Греландия				
28.	Джибути	ATD	11.5 с.е.	42.9 ш.б.	3-К
	Арта-Танл				
29.	Египет	KEG	29.9 с.е.	31.8 ш.б.	3-К
	Коттамия				
30.	Эфиопия	FURI	8.9 с.е.	38.7 ш.б.	3-К
	Фури				
31.	Фиджи	MSVF	17.8 о.е.	178.1 ш.б.	3-К
	Монасаву, Вити-Леву				
32.	Франция	NOUC	22.1 о.е.	166.3 ш.б.	3-К
	Порт-Лягер, Жаңа Каледония				
33.	Франция	KOG	5.2. с.е.	52.7 б.б.	3-К
	Куру, Француз Гвианасы				
34.	Габон	BAMB	1.7 о.е.	13.6 ш.б.	3-К
	Бамбей				
35.	Германия/ Оңтүстік	САНАЭ станция, Антарктида	71.7 с.е.	2.9 б.б.	3-К

Африка					
36.	Греция	IDI	35.3 с.е.	90.5 б.б.	3-К
	Анойя, Крит				
37.	Гватемала	RDG	15.0 с.е.	90.5 б.б.	3-К
	Рабир				
38.	Исландия	BORG	64.8 с.е.	21.3 б.б.	3-К
	Боргарнес				
39.	Анықтау қажет	Анықтау қажет	Анықтау қажет	Анықтау қажет	Анықтау
40.	Индонезия	PACI	6.5 о.е.	107. ш.б.	3-К
	Чибинонг, Бат. Ява				
41.	Индонезия	JAY	2.5 о.е.	140.7 ш.б.	3-К
	Джаяпура, Ириан-Джая				
42.	Индонезия	SWI	0.9 о.е.	131.2 ш.б.	3-К
	Соронг, Ириан Джая				
43.	Индонезия	PSI	2.7 с.е.	98.9 ш.б.	3-К
	Парапат, Суматра				
44.	Индонезия	KAPI	5.0 о.е.	119.8 ш.б.	3-К
	Каппанг, Оңт.Сулавеси				
45.	Индонезия	KUG	10.2 о.е.	123.6 ш.б.	3-К
	Купанг, Шығ. Нуса-Тенгара				
46.	Иран (Ислам Республикасы)	KRM Керман	30.3 с.е.	57.1 ш.б.	3-К
47.	Иран (Ислам Республикасы)	MSN Месдже-Солейман	31.9 с.е.	49.3 ш.б.	3-К
48.	Израиль	MBH Эйлат	29.8 с.е.	34.9 ш.б.	3-К
49.	Израиль	PARD Парот	32.6 с.е.	35.3 ш.б.	сейсмоотп
50.	Италия	TNAS Энна, Сицилия	37.5 с.е.	14.3 ш.б.	3-К
51.	Жапония	JNU Охита, Кюсю	33.1 с.е.	130.9 ш.б.	3-К
52.	Жапония	JOW Кумигами, Окинава	26.8 с.е.	128. ш.б.	3-К

53.	Жапония	JNJ	33.1 с.е.	139.8 ш.б.	3-К
		Хатитзодзима			
		Изу аралы			
54.	Жапония	JKA	44.1 с.е.	142.6 ш.б.	33-К
		Камикава-асахи			
		Хоккайдо			
55.	Жапония	JCJ	27.1 с.е.	142.2 ш.б.	3-К
		Титисима, Огасаваро			
56.	Иордания	-	32.5 с.е.	37.3 ш.б.	3-К
		Ашкоф			
57.	Қазақстан	BRVK	53.1 с.е.	70.3 ш.б.	сейсмоотоп
		Бурабай			
58.	Қазақстан	KURK	50.7 с.е.	78.6 ш.б.	сейсмоотоп
		Курчатов			
59.	Қазақстан	AKTO	50.4 с.е.	58.0 ш.б.	3-К
		Ақтөбе			
60.	Қырғызстан	AAK	42.6 с.е.	74.5 ш.б.	3-К
		Ала-Арчо			
61.	Мадагаскар	TAN	18.9 о.е.	47.6 ш.б.	3-К
		Антананариву			
62.	Мали	KOWA	14.5 с.е.	4.0 б.б.	3-К
		Кова			
63.	Мексика	TEYM	20.2 с.е.	88.3 б.б.	3-К
		Тепич, Веракрус			
64.	Мексика	TUVM	18.0 с.е.	94.4 б.б.	3-К
		Тузандепети,			
		Веракрус			
65.	Мексика	LPBM	24.2 с.е.	110.2 б.б.	3-К
		Ла-Па, Төменгі			
		Оңтүстік			
		Калифорния			
66.	Марокко	MDT	32.8 с.е.	4.6 б.б.	3-К
		Мидельт			
67.	Намибия	TSUM	19.1 о.е.	17.4 ш.б.	3-К
		Цумеб			
68.	Непал	EVN	28.0 с.е.	86.8 ш.б.	3-К
		Эверест			
69.	Жаңа	EWZ	43.5 о.е.	170.9 ш.б.	3-К
	Зеландия	Эревхон,			

	Оңтүстік арал		
70.	Жаңа Зеландия	RAO Рауль аралы	29.2 о.е. 177.9 б.б. 3-К
71.	Жаңа Зеландия	URZ Уревера, Солтүстік аралы	38.3 о.е. 177.1 ш.б. 3-К
72.	Норвегия	SPITS Шпицберген	78.2 с.е. 16.4 ш.б. сейсмоотп
73.	Норвегия	JMI Ян-Майен аралы	70.9 с.е. 8.7. б.б. 3-К
74.	Оман	WSAR Вади-Сарин	23.0 с.е. 58.0 ш.б. 3-К
75.	Папуа-Жаңа Гвенея	PWG Порт-Морсби	9.4 о.е. 147.2 ш.б. 3-К
76.	Папуа-Жаңа Гвенея	BIAL Биалла	5.3 о.е. 151.1 ш.б. 3-К
77.	Перу	CAJP Кахамарка	7.0 о.е. 78.0 б.б. 3-К
78.	Перу	NHA Нана	12.0 о.е. 76.8 б.б. 3-К
79.	Филиппины	DAV Давао, Минданао	7.1 с.е. 125.6 ш.б. 3-К
80.	Филиппины	TGY Тагэйтэй, Лусон	14.1 с.е. 120.9 ш.б. 3-К
81.	Румыния	MLR Мунтеле-Росу	45.5 с.е. 25.9 ш.б. 3-К
82.	Ресей Федерациясы	KIRV Киров	58.6 с.е. 49.4 ш.б. 3-К
83.	Ресей Федерациясы	KIVO Кисловодск	44.0 с.е. 42.7 ш.б. сейсмоотп
84.	Ресей Федерациясы	ORN Обнинск	55.1 с.е. 36.6 ш.б. 3-К
85.	Ресей Федерациясы	ARV Арти	56.4 с.е. 58.6 ш.б. 3-К
86.	Ресей Федерациясы	SEY Сеймчан	62.9 с.е. 152.4 ш.б. 3-К
87.	Ресей Федерациясы	TLIY Талая	51.7 с.е. 103.6 ш.б. 3-К
88.	Ресей	YAK	62.9 с.е. 129.7 ш.б. 3-К

Федерациясы Якутия		
89. Ресей	UDG	51.1 с.е. 132.3 ш.б. 3-К
Федерациясы Ургал		
90. Ресей	BIL	68.0 с.е. 166.4 ш.б. 3-К
Федерациясы Билибино		
91. Ресей	TIXI	71.6 с.е. 128.9 ш.б. 3-К
Федерациясы Тикси		
92. Ресей	YSS	47.0 с.е. 142.8 ш.б. 3-К
Федерациясы Оңт.Сахалин		
93. Ресей	MA2	59.6 с.е. 150.8 ш.б. 3-К
Федерациясы Магадан		
94. Ресей	ZIL	53.9 с.е. 57.0 ш.б. 3-К
Федерациясы Зилим		
95. Самоа	AFI	13.9 б.е. 171.8 б.б. 3-К
Афиамалу		
96. Сауд	PAYN	23.6 с.е. 45.6 ш.б. 3-К
Аравиясы Ар-Рейн		
97. Сенегал	MBO	14.4 с.е. 17.0 б.б. 3-К
Мбур		
98. Соломон	HNR	9.4 б.е. 160.0 ш.б. 3-К
аралдары Хониара, Гуадаканал		
99. Оңтүстік	SUR	32.4 б.е. 20.8 ш.б. 3-К
Африка Сатерленд		
100. Шри-Ланка	SOC	6.9 с.е. 79.9 ш.б. 3-К
Коломбо		
101. Швеция	HFS	60.1 с.е. 13.7 ш.б. сейсмоноп
Хагфрос		
102. Швейцария	DAVOS	46.8 с.е. 9.8 ш.б. 3-К
Давос		
103. Уганда	MBRU	0.4 с.е. 30.4 ш.б. 3-К
Мбарара		
104. Құрама	EKA	55.3 с.е. 3.2.б.б. сейсмоноп
Корольдықтар Эксдейлмуир		
105. Америка	GUMO	13.6 с.е. 144.9 ш.б. 3-К
Құрама Гуам, Мариан Штаттары аралдары		
106. Америка	RMSA	64.8 б.е. 64.1 б.б. 3-К
Құрама Палмер станциясы		

Штаттары	Антарктика				
107. Америка	TKL	35.7 с.е.	83.8 б.б.	3-К	
Құрама	Тукаличи-Кадернс,				
Штаттары	Теннесси				
108. Америка	PFCA	33.6 с.е.	116.5 б.б.	3-К	
Құрама	Пиньон-Флет,				
Штаттары	Калифорния				
109. Америка	YBH	41.7 с.е.	122.7 б.б.	3-К	
Құрама	Уайрика,				
Штаттары	Калифорния				
110. Америка	KDC	57.8 с.е.	152.5 б.б.	3-К	
Құрама	Кадьяк аралы,				
Штаттары	Аляска				
111. Америка	ALQ	35.0 с.е.	106.5 б.б.	3-К	
Құрама	Альбукерк,				
Штаттары	Нью-Мексико				
112. Америка	ATTU	52.8 с.е.	172.7 ш.б.	3-К	
Құрама	Атту аралы,				
Штаттары	Аляска				
113. Америка	ELK	40.7 с.е.	115.2 б.б.	3-К	
Құрама	Элко,Невада				
Штаттары					
114. Америка	SPA	90.0 б.е.	-	3-К	
Құрама	Оңт. Полюс,				
Штаттары	Антарктика				
115. Америка	NEW	48.3 с.е.	117.1 б.б.	3-К	
Құрама	Ньюпорт,				
Штаттары	Вашингтон				
116. Америка	SJG	18.1 с.е.	66.2 б.б.	3-К	
Құрама	Сан-Хуан,				
Штаттары	Пуэрто рико				
117. Венесуэлла	SDV	8.9 с.е.	70.6 б.б.	3-К	
	Санто-Доминго				
118. Венесуэлла	PCRV	10.2 с.е.	64.6 б.б.	3-К	
	Пуэтро-ла-Крус				
119. Замбия	LSZ	15.3 о.е.	28.2 ш.б.	3-К	
	Лусако				
120. Зимбабве	BUL	Хабар	Хабар	3-К	
	Булавайо	берілуі	берілуі		

2-А кесте. Радионуклидті станциялар тізбесі

Станцияға жауапты мемлекет	Орналасқан жері	Ендік	Бойлық
1. Аргентина	Буэнос-Айрос	34.0 о.е.	58.0 б.б.
2. Аргентина	Сальта	24.0 о.е.	65.0 б.б.
3. Аргентина	Барилоче	41.1 о.е.	71.3 б.б.
4. Австралия	Мельбурн, Виктория	37.5 о.е.	14.6 ш.б.
5. Австралия	Моусон, Антарктика	67.6 о.е.	62.5 ш.б.
6. Австралия	Таунсвил, Квинсленд	19.2 о.е.	146.8 ш.б.
7. Австралия	Маккуор аралы	54.0 о.е.	159.0 ш.б.
8. Австралия	Кокос аралдары	12.0 о.е.	97.0 ш.б.
9. Австралия	Дарвин, Солт. Аумақ	12.4 о.е.	130.7 ш.б.
10. Австралия	Перт, Батыс Австралия	31.9 о.е.	116.0 ш.б.
11. Бразилия	Рио-де-Жанейро	22.5 о.е.	43.1 б.б.
12. Бразилия	Ресифи	8.0 о.е.	35.0 б.б.
13. Камерун	Дуала	4.2 с.е.	9.9 ш.б.
14. Канада	Ванкувер, Британ Колумбиясы	49.3 с.е.	123.2 б.б.
15. Канада	Резольют, Солт. Батыс аумағы	74.7 с.е.	94.9 б.б.
16. Канада	Йеллоунайф, Солт. Батыс аумағы	62.5 с.е.	114.5 б.б.
17. Канада	Сент-Джонс, Ньюфаундленд	47.0 с.е.	53.0 б.б.
18. Чили	Пунта - Арена	53.1 о.е.	70.6 б.б.
19. Чили	Ханг-Роа, Пасха аралы	27.1 о.е.	108.4 б.б.
20. Қытай	Пекин	39.8 с.е.	116.2 ш.б.
21. Қытай	Ланьчжоу	35.8 с.е.	103.3 ш.б.
22. Қытай	Гуанчжоу	23.0 с.е.	113.3 ш.б.
23. Кук аралдары	Раротонга	21.2 о.е.	159.8 б.б.
24. Эквадор	Сан-Кристоваль аралы, Галапагосские	1.0 о.е.	89.2 б.б.

25.	Эфиопия	Фильту	5.5 с.е.	42.7 ш.б.
26.	Фиджи	Нанди	18.0 о.е.	177.5 ш.б.
27.	Франция	Папэте, Таити	17.0 о.е.	150.0 б.б.
28.	Франция	Ауэн-а-Питр, Гваделупа	17.0 с.е.	62.0 б.б.
29.	Франция	Реюньон	21.1 о.е.	55.6 ш.б.
30.	Франция	Порт-о-Франс, Кергелен	49.0 о.е.	70.0 ш.б.
31.	Франция	Кайенна, Француз Гвианасы	5.0 с.е.	52.0 б.б.
32.	Франция	Дюмон-д, Юрвиль, Антарктика	66.0 о.е.	140.0 ш.б.
33.	Германия	Шауинсланд/Фрайбург	47.9 с.е.	7.9 ш.б.
34.	Исландия	Рейкьявик	64.4 с.е.	21.9 б.б.
35.	Анықтау қажет	Анықтау қажет	Анықтау қажет	Анықтау қажет
36.	Иран (Ислам Республикасы)	Тегеран	35.0 с.е.	52.0 ш.б.
37.	Жапония	Окинава	26.5 с.е.	127.9 ш.б.
38.	Жапония	Такасаки, Гумма	36.3 с.е.	139.0 ш.б.
39.	Кирибати	Киритимати	2.0 с.е.	157.0 б.б.
40.	Кувейт	Эль-Кувейт	29.0 с.е.	48.0 ш.б.
41.	Ливия	Мисурата	32.5 с.е.	15.0 ш.б.
42.	Малайзия	Куала-Лампур	2.6 с.е.	101.5 ш.б.
43.	Мавритания	Нуакшот	18.0 с.е.	17.0 б.б.
44.	Мексика	Төменгі Калифорния	28.0 с.е.	113.0 б.б.
45.	Монғолия	Ұлан-Батыр	47.5 с.е.	107.0 ш.б.
46.	Жаңа Зеландия	Чатем аралы	44.0 о.е.	176.5 б.б.
47.	Жаңа Зеландия	Каитаиа	35.1 о.е.	173.3 ш.б.
48.	Нигер	Бильма	18.0 с.е.	13.0 ш.б.
49.	Норвегия	Шпицберген	78.2 с.е.	16.4 ш.б.
50.	Панама	Панама-Сити	8.9 с.е.	79.6 б.б.
51.	Папуа-Жаңа Гвинея	Жаңа Ганновер	3.0 о.е.	150.0 ш.б.
52.	Филиппин	Кесон-Сити	14.5 с.е.	121.0 ш.б.
53.	Португалия	Понта-Делгада, Сан-Мигел, Азор	37.4 с.е.	25.4 б.б.

	аралдары		
54.	Ресей Федерациясы Киров	58.6 с.е.	49.4 ш.б.
55.	Ресей Федерациясы Норильск	69.0 с.е.	88.0 ш.б.
56.	Ресей Федерациясы Пеледуй	59.6 с.е.	112.6 ш.б.
57.	Ресей Федерациясы Билибино	68.0 с.е.	166.4 ш.б.
58.	Ресей Федерациясы Уссурійск	43.7 с.е.	131.9 ш.б.
59.	Ресей Федерациясы Залесово	53.9 с.е.	84.8 ш.б.
60.	Ресей Федерациясы Петропавловск-Камчатск	53.1 с.е.	158.8 ш.б.
61.	Ресей Федерациясы Дубна	56.7 с.е.	37.3 ш.б.
62.	Оңтүстік Африка Марион аралы	46.5 о.е.	37.0 ш.б.
63.	Швеция Стокгольм	59.4 с.е.	18.0 ш.б.
64.	Танзания Дар-эс-Салам	6.0 о.е.	39.0 ш.б.
65.	Таиланд Бангкок	13.8 с.е.	100.5 ш.б.
66.	Құрама Корольдық Инд. М.Британ аумағы/ Чагос архипелагы	7.0 о.е.	72.0 ш.б.
67.	Құрама Корольдық Әулие Елена аралы	16.0 о.е.	6.0 б.б.
68.	Құрама Корольдық Тристан-да-Кунья	37.0 о.е.	12.3 б.б.
69.	Құрама Корольдық Халли, Антарктика	76.0 о.е.	28.0 б.б.
70.	Америка Құрама Штаттары Сакраменто, Калифорния	38.7 с.е.	121.4 б.б.
71.	Америка Құрама Штаттары Сэнд-Поинт, Аляска	55.0 с.е.	160.0 б.б.
72.	Америка Құрама Штаттары Мельбурн, Флорида	28.3 с.е.	80.6 б.б.

73. Америка Құрама Штаттары	Палмер станциясы, Антарктика	64.5 о.е.	64.0 б.б.
74. Америка Құрама Штаттары	Ашленд, Канзас	37.2 с.е.	99.8 б.б.
75. Америка Құрама Штаттары	Шарлотсвилл, Виргиня	38.0 с.е.	78.0 б.б.
76. Америка Құрама Штаттары	Солчекет, Аляска	64.4 с.е.	147.1 б.б.
77. Америка Құрама Штаттары	Уэйк аралы	19.3 с.е.	166.6 б.б.
78. Америка Құрама Штаттары	Мидуэй аралы	28.0 с.е.	177.0 б.б.
79. Америка Құрама Штаттары	Оаху, Гавайи	21.5 с.е.	158.0 б.б.
80. Америка Құрама Штаттары	Упи, Гуам	13.7 с.е.	144.9 ш.б.

2-В радионуклидтік зертханалар тізбесі

Зертханаға жауапты мемлекет ! Зертханалардың атауы және орналасқан жері

1. Аргентина Ядролық реттеу жөніндегі Ұлттық кеңес,
Буэнос-Айрес
2. Австралия Австралия радиациялық зертханасы,
Мельбурн, Виктория
3. Австралия Австра зерттеу орталығы, Зайберсдорф
4. Бразилия Радиациялық қорғау мен өлшеу институты,
Рио-де-Жанейро
5. Канада Канада денсаулық сақтау министрлігі
Оттава, Онтарио

6. Қытай Пекин
 7. Финляндия Радиациялық және ядролық қауіпсіздік орталығы, Хельсинки
 8. Франция Атом энергиясы жөніндегі комиссиясы, Монлери
 9. Израиль "Сорек" ядролық зерттеу орталығы, Явне
 10. Италия Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі Ұлттық агенттігі зертханасы Рим
 11. Жапония Жапония атом энергетикасын зерттеу институты, Токай, Ибараки
 12. Жаңа Зеландия Ұлттық радиациялық зертхана, Крайстчерч
 13. Ресей Федерациясы Радиациялық бақылаудың Орталық зертханасы, арнайы бақылау қызметі Қорғаныс министрлігі, Мәскеу
 14. Оңтүстік Африка Атом энергетика корпорациясы, Пелиндаба
 15. Құрама Корольдық ОАБ "Блэкнест" Чилтон
 16. Америка Құрама Штаттары Маккелан Орталық зертханасы, Сакраменто, Калифорния
-

3-кесте. Гидроакустикалық станциялар желісі

Станцияға жауапты мемлекет	Орналасқан жері	Ендік	Бойлық	Тұрпат
1. Австралия	Луин түбегі, Батыс Австралия	34.4 о.е.	115.1 ш.б.	Гидрофонды
2. Канада	Королева Шарлотта аралдары, Британ Колумбиясы	53.3 с.е.	132.5 б.б.	Т-фазалы
3. Чили	Хуан-Фернандес аралдары	33.7 о.е.	78.8 б.б.	Гидрофонды
4. Франция	Кроз аралдары	46.5 о.е.	52.2 ш.б.	Гидрофонды
5. Франция	Гваделупа	16.3 с.е.	61.1 б.б.	Т-фазалы
6. Мексика	Кларьон аралдары	18.2 с.	114.6 б.б.	Т-фазалы
7. Португалия	Флорес	39.3 с.е.	31.3 б.б.	Т-фазалы
8. Құрама				

Индиядағы Британ 7.3. о.е. 72.4 ш.б. Гидрофонды
 Королдық аумағы архепелаг
 Чагос дуаны

9. Құрама Тристан-да-Кунья 37.2 о.е. 12.5 б.б. Т-фазалы
 Королдық
10. Америка Вознесения аралы 8.0 о.е. 14.4 б.б. Гидрофонды
 Құрама
 Штаттары
11. Америка Уэйк аралы 19.3 с.е. 166.6 ш.б. Гидрофонды
 Құрама
 Штаттары

4-кесте. Инфрадыбыстық станциялар тізбесі

Станцияға жауапты мемлекет	! Орналасқан жері	! Ендік	! Бойлық
1. Аргентина	Пасо-Флорес	40.7 о.е.	70.6 б.б.
2. Аргентина	Ушуая	55.0 о.е.	68.0 б.б.
3. Австралия	Дейвис Базасы, Атарктика	68.4 о.е.	77.6 ш.б.
4. Австралия	Нарроджин Батыс	32.9 о.е.	117.2 ш.б.
Австралия			
5. Австралия	Хобарт, Тасмания	42.1 о.е.	147.2 ш.б.
6. Австралия	Кокос аралдары	12.3 о.е.	97.0 ш.б.
7. Австралия	Варрамунга	19.9 о.е.	143.3 ш.б.
Солтүстік аумақ			
8. Боливия	Ла-Пас	16.3 о.е.	68.1 б.б.
9. Бразилия	Бразилия	15.6 о.е.	48.0 б.б.
10. Канада	Лак-дю-Бонне, Манитоба	50.2 с.е.	95.9 б.б.
11. Кабо-Верде	Жасыл Мыс аралы	16.0 с.е.	24.0 б.б.
12. Орталық Африка Республикасы	Банги	5.2 с.е.	18.4 ш.б.
13. Чили	Пасха аралы	27.0 о.е.	109.2 б.б.
14. Чили	Хуан-Фернандес аралдары	33.8 о.е.	80.7 б.б.
15. Қытай	Пекин	40.0 с.е.	116.0 ш.б.
16. Қытай	Куньмин	25.0 с.е.	102.8 ш.б.

17. Кот-д Ивуар	Димбокро	6,7 с.е.	4.9 б.б.
18. Дания	Дандас, Греландия	76.5 с.е.	68.7 б.б.
19. Джибути	Джибути	11.3 с.е.	43.5 ш.б.
20. Эквадор	Галапогос аралдары	0.0 с.е.	91.7 б.б.
21. Франция	Маркиз аралдары	10.0 о.е.	140.0 б.б.
22. Франция	Порт-Лягер, Жаңа Каледония	22.1 о.е.	166.3 ш.б.
23. Франция	Кергелан	49.2 о.е.	69.1 ш.б.
24. Франция	Таити аралы	17.6 о.е.	149.6 б.б.
25. Франция	Куру, Француз Гвианасы	5.2 с.е.	52.7 б.б.
26. Германия	Фрайунг	48.9 с.е.	13.7 ш.б.
27. Германия	Георг фон Ноймейер,	70.6 о.е.	8.4. б.б.
Антарктика			
28. Анықтау қажет	Анықтау қажет	Анықтау қажет	Анықтау қажет
29. Иран (Ислам Республикасы)	Тегеран	35.7 с.е.	51.4 ш.б.
30. Жапония	Цукуба	36.0 с.е.	140.1 ш.б.
31. Қазақстан	Ақтөбе	50.4 о.е.	58.1 ш.б.
32. Кения	Килимонбого	1.3 о.е.	36.8 ш.б.
33. Мадагаскар	Антананариву	18.0 о.е.	47.5 ш.б.
34. Монғолия	Джавхлант	48.0 с.е.	106.8 ш.б.
35. Намибия	Цумеб	19.1 о.е.	17.4 ш.б.
36. Жаңа Зеландия	Чатем аралы	44.0 о.е.	176.5 б.б.
37. Норвегия	Карасйок	69.5 с.е.	25.5 ш.б.
38. Пәкістан	Рахимьярхан	28.2 с.е.	70.3 ш.б.
39. Палау	Палау	7.5 с.е.	134.5 ш.б.
40. Папуа- Жаңа Гвенея	Рабаул	4.1 о.е.	152.1 ш.б.
41. Парагвай	Втлья Флорида	26.3 о.е.	57.3 б.б.
42. Португалия	Азор аралдары	37.8 с.е.	25.5 б.б.
43. Ресей Федерациясы	Дубна	56.7 с.е.	37.3 ш.б.
44. Ресей Федерациясы	Петропавловск- Камчатск	53.1 с.е.	158.8 ш.б.
45. Ресей Федерациясы	Уссуриск	43.7 с.е.	131.9 ш.б.

46. Ресей Федерациясы	Залесово	53.9 с.е. 84.8 ш.б.
47. Оңтүстік Африка	Босхов	28.6 о.е. 25.4 ш.б.
48. Тунис	Тала	35.6 с.е. 8.7 ш.б.
49. Құрама Королдық	Тристан-да Кунья	37.0 о.е. 12.3 б.б.
50. Құрама Королдық	Вознесения аралы	8.0 с.е. 14.3 б.б.
51. Құрама Королдық	Бермуд аралдары	32.0 с.е. 64.5 б.б.
52. Құрама Королдық	Индия м-ғы Британ аумағы, Чагос архипелагы	5.0 о.е. 72.0 ш.б.
53. Америка Құрама Штаттары	Эйелсон, Аляска	64.8 с.е. 146.9 б.б.
54. Америка Құрама Штаттары	Сипл станциясы, Антарктика	75.5 о.е. 83.6 б.б.
55. Америка Құрама Штаттары	Уиндлес-Байт, Антарктика	77.5 о.е. 161.8 ш.б.
56. Америка Құрама Штаттары	Ньюпорт, Вашингтон	48.3 с.е. 117.1 б.б.
57. Америка Құрама Штаттары	Пиньон-Флет, Калифорния	33.6 с.е. 116.5 б.б.
58. Америка Құрама Штаттары	Мидуэй аралдары	28.1 с.е. 177.2 б.б.
59. Америка Құрама Штаттары	Гавайи, гавайи	19.6 с.е. 155.3 б.б.
60. Америка Құрама Штаттары	Уэйк аралы	19.3 с.е. 166.6 ш.б.

ХАТТАМАҒА 2-ҚОСЫМША

Халықаралық деректер орталығында құбылыстарды стандартты сүзбелеу үшін сипаттамалау параметрлерінің тізбесі

1. Халықаралық деректер орталығының құбылыстарды стандартты сүзбелеуіне қатысты өлшемдері Халықаралық мониторинг жүйесі шеңберінде барлық мониторинг технологиясының деректерін құрай отырып, өңдеу барысында анықталатын құбылыстарды сипаттамалаудың стандарттық параметрлеріне

негізделеді. Қолдануға болатын жерде аймақтық ауытқуларды есепке алу үшін құбылыстарды стандарттық сүзбелеу қосымша сүзбелеудің ғаламдық та, қосымша да өлшемдерін пайдаланумен жүргізіледі.

2. Халықаралық мониторинг жүйесі сейсмикалық бөліктерімен анықтайтын құбылыстарға қатысты өзгесімен бірге мынадай параметрлер пайдаланылады:

- құбылыстың орналасқан жері;
- құбылыстың тереңдігі;
- үстіртін және көлемді толқындардың магнитудтарының қатынасы;
- дабылдардың жиіліктің құрамы;
- фазалардың спектрлік қатынасы;
- спектральдық түрлену;
- Р-толқындарының бірінші қозғалысы;
- ошақ тетігі;
- сейсмикалық фазалардың салыстырмалы қозуы;
- басқа құбылыстар және құбылыс топтары бойынша салыстырмалы өлшемдер; және
- осы қолданылатын жерде, аймақтық дискриминанттар.

3. Халықаралық мониторинг жүйесі гидроакустикалық бөліктері арқылы анықталатын құбылыстарға қатысты өзгесімен бірге мынадай параметрлер қолданылады:

- энергетикалық аймақтың бұрыштық жиілігін, кеңдігін, сонымен қатар орташа орталық жиілігі мен алаптың кеңдігін қосқанда, дабылды құрайтын жиілік;
- дабылдардың жиілікті-тәуелді ұзақтығы;
- спектрлік қатынас; және

- көбіктің соғу дабылдарының белгілері және көбік соғысының тежелуі.

4. Халықаралық мониторинг жүйесі инфрадыбыстық бөліктері арқылы анықталатын құбылыстарға қатысты өзгесімен бірге мына параметрлер қолданылады:

- дабылдың құрамды жиілігі мен дисперсиясы;
- дабылдың ұзақтығы; және
- ең жоғары амплитуда.

5. Халықаралық мониторинг жүйесінің радионуклидтік бөліктері арқылы анықталатын құбылыстарға қатысты өзгесімен бірге мынадай параметрлер қолданылады:

- табиғи фондық және антропогенді радионуклидтердің шоғырлануы;
- әдеттегі бақылаулардан басқа бөлу мен активацияның нақты өнімдерінің шоғырлануы; және
- бөлу мен активацияның бір нақты өнімінің басқасымен арақатынасы.

Мамандар:

Қасымбеков Б.А.

Багарова Ж.А.